

tre'

bầu tân giáo hoàng

VŨ HIẾN

cha tây, cha “tây đui”

DU UYÊN

đất hiếm là gì?

CẨM TÚ

mother's Day

ĐOÀN XUÂN THU

những năm nào chiến tranh đã quên

TIM NGUYỄN

xe ba bác đời mới

LÊ KUNG ĐIỂM

Đi trên thân đòn gánh

ĐÀO THỊ THANH TUYẾN

WEEKLY MAGAZINE, INC.

Phát hành Thứ Sáu hàng tuần tại
Dallas-Fort Worth và các vùng phụ cận

ĐỊA CHỈ: 3202 N. Shiloh Rd.,
Garland, TX 75044
Điện thoại: 972-675-4383

GIỜ MỞ CỬA

Thứ Hai - Thứ Sáu: 9am - 5pm
Thứ Bảy: 9am - 4pm
Chủ Nhật: 9am - 3pm

THỰC HIỆN

Nguyễn Trang - Nhật Hoàng
Đinh Yên Thảo

BIÊN TẬP

Nguyễn Xuân Thiệp

DỊCH THUẬT

Bảo Sơn - Phạm H Nghi

CỐ VẤN PHÁP LÝ

Luật Sư **Cao Quang Ánh**
2439 Manhattan Blvd., #302
Harvey, LA 70058

LUẬT SƯ ĐẠI DIỆN

Arthrine Kamphaus, MBA, J.D.
(Luật sư **Anh Thư**)
1140 E. Pioneer Parkway; Ste. 300
Arlington, TX 76010
Cell: 623-341-8835 . Fax: 817-394-0505

LAYOUT DIRECTOR

Bảo Huân

LAYOUT & ART DESIGNERS

Đỗ Thọ
Băng Dương - Trần Huyền
Hồ Tú - Nguyễn Hiếu- Lê Mi

PHỤ TRÁCH KỸ THUẬT & WEBSITE

Trần Huyền - Huỳnh Huy - Đỗ Anh

HOA SĨ

Bảo Huân - Hoàng Tường
CAN - Hồ Đắc Vũ

QUẢNG CÁO

Nancy - H. Oanh - Hương Lan
972-675-4383
817-421-1400

Muốn làm đại diện Trẻ?

Trẻ cần đại diện khắp nơi
trong và ngoài nước Mỹ.
Điều kiện dễ dàng, thoải mái.
Xin liên lạc: 972-675-4383
(giờ TX -CT time- xin gặp cô Kim)
email:dallas@trenews.net
website: www.baotreonline.com

Báo Trẻ đã có đại diện và đang phát hành
tại các thành phố, tiểu bang:

TRẺ DALLAS

Tel: 972-675-4383 * Fax: 972-675-3764
Email: dallas@trenews.net * info@trenews.net
Địa chỉ: **3202 N Shiloh Rd, Garland TX 75044**

TRẺ HOUSTON

Tel: 281-978-4735
Email: info@trenews.net
Địa chỉ: **11210 Bellaire Blvd. #143. Houston, TX 77072**

TRẺ FLORIDA

Nguyễn Tinh
Tel: 407-948-2012 * 407-894-5111 * 407-897-1114
Fax: 407-894-6190 * Email: florida@trenews.net
Địa chỉ: **302 S. Graham Ave., Orlando, FL 32803**

TRẺ GEORGIA

Tel: 770-755-5420
Fax: 404-704-0358
Email: georgia@trenews.org
Địa chỉ: **1805 Shackelford Ct, Ste 150. Norcross GA 30093**

Với sự cộng tác

■ Hoàng Đình Nam (TX) ■ Nguyễn Thị Thanh Dương (TX) ■
■ Ngọc Linh (TX) ■ Hải Vân ■ Lê Hùng ■ LS Robert Mullins ■
■ Phạm Thành Châu (VA) ■ Trần Mộng Tú (WA) ■ Du Uyên (VN)
■ Nam Lộc (CA) ■ Tim Nguyễn ■ Như Sao ■ Triều Giang ■
■ TS Bùi Thanh Liêm (FL) ■ Bùi Quang Tuấn ■ Huy Đạo ■ Gia
Bảo ■ Lê Minh Hải (CA) ■ Tưởng Năng Tiến (CA) ■ Trùng
Dương ■ Tạ Phong Tần (CA) ■ Thi Hạnh (Na-Uy) ■ BS Trần
Lý Lê ■ Hoàng Nhất Phương ■ Thanh Dũng ■ Dương Hùng ■
Angie Hồ Quang ■ Thiên Hương ■ Trần Vũ ■ Thiên Hương ■
Hồ Đắc Vũ (MA) ■ Andy Nguyễn ■ Đặng Mỹ Hạnh ■ Hoàng
Nga ■ Lương Thu Trung ■ Trịnh Thanh Thủy (CA) ■ Đoàn
Xuân Thu (Úc) ■ Trangdài Glassey - Tra62nguyen (CA) ■ Lê
Kung Diễm ■ Đào Duy Hòa (Úc) ■ Thanh Tú ■ Thái Bảo (FL)
■ Phạm Ngũ Yên (TX) ■ Chiêu Ấn (Canada) ■ Vũ Thị Thanh
Mai ■ Ban Mai (VN) ■ Trịnh Cung ■ Diệu Cô Nương ■ Trang
Nguyễn ■ Triệu Minh ■ Phương Nghi ■ Linh Đỗ ■ Hoàng Nam
Sơn (TX) ■ Hạnh Việt ■ Lưu Vỹ Bửu ■ Hoàng Vũ ■ Phạm
Thị Hoài (Đức) ■ Hương Giang ■ Hoàng Hương ■ Vũ Hiến ■
Ngân Bình ■ Đặng Hiếu Sinh ■ Đào Thị Thanh Tuyền (VN) ■
Mai Hoàng ■ Đinh Tiến Đạo ■ LS Anh Thư (TX) ■ Ian Bùi (TX)
■ Cổ Ngư (Pháp) ■ Cẩm Giang ■ Lê Trung ■ Khánh Trường ■
Lê Hữu ■ Thanh Thư ■ Thạch Thảo (TX) ■ Kim Loan (Canada)
■ Hải Di Nguyen (Anh) ■ Vũ Thành ■ LS Dương Như Nguyễn
■ Vương Mộng Long -K20 ■ BS Phạm Hồng Sơn (Pháp) ■
Lê Chiêu Giang (CA) ■ Ngô Nguyên Dũng (Đức) ■ Đặng Mai
Lan (Pháp) ■ Hoàng Vũ ■ Tiểu Lục Thần Phong (Georgia) ■
Trần Hoàng Vy (TX) ■ Lưu Huỳnh (VN) ■ Hai Quê (Pháp) ■
Gió Vivu (Canada) ■ Cyndy Thu Hoàng (TX) ■ Mộc Mạc (VN)
■ Trần Thị Nhật Hưng (Thụy Sĩ) ■ Hoàng Quân (CA) ■ Nguyễn
Thanh Bình (VN) ■ Vương Hoài Uyên (CO) ■ Nguyễn Thạch
Giang (CA) ■ Uyên Ca (VN) ■ Hồ Thụy Mỹ Hạnh (VN) ■ Đơn
Phương Thạch Thảo ■ Bảo Sơn

LƯU Ý: Tác giả chịu trách nhiệm về nội dung và hình ảnh trong bài viết gửi cho Trẻ, và nội dung không nhất thiết thể
hiện quan điểm của TRẺ. (Authors are completely responsible for their articles, including content and any photos.
Contents reflect the view of the authors and not necessarily that of Tre Magazine)
Thân chủ quảng cáo chịu trách nhiệm về nội dung và pháp luật trong quảng cáo của mình.
Mọi thay đổi về quảng cáo xin gọi trước 2 tuần. Ngưng quảng cáo xin báo trước 2 tuần.
Tất cả các mẫu layout, design đều thuộc bản quyền của Trẻ.

mục lục

4	NHỮNG BÔNG HOA CUỘC SỐNG
6	GHI NHẬN TRONG TUẦN
9	THẾ GIỚI CỦA DẾ MÈN
12	BÊN LỀ THỂ THAO
14	BÊN TÁCH CÀ PHÊ
16	MOTHER'S DAY
18	TRUYỆN NGẮN
22	NGÀY NÀY TRONG LỊCH SỬ
23	MIẾNG NHÀ QUAN
24	DUYÊN SÀI GÒN
27	
28	GIAO TIẾP
29	BẠN CÓ BIẾT
30	MOTHER'S DAY
32	LUẬT DI TRÚ
33	PHÚC LỢI XÃ HỘI
34	
40	SOMETHING & ANYTHING
43	MẸO VẶT
44	
46	THỜI TRANG
48	TRANG THƠ
50	
52	PHÓNG SỰ VIỆT NAM
55	TRANG THƯ TÍN
56	PHIẾM
58	FACEBOOK CÓ GÌ NGỘ
59	Ơ RÊ KÀ
60	VIỆT NAM NGÀY CŨ
63	Kiến thức phổ thông
64	THẾ GIỚI QUANH TA
65	NHỮNG ĐIỀU CẦN BIẾT
66	
70	CÁI NHÀ CỦA TA
72	SẢN PHẨM MỚI
73	CHUYỆN KHÓ TIN NHƯNG CÓ THẬT
74	TÀI LIỆU VĂN HỌC
76	TRONG HẦM RƯỢU
80	CHUYỆN CỦA NÀNG
83	SỔ TAY KHÁCH HÀNG
84	
88	
92	PHÓNG SỰ VIỆT NAM
96	Y TẾ & ĐỜI SỐNG
97	PHÓNG SỰ VIỆT NAM
92	MỖI TUẦN 1 CON SỐ
104	ĐỌC BÁO VIỆT NAM
110	CÂU LẠC BỘ TIỂU LÂM

Như Sao	Ký ức về Sarah
Vũ Hiến	Bầu Tân Giáo Hoàng
Trần Lý Lê	Thu nhật thói quen hay chứng bệnh tâm thần?
Trẻ	
Tim Nguyễn	Những năm nào chiến tranh đã quên
Nguyễn Thị Thanh Dương	Mùi kỷ niệm của Mẹ
Hồ Đắc Vũ	Ngoại tình
Trẻ	
Bánh Bèo	
Du Uyên	Cha Tây, cha "tây dui"
Mộc Mạc	Câu chuyện quý ông
Minh Hải	Thăm người bệnh
Hoàng Vũ	Mặt nghị bầu Giáo Hoàng
Tám Vạn	Ngày giỗ má
Lê Minh Hải	Không nên đi du lịch ngoài Hoa Kỳ, nếu không cần thiết
Cindy Thu Hoàng	
Cầm Tú	Đất hiếm là gì?
Ian Bùi	Bogotá du ký
Hoàng Hường	Dọn sân vườn
Tạ Phong Tần	Làm đẹp
Diệu Cô Nường	Lỗi trông cũ kỹ
Sao Khuê	Nhớ về Sài Gòn
Gió Vivu	Bú nhờ
Uyển Ca	Siêu thị & tình người
Trẻ	
Đoàn Xuân Thu	Mother's Day
Du Face	
Trẻ	
Trang Nguyên	Đinh (nail)
Phượng Nghi	Tây làm giàu ở ta
Dương Hùng	Xóa Cache trên TV
Bảo Sơn	Chuyến hơn 9,000 cuốn sách
Cổ Ngư	Lừa đảo thuế
Thiên Hương	Tem & Người thời Đông Dương
Bảo Sơn	Vườn thiếu nắng
Trẻ sáu tám	
Nguyễn Cát Phương	Độc 'Mưa trên cây sấu đông' của Nhã Ca
Trần Vũ - Mai Ninh	Trưa nắng Hàm Ninh
Ngân Bình	Sau tháng 4 buồn
Hạnh Việt	Vật dụng trong nhà cần thay
Hoàng Mai	Log Cabin Village ngôi làng cổ ở Fort Worth
Đào Thị Thanh Tuyền	Đi trên thân đòn gánh
Lê Kung Diễm	Xe ba gác đời mới
Triệu Minh	Bệnh giới leo
Nguyễn Sinh	Tình một đêm!
Trẻ	
B.Tuyền	
Trẻ cười	

NGUỒN NOW I LAY ME DOWN TO SLEEP

Ký ức về Sarah

NHƯ SAO

Chúng ta thường thích lưu giữ những hình ảnh kỷ niệm của đời mình. Ảnh đám cưới, hộp mặt, sinh con đầu lòng, con đi mẫu giáo, những cuộc đi chơi, con tốt nghiệp ra trường... Nói chung là những kỷ niệm vui vẻ, ấm cúng trong đời. Thế nhưng câu chuyện sau đây kể với chúng ta về những tấm hình đặc biệt, mà khi đọc ta sẽ thấy tim mình thắt lại, lòng đầy thương cảm, và càng hiểu sâu sắc hơn ý nghĩa của đời sống...NS

Một buổi tối, tôi nhận được điện thoại từ bệnh viện yêu cầu tôi thực hiện một loạt hình ảnh đặc biệt. Như thế là chương trình vui chơi buổi tối của tôi phải tạm gác qua một bên khi tôi biết được chi tiết của công việc qua một y tá. Người ta nói Sarah sẽ được sinh ra nhờ máy hút, nhưng bé đã thôi cử động trong bụng mẹ từ hôm qua. Tới bệnh viện, tôi mang dụng cụ nghề nghiệp đi qua những căn phòng trắng thê lương. Tôi báo danh với người y tá trưởng, rồi ngồi trong phòng, chờ bà báo cho biết khi nào người ta sẵn sàng. Việc hút bào thai đang được thực hiện. Sự im lặng thấm vào căn phòng đợi, và tôi thấy đại gia đình đông đảo của bé Sarah đang chờ, như đợi một phép màu.

Là một nhà nhiếp ảnh chuyên nghiệp, tôi

không xa lạ với việc thu lấy những nụ cười hay những khoảnh khắc hào hứng, hạnh phúc của đời người. Phần đông các khách hàng của tôi muốn tôi ghi lại những sự kiện vui vẻ -những sự kiện bạn sẽ nhớ mãi suốt đời. Nhưng đôi khi nghề nhiếp ảnh của tôi cũng đòi hỏi chụp bắt một loại ký ức khác. Vâng, để tôi nói cho bạn biết, tôi tình nguyện tham gia một tổ chức gọi là Now I Lay Me Down to Sleep (Giờ đây tôi nằm xuống và đi vào giấc ngủ). Tổ chức này cung cấp những hình ảnh cho gia đình khi họ phải đối diện với sự mất đi một em bé sơ sinh hoặc chẳng được sinh ra. Thường thì cha mẹ chỉ có được vài tiếng đồng hồ hoặc có khi chỉ vài phút đồng hồ khi đưa hài nhi con họ bám mong manh vào đời sống. Họ không tính tới chuyện mang đứa bé ấy về nhà, mà họ chào vĩnh biệt bé ngay tại nhà thương.

Ban giám đốc bệnh viện đưa tôi vào phòng hồi

sức để tôi ráp và chỉnh đốn các dụng cụ. Sau những phút giây tưởng chừng như cả thiên thu, người nữ y tá cho tôi biết việc sanh cháu bé đã xong, nhưng đứa bé sinh ra bất động. Tim tôi bỗng chùng xuống. Phòng hồi sức của mẹ, qua một cánh cửa người ta đẩy một chiếc xe nôi vào. Tôi trông thấy bé Sarah trong vòng tay ôm của mẹ bé. Mắt của cha mẹ bé đỏ hoe và ngời sáng. Nỗi buồn lan khắp phòng, thấm vào từng góc, từng kẽ hở trên tường. Tôi cũng buồn nhưng phải tập trung vào công việc trước mắt. Và tim tôi nhói đau khi tôi nói với người cha và người mẹ đứa bé rằng tôi là nhiếp ảnh gia của họ.

Người ta trao bé Sarah vào tay tôi. Bé đẹp, nước da mịn màng, những lọn tóc xoăn trên đầu trông thật xinh; bé có vẻ như đang ngủ. Tôi nói với cha mẹ bé là Sarah xinh quá và bắt đầu công việc chụp ảnh. Đầu đội cái mũ tí xíu, bé như đang ngủ. Tôi nhẹ nhàng kéo tấm chăn ra khỏi người bé, để lộ ra bàn tay và bàn chân tí xíu của bé. Tôi thu tất cả vào ống kính. Khi đã xong xuôi, tôi hỏi cha mẹ bé có muốn chụp hình với Sarah không. Tôi nhẹ nhàng đặt Sarah vào tay họ. Buồn rầu, đau đớn, cha mẹ Sarah vuốt ve những ngón tay bé nhỏ của con. Tôi cố gắng thu những hình ảnh cảm động này. Khuôn mặt của cha mẹ Sarah lộ vẻ mệt nhọc sau những giây phút căng thẳng này, và tôi biết đã đến lúc kết thúc.

Tôi không là cha mẹ của bé Sarah nhưng tôi hiểu thấu nỗi buồn đau của họ. Không lời nào có thể làm dịu nỗi nhức nhối trong tim họ, tuy nhiên tôi nói: "Tôi rất buồn trước sự mất mát của ông bà. Trời, con gái của ông bà đẹp quá." Sự biết ơn hiện rõ trong ánh mắt của ông bà. Tất cả những diễn tiến của sự việc xảy ra đã làm tôi thay đổi cái nhìn của mình, nhắc nhở với tôi rằng đời sống thật là quý giá biết bao. Tôi hạnh phúc là một thành phần của hội Now I Lay Me Down and Sleep. Nó làm cho nghề nhiếp ảnh của tôi đạt tới một ý nghĩa sâu hơn. Tôi vẫn tiếp tục tạo ra những ký ức. Những tấm hình của Sarah ghi lại khoảnh khắc ngắn ngủi của đời bé. Sarah đã thật sự có mặt trên đời này.

NS - THEO BETSY FINN

Tuần báo Trê, một tạp chí đa dạng, phong phú, nội dung đặc sắc và hữu ích, đang phát hành rộng rãi nhất tại hải ngoại với sự cộng tác của những cây bút tài năng khắp thế giới.

Trê luôn có những chuyên mục hàng tuần được bạn đọc yêu thích về đủ thể loại từ phóng sự đến kiến thức, văn chương, thơ nhạc và cả những giải đáp về An sinh xã hội, Thuế Vụ, Phúc lợi xã hội...

Mục đích của Trê:

- Kết nối cộng đồng
- Giữ gìn tiếng Việt, văn hóa Việt Nam ở hải ngoại

Trê sẵn sàng đón nhận những sáng tác của quý bạn, xin vui lòng gửi về email:

bientap@trenews.net

(bài được đăng có trả nhuận bút. Nếu quý bạn không muốn nhận nhuận bút xin ghi "Miễn nhuận bút", hoặc bạn muốn chuyển tặng cho một cá nhân hay một cơ sở từ thiện nào đó, vui lòng ghi "Xin chuyển cho..... tên, địa chỉ")

Tác giả bài được chọn đăng sẽ nhận bản pdf gửi mỗi tuần sau khi báo phát hành.

Nếu bạn muốn nhận báo pdf (bản điện tử và sắp tới sẽ có thêm bản eMagazine) xin vui lòng gửi email cho chúng tôi:

baotrehaingoai@gmail.com

Chỉ cần ghi "Yêu cầu gửi báo" là bạn sẽ được vào danh sách nhận báo (bản điện tử) hàng tuần.

Xin vui lòng chuyển cho bạn bè, thân nhân email : **baotrehaingoai@gmail.com** để ghi danh vào chương trình nhận báo (bản pdf và eMagazine) miễn phí.

Bầu Tân Giáo Hoàng

Sau khi tin tức loan đi cho biết Đức Giáo Hoàng Francis băng hà vào sáng ngày thứ Hai 21 tháng 4 đã có hàng nhiều chục ngàn người Công giáo đổ về Vatican và đứng chờ xếp hàng dài trong nhiều giờ trước Vương cung thánh đường Thánh Phêrô để tỏ lòng thành kính với vị giáo chủ của họ. Trong khi đó nhiều người Công giáo trên khắp thế giới cũng đang tranh luận về một câu hỏi quan trọng: Giáo hội Công giáo tương lai nên đi theo hướng nào dưới thời vị Giáo Hoàng nối tiếp?

Bầu Tân
Giáo Hoàng -
AMERICAMAGAZINE.COM

VŨ HIẾN
ARLINGTON, TX

Trong suốt 12 năm trị vì, đường lối nghị sự của cố Giáo hoàng Francis nhấn mạnh về sự công bằng trong xã hội và kinh tế, ủng hộ di dân và cởi mở tranh luận về vấn đề đồng tính cùng nhiều chủ đề gây tranh cãi khác đã làm hài lòng những người Công giáo có quan điểm cấp tiến nhưng lại làm phiền lòng không ít với những người có quan điểm bảo thủ.

Người kế nhiệm ngài sẽ

thừa hưởng một tình trạng rạn nứt sâu sắc giữa nhóm giáo dân tin rằng Giáo Hội nên thích nghi với thời hiện đại và nhóm giáo dân tin rằng Giáo Hội nên bảo tồn bản sắc truyền thống của mình.

Nhưng trước hết, người ta phải bầu ra một vị Tân Giáo Hoàng.

Mật nghị bầu Tân Giáo Hoàng

Kể từ năm 1276, khi các Giáo Hoàng bắt đầu được

bầu lên thông qua một mật nghị bao gồm các Hồng Y đủ điều kiện tham gia trên khắp thế giới tụ về và được cách ly với thế giới bên ngoài trong suốt thời gian bầu phiếu. Quá trình bí mật này đã trở thành nguồn cảm hứng hấp dẫn với không biết bao nhiêu bài báo, tiểu thuyết và phim ảnh kể các câu chuyện (tưởng tượng) về những gì xảy ra bên trong các mật nghị.

Mật nghị bầu người kế

nhệm Đức Giáo hoàng Francis để làm vị lãnh đạo tinh thần của 1.4 tỷ người Công giáo là một sự kiện độc đáo và hấp dẫn. Hiểu được cách thức hoạt động của nó có nghĩa là phải hiểu rõ một số điều căn bản, phá bỏ đi một số huyền thoại và xem xét một cách cẩn trọng về cá tính và các quan điểm khác nhau các vị Hồng Y tụ họp tại Nguyên đường Sistine. Không có cuộc hội họp thảo luận nào khác có thể kết hợp được truyền thống, nghị thức và sự hội họp như mật nghị để bầu Tân Giáo Hoàng.

Nhưng kịch tính của tiến trình bầu phiếu này không phải là điều quan trọng nhất. Những câu hỏi căn bản về hướng đi tương lai của Giáo Hội đang được đặt ra cho tiến trình lựa chọn vị Tân Giáo Hoàng. Kể từ Công đồng Vatican II vào đầu thập niên 1960, đường phân chia trong

Giáo Hội Công giáo đã được xác định bởi hai quan điểm đối lập về cách tiếp cận của Giáo Hội đối với thế giới hiện đại, đặc biệt là về các vấn đề liên quan đến thẩm quyền tôn giáo, phẩm giá con người và vị trí của đời sống tình dục trong cuộc sống của người dân, đặc biệt là với người Công giáo.

Hai khuynh hướng

Theo một cách giải thích, Công đồng Vatican II đã đưa Giáo Hội hướng tới một kỷ nguyên mới, và được hiểu điều đó có nghĩa là loại bỏ hoặc sửa đổi các chân lý về đức tin đã từng được duy trì trong gần hai thiên niên kỷ. Một cách giải thích khác thì cho rằng Công đồng đã cải cách Giáo Hội theo sự tiếp nối năng động với đức tin truyền thống đã được ổn định, trong khi Giáo Hội tìm ra những cách thức mới để trình bày

về các chân lý lâu đời và trường tồn đó.

Cả hai khuynh hướng Công giáo theo mô hình mới và theo chính thống nhưng năng động đều có chung một mục đích là tìm cách làm cho Giáo Hội trở nên hấp dẫn đối với những người theo Thiên Chúa Giáo cũng như với người ngoại đạo đang đi tìm phương hướng và ý nghĩa cho đời sống tâm linh trong bối cảnh hỗn loạn văn hóa hiện nay. Cho tới nay, khuynh hướng chính thống năng động gặt hái được nhiều thành công trong việc thu hút ngày càng nhiều tín đồ đến với Giáo Hội, đặc biệt là những khu vực ngoại vi (như châu Phi) thay vì là những khu vực truyền thống (như châu Âu) nơi đức tin Công giáo khởi đầu. Khuynh hướng nào chiếm ưu thế trong cuộc bầu Tân Giáo Hoàng lần này?

Thế thức bầu phiếu

Khi Đức Giáo Hoàng Francis qua đời, có tổng cộng 252 thành viên của Hồng Y đoàn. Chỉ những người chưa bước sang tuổi 80 – hiện thời là 135 người – mới được quyền bỏ phiếu trong mật nghị. Tuy nhiên, trong khoảng thời gian từ khi Giáo Hoàng qua đời đến khi mật nghị mở ra (từ ngày 5 đến 11 tháng 5), tất cả các thành viên của Hồng Y đoàn đều tham gia vào các “Đại hội đồng” trong đó họ thảo luận về tình hình của Giáo Hội đồng thời chỉ ra vị Giáo Hoàng theo khuynh hướng nào mà họ nghĩ sẽ phục vụ tốt nhất cho nhu cầu của Giáo Hội. Tuy nhiên, cuộc thảo luận này thường mang tính cách hình thức, thậm chí là theo một công thức có sẵn.

Vào buổi sáng khi mật nghị mở ra, các Hồng Y tham gia bầu cử dự “Thánh lễ bầu Tân Giáo Hoàng La Mã”, được tổ chức tại Vương cung thánh đường Thánh Phêrô. Chiều hôm đó, các Hồng Y đi bộ trong một đoàn rước trang nghiêm từ Nguyên đường Pauline thuộc

Mật nghị bên trong Nguyên đường Sistine - METRO VAARTHA

Điện Tông tòa đến Nguyễn đường Sistine, nơi có đặt các thiết bị nhiễu sóng điện tử để ngăn chặn việc nghe lén của các chính phủ, giới truyền thông hoặc cá nhân bên ngoài. Tại đó, sau khi tuyên thệ giữ bí mật về những gì sắp diễn ra, các Hồng Y tham gia bầu phiếu sẽ bỏ phiếu lần đầu tiên dưới sự chứng giám của Đức Kitô trong họa phẩm “Ngày phán xét chung” của danh họa Michelangelo vẽ bên trong nguyện đường.

Sau lần bầu phiếu đầu tiên đó, có hai cuộc bỏ phiếu mỗi buổi sáng và hai cuộc bỏ phiếu mỗi buổi chiều, cho đến khi hai phần ba số người bỏ phiếu đồng ý về việc ai sẽ là vị Giáo Hoàng thứ 267 của Giáo Hội. Các lá phiếu giấy được xâu lại với nhau và đốt sau mỗi phiên bỏ phiếu. Khi đạt được đa số hai phần ba, một chất hóa học được cho thêm vào lò lửa để tạo ra làn khói trắng nổi tiếng trên nóc Nguyễn đường Sistine báo hiệu Giáo Hội đã có một vị Tân Giáo Hoàng.

Các Hồng Y tham gia bầu phiếu

Nhóm Hồng Y tham gia bầu phiếu trong mật nghị này được xem là đông lớn nhất và đa dạng nhất trong lịch sử của Giáo Hội. Khi Giáo Hoàng Pius XII (gốc Ý) được bầu vào năm 1939,

Khói trắng trên nóc Nguyễn đường Sistine, dấu hiệu đã có Tân Giáo Hoàng - INDIATIMES.COM

chỉ có 62 Hồng Y được quyền bầu phiếu, trong đó có 37 người, hay 60%, là người Ý. Hiện nay, nhóm Hồng Y bầu phiếu đã tăng gấp đôi con số đó và trong số 135 Hồng Y đủ điều kiện tham gia bầu người kế nhiệm Francis, chỉ có 28 người, hay 21%, là người Ý. Và không có lý do gì để mong đợi nhóm này là một khối thống nhất.

Hiện nay, 13% Hồng Y tham gia bầu phiếu đến từ vùng châu Phi cận Sahara, khu vực tăng trưởng mạnh nhất của Giáo Hội, và 17% đến từ châu Á. Khu vực châu Mỹ Latinh và Caribbean cung cấp 17% số Hồng Y bầu phiếu, Bắc Mỹ 10%, châu Đại Dương 2% và châu Âu 39%, mặc dù phần lớn Giáo Hội ở những khu vực này đang ngày càng phải đối phó với tình trạng suy giảm.

Lần đầu tiên có các Hồng Y tham gia bầu phiếu đến từ Singapore, Đông Timor, Papua

New Guinea, Malaysia, Myanmar, Nam Sudan, Mông Cổ, Thụy Điển, Serbia, Rwanda, Burkina Faso, Paraguay, Lào, Morocco, Cape Verde và Haiti. Tuy nhiên, lần này không có Hồng Y bầu phiếu đến từ các trung tâm Công giáo truyền thống như Dublin, Paris, Milan, Venice và Los Angeles. Mật nghị cũng không có sự tham gia của các vị lãnh đạo của một số tổ chức lớn như Giáo Hội Công giáo Đông phương, Giáo Hội Công giáo Hy Lạp Ukraine.

Lựa chọn hướng đi

Như nói ở trên, hai khuynh hướng mới và truyền thống là đề tài quan trọng trong các cuộc thảo luận tại mật nghị lần này và người ta không thể không bàn tới sự phát triển đáng kể của Giáo Hội ở khu vực châu Phi cận Sahara, nơi khuynh hướng chính thống năng động đang chứng kiến những thành quả to lớn của

họ trong việc đưa hàng triệu người, nam cũng như nữ, đến với đức tin Kitô. Đến cuối thế kỷ này, châu Phi được dự kiến sẽ là trung tâm của Giáo Hội Công giáo hoàn vũ về mặt dân số.

Do đó, như ý kiến của một số nhà nghiên cứu đưa ra, điểm mấu chốt của mật nghị lần này cũng là câu hỏi quan trọng đã khiến Giáo Hội Công giáo nhiều phen bối rối kể từ cuối thế kỷ 18: Công giáo có nên thích nghi với thế giới hiện đại, như Giáo Hội Tin lành cấp tiến đã làm và Giáo Hội Công giáo Đức hiện đang cố gắng thực hiện hay không? Hay Giáo Hội nên tìm cách cải chuyển bước tiến của thế giới hiện tại, qua đó trao cho những khát vọng tự do, bình đẳng và đoàn kết của thời hiện đại một nền tảng vững chắc trong những chân lý mà Kinh thánh của Giáo Hội đã chỉ dạy trong hai thiên niên kỷ qua?

VH

Thu nhặt

thói quen hay chứng bệnh tâm thần?

Thu nhặt là hành động thường thấy trong mọi lứa tuổi, trẻ cũng như già nhưng thu nhặt đến mức nào thì hành động này trở thành nỗi ám ảnh ảnh hưởng đến đời sống?

TRẦN LÝ LÊ
ORLANDO, FL.

Thói quen thích mua sắm, thích dùng sản phẩm mới là các yếu tố đầu tiên của việc thu nhặt. Thấy món gì hay mắt là người ta ưa thích và muốn rinh về làm của riêng mà nhìn ngấm cho mãi mãi. Có món dùng được và cũng có món chỉ để ngó, bất kể sản phẩm nào. Vật dụng nhà bếp ư? Cái máy xay

thịt mua hồi năm vẫn đang sử dụng bỗng dưng ... lỗi thời vì công ty nọ đang quảng cáo một cái máy xay thịt mới, nhiều công năng hơn, màu sắc đẹp hơn và nhất là đang giảm giá kha khá. Thế là bà nội trợ kia rinh về món hàng mới. Bây giờ thì bếp nhà có 2 cái máy xay thịt; cái cũ vẫn xài được mà vứt đi thì phí quá nên "nó" bị đưa vào

một xô để lấy chỗ trên quầy nhà bếp mà chừa cái mới, nhiều công năng lắm nhưng dường như sẽ chẳng bao giờ dùng đến?

Ta thỉnh thoảng chỉ xay ít trái cây làm nước sinh tố, thịt xay thì vẫn mua từ chợ thực phẩm công đâu mà xay cho mệt nên công dụng vừa xay thịt vừa giữ mát cho máy nào có ích lợi chi? Cứ như thế, ta thu nhặt hết món này

đến món khác từ đồ gia dụng đến quần áo, giày dép... và tổ ấm mỗi ngày một ...ấm hơn vì chất chứa quá nhiều đồ đạc, chẳng còn khe hở nào để không khí lọt qua!?

Thu nhặt là thói quen nhưng khi nhà cửa hết chỗ chứa thì thu nhặt trở thành “hoarding”, danh từ thường thấy trong ngành tâm lý học. “Hoarding disorder” hay chứng “thu góp thái quá” được định nghĩa là bị thôi thúc thu góp và không thể vứt bỏ vật dụng, những thứ không cần thiết. Bá tánh nhiều người dù chưa ... đạt mức “bệnh tâm thần” nhưng cũng gặp nhiều khó khăn trong sinh hoạt hằng ngày vì cất giữ quá nhiều vật dụng.

Chứng thu góp thái quá (“clinically severe”) dẫn đến sự bừa bãi, một chỗ ở dơ bẩn khi không thể dọn dẹp, giữ vệ sinh tối thiểu và ảnh hưởng đến sức khỏe cá nhân lẫn những người chung quanh.

Những yếu tố nào dẫn đến việc thu góp nhặt nhạnh hay “thu nhặt”?

Cất giữ vật dụng có tính cách kỷ niệm, gợi nhớ một kinh nghiệm đẹp, một thửa đời êm đềm hoặc vật dụng “có thể dùng được” trong tương lai nên không muốn vứt bỏ là các thói quen, ý nghĩ thường thấy trong mỗi con người. Càng nhiều tuổi đời, vật dụng tích lũy càng nhiều ngay

cả những người luôn di chuyển vì công việc. Thấy món gì lạ mắt, bất kể công dụng, là rình về để ngó, để làm ... kỷ niệm, và để khoe với bạn bè và tài năng nhìn ra “của lạ”?! Vật dụng nào cũng có thể trở thành bộ sưu tập hoặc đồ cổ [mai sau].

Tựu trung vẫn là khái niệm “làm giàu”, tích lũy tiền bạc trong ngân hàng / cổ phiếu hay sưu tập vật dụng hăm bà lằng cũng tựa tựa như nhau, cũng là việc “làm chủ”, sở hữu của cải, và càng nhiều của cải, vật chất cũng như tinh thần, thì ta càng [cảm thấy] giàu có. Nghĩ đến đây thì phe ta chạnh lòng lăm lăm, nghĩ ngay đến việc mình đang bo bo cất giữ sách vở. Chao ôi, lần dọn nhà lớn nhất cách đây hơn chục năm, Đế Mèn đã phải ị ạch khiêng ra thư viện địa phương những thùng sách to đùng, sách giáo khoa từ trường Y, rồi trường Luật cuốn nào cuốn nấy bìa cứng, nặng đến cả ký lô... cất giữ từ thửa còn đi học. Mãi đến năm ấy mới chịu chia tay mà lòng đau như cắt, buồn bỏ sách vở cũ mà tiếc đứt ruột. Không biết tiếc cái chi, bây giờ nghĩ lại phe ta vẫn lắc đầu tự hỏi. Sách vở không dùng nữa thì tiếc làm gì? Hay là phe ta thuộc típ người tôn cổ? Thuộc nhóm “hoarding”?

Câu nói trứ danh của bà Marie Kondo chuyên nghề “sắp xếp” thu gọn

vật dụng [và nếp sống] “*món gì không còn mang lại niềm vui thì ta nên cảm ơn và nói lời chia tay*”... xem ra không áp dụng được với phe ta vì mấy cuốn sách giáo khoa nọ, dù nằm trên kệ sách được phủ bụi hằng tuần và chẳng mấy khi rỏ đến, chỉ ngó ... gáy sách thôi là Đế Mèn đứng ngẫm nghĩ rồi cười toe nỏ đến những mẩu chuyện... hồi nãy. Như cuốn Cơ Thể Học gáy xanh trời khiến phe ta nhớ đến mấy người bạn cùng mỗ xác, Anatomy Lab partners, suốt một lục cá nguyệt, chiều nào cũng hè nhau hi hụi; lúc ra về đứa nào cũng sùng mùi formaldehyde hôi rình từ đầu đến chân! Đại khái là sách vở cũ vẫn đem lại niềm vui đấy chứ? Vậy mà đành lòng buông bỏ!

Trở lại với chứng thu nhặt, Đế Mèn lan man xa quá đi rồi. Theo các chuyên viên tâm lý, việc gia tăng tuổi tác của con người, não bộ thêm già nên khả năng phân tích tiết giảm, không còn nhạy bén nhậm lẹ so với người trẻ, nên gặp khó khăn khi cần quyết định việc nhỏ cũng như việc lớn. Nghĩa là chân chữ, cù cưa khi phải quyết đoán sự việc chung quanh, vứt bỏ vật dụng không sử dụng nữa cũng không ngoại lệ (!!). Mỗi sự việc thường xem ra đi kèm với hay / dở và khi phải lựa chọn, quyết định là lòng dạ bần

khoăn, bần thần, nôn nao khó chịu. Nôm na là “anxiety”. Đừng quyết định nữa cho xong!? Thế là ta cứ thu nhặt, chẳng mấy chốc mà nhà cửa đầy ứ từ trong ra ngoài, không còn cả lối đi, và nghiêm nhiên trở thành “hoarding” lúc nào không hay!

Những vật dụng cỡ lớn, chiếm nhiều chỗ đường như khó vứt bỏ? Vì “lỗ hổng” để lại dễ thấy, dễ cảm nhận chẳng? Chẳng thế mà khi được phỏng vấn “khi có 15 phút để chọn lựa, ông / bà sẽ vứt bỏ thứ gì?” thì hầu hết người già đều trả lời rằng sẽ soạn qua giấy tờ, thư từ cũ. Tạm hiểu là công việc [nhẹ nhàng] đọc lại, xem xét thư từ mang lại ít nhiều niềm vui, và vui vẻ xong thì vứt bỏ vì các món ấy thường nằm kín trong tủ, không gọi đến sự trống vắng thiếu thốn!?

Với những tay thu nhặt [thành bệnh] thì việc vứt bỏ đến từ lòng “tương thân”, altruism. Họ cất giữ vật dụng lớn nhỏ vì nghĩ rằng chúng có thể hữu dụng cho người khác, và khi thuận tiện sẽ mang ra tặng bá tánh; hoặc giả vì không nỡ làm ô uế môi trường chung quanh với vật dụng đã cũ của mình?! Nhưng câu nói thường nghe nhất vẫn là “món này từ ông bà cha mẹ tôi, kỷ niệm thân ái lắm!”, nặng trĩu giá trị tình thân.

Hình như con người cũng như... vật dụng đều có

một thời. Một thời để nâng niu, trân quý hoặc sử dụng và một thời để ... mất dấu. Vòng tròn của đời sống vẫn là cát bụi!

Ngẫm nghĩ như thế nên ta cần tìm cách giải quyết những thứ không còn hữu dụng nữa (?) và bắt đầu từ việc thẩm định “trị giá”. Cái bàn kia chiếm bao nhiêu không gian trong căn nhà xem ra mỗi ngày một chật hẹp? Ta dùng nó vào việc gì? Có thường xuyên không? Phương pháp đối phó với vật dụng dư thừa của chuyên viên tâm lý cũng tựa tựa như cách giải quyết của bà Kondo. Đại khái là vật dụng kia ảnh hưởng như thế nào với chủ nhân và từ đó, khuyên can, khuyến khích người thu nhặt buông tay với những vật dụng cũ. Nhìn đến tương lai thay vì ngó lại ngày đã qua và mục đích của ta là gì? Chấp nhận sự suy yếu của tuổi tác và bằng lòng với một không gian “vừa đủ” chung quanh? Tha lỗi những món dư thừa công kênh và nặng nề khiến ta khó lòng cảm thụ hạnh phúc của sự đơn giản!

Hãy cho đi chiếc áo dạ hội để người khác có thể sử dụng (theo lòng “tương thân”). Hãy tặng lại món di truyền của gia đình cho một thân nhân khác (chia sẻ kỷ niệm)... Cứ như thế mà chuyên viên tâm lý giúp người thu nhặt thái quá vứt bỏ bớt các gánh nặng tinh thần cũng như vật chất để không gian sống rộng rãi và thoải mái hơn!

Gửi người bạn trẻ đang tìm kiếm sách vở cũ: Bạn ta, Để Mèn có trên ngàn cuốn sách, có vài tựa trong danh mục tìm kiếm của bạn nhưng hôm nay thì chưa sẵn sàng gửi quà tặng. Sẽ có một ngày, phe ta động tâm đủ để buông tay và khi đó, hy vọng rằng ta vẫn còn duyên với nhau!

TLL

Mời bạn ghé thăm Facebook của Trẻ Tre Magazine

**nơi bạn có thể đọc bài, xem tranh
biếm họa, bình luận, đối thoại với
các độc giả khác...**

Mỹ vô địch hockey nữ

Đội tuyển khúc côn cầu (hockey) Mỹ đã hạ kỳ phùng địch thủ Canada sát nút ở hiệp phụ trong trận chung kết với tỉ số 4-3 để giành chức vô địch thế giới môn khúc côn cầu trên băng [International Ice Hockey Federation (IIHF) Women's World Championship] tổ chức tại Czech Republic.

Giải đấu năm nay đạt kỷ lục 122,331 khán giả, vượt qua kỷ lục 119,231 người xem tại giải vô địch thế giới năm 2007 tại Winnipeg, Canada.

Tessa Janecke, người ghi bàn thắng quyết định cho đội Mỹ trong trận chung kết với Canada 2025

Người Mỹ và hockey

Hockey được xếp hạng thứ 3 về lượng người xem trên toàn thế giới nhưng đứng hạng 4 ở Mỹ, thứ tự như sau: Bóng bầu dục (football), bóng rổ (basketball), bóng chày (baseball) và khúc côn cầu (hockey).

Long tranh hổ đấu

Sau nhiều năm “rèn luyện võ công”, đội Mỹ liên tiếp giành ngôi vô địch trước đối thủ nặng ký nhất là Canada, vào những năm 2015 (Mỹ thắng Canada 7-5), năm 2016 Mỹ thắng Canada 1-0, năm 2017 Mỹ thắng 3-2. Năm 2019 Mỹ thắng Finland trong trận chung kết với tỉ số 2-1.

Người Việt không mặn mà lắm với môn hockey (khúc côn cầu), đây là một môn thể thao trên băng, xa lạ với những dân tộc sống ở miền nhiệt đới. Tuy nhiên, hockey là một môn thể thao hấp dẫn, tốc độ nhanh, mạnh mẽ, kỹ thuật đa dạng và đầy kịch tính... Nhân dịp đội tuyển hockey nữ Hoa Kỳ giành cúp vô địch thế giới: **International Ice Hockey Federation (IIHF) Women's World Championship 2025**, chúng tôi mời bạn cùng điểm qua vài nét về môn thể thao đứng thứ 3 thế giới về khán giả ái mộ chỉ sau đá banh và cricket.

Những bước thăng trầm

Năm 1990, giải IIHF đầu tiên tổ chức tại Ottawa, thủ đô Canada, đội chủ nhà đánh bại đội banh hùng mạnh Mỹ với tỉ số 5-2. Hai năm sau tại Tampere (Finland), Canada và Mỹ lại đụng nhau ở trận chung kết. Lần này Mỹ bị đè bẹp thế thảm với tỉ số 0-8.

Năm 1994, Canada tiếp tục duy trì ngôi bá chủ sau khi đọ ván đội Mỹ với tỉ số 6-3 ngay sân nhà ở New York. Năm 1996, trên sân Kitchener (Canada) Mỹ lần nữa nhận quả đắng trước đội Canada với tỉ số 3-4 trong giờ đấu phụ trội (over time).

Ai là bá chủ?

Mặc dầu hockey là môn thể thao sở trường của các quốc gia Bắc Âu nhưng kể từ khi thành lập giải Women's World Championship năm 1990 đến nay, Mỹ và Canada luôn là những đại diện để tranh chấp ngôi vô địch. Chiến thắng năm 2025 này đánh dấu chức vô địch thế giới thứ 11 của đội Mỹ, đứng sau Canada với 13 lần nâng cúp.

Marie-Philip Poulin, giữa (Canada) và đồng đội nâng cúp vô địch Khúc côn cầu Nữ Thế giới (IIHF World Championship) sau khi đã bại USA trong trận chung kết ngày 9-4-2022 trên sân Herning (Đan Mạch)

(PHOTO BY NICOLAS TUCAT/RITZAU SCANPIX/AFP VIA GETTY IMAGES)/NICOLAS TUCAT/RITZAU SCANPIX/AFP VIA GETTY IMAGES

Trên sân băng, các cô lao vun vút như tên bắn và quét những cú trời giáng, không ngại va chạm và vật nhau huỳnh huých, không ai nhận ra nét nữ tính trong bộ đồ dày cùi, kênh càng này, nhưng ngoài đời họ là những mỹ nhân có sức thu hút không kém bất kỳ một người mẫu nào.

Mời bạn cùng chiêm ngưỡng dung nhan một số danh thủ nóng bỏng nhất trên sân khúc côn cầu thế giới...

VIONA
HARRER (ĐỨC)

ALEXANDRA
VAFINA (NGA)

ANNA
PRUGOVA (NGA)

PRESLEY
NORBY (MỸ)

KELLY
TERRY (CANADA)

HALLI
KRZYZANIAK (CANADA)

TIM NGUYỄN
GARLAND, TX.

Những năm nào chiến tranh đã quên

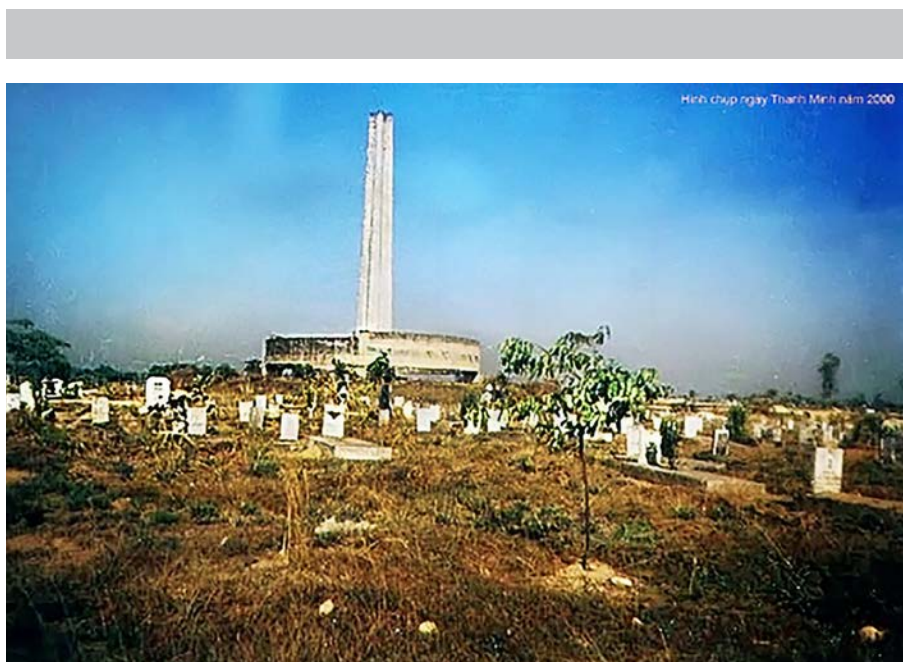
Những năm nào chiến tranh đã quên... Có thật vậy không? Đành rằng chiến tranh đã lùi xa năm chục năm, nhiều cuộc đời đã đổi khác -hoặc đã héo hắt tàn phai (như Nguyễn và các bạn ta) hoặc mập béo phây phây (như mấy cha nội ở quê nhà)- và lớp người trẻ sinh sau chiến tranh nay đã bước vào đời với những bước chân bất định... Vâng, đành rằng là thế, nhưng rải rác đây đó vẫn còn dấu tích của một thời đã qua, và một khi cơn giông kéo đến trên bầu trời làm bật lên những gốc rễ từ trong lòng đất, thì lòng người bên này và bên kia bờ sóng còn dấy lên những u hoài.

A, những năm nào chiến tranh đã quên... Con mắt đen... niềm im lặng... Câu thơ của Thanh Tâm Tuyền viết về chiến tranh chứa nhiều tầng ý nghĩa mang nội dung siêu hình. Con mắt kia là

cái nhìn lịch sử. Còn niềm im lặng kia có phải là sự lãng quên hay nó là ý thức bị chìm xuống. Đã quên, hay tưởng rằng đã quên, nhưng mãi mãi sẽ không bao giờ chúng ta quên được cuộc chiến của một thời mà chúng ta đã tham dự. Nó vẫn còn đó, trong tim trong óc mỗi người, trong cái trở mình của đêm hay thức giấc của bình minh đợi chờ cơn bão.

Nhà báo Seth Mydans trên tờ The New York Time ngày nào đã viết rằng lớp trẻ ngày nay hầu như không biết gì về cuộc chiến tranh cách đây hàng chục năm. Nhận định đó không hoàn toàn đúng. Có thể giới trẻ ở trong nước, do bị bùng bít và xuyên tạc, hoặc mãi mê theo cuộc sống thực dụng và những bóng ảnh phù hoa, chỉ có một hình ảnh lơ mơ về thời chinh chiến đã qua. Nhưng ở hải ngoại thì khác. Ở đây có cộng đồng và các bậc phụ huynh chăm lo truyền thụ và giáo dục con em, cho nên lớp trẻ lớn lên biết ít nhiều về cuộc chiến đấu dũng cảm của quân dân Miền Nam cùng những đóng góp đáng hãnh diện của cha ông chúng. Ở đây, cần phải ghi nhận công lao của báo chí và văn nghệ trong việc kiến tạo tinh thần của lớp trẻ. Chương trình “Lá Thư Từ Chiến Trường” của Asia là một thí dụ. Chính nhờ tất cả những nguồn ảnh hưởng tốt đẹp vừa nêu trên, những người trẻ như anh Phùng Trọng Kiệt mới hiểu rõ hơn cha anh của mình. Anh Kiệt viết như sau trên DCV Online:

“Ba ơi, hàng năm vào ngày này

Nghĩa Trang Quân Đội ngày Thanh Minh năm 2000

[30 Tháng Tư], con thường nghĩ đến sự hy sinh cao cả của Ba, của các Cậu Chú Bác trong gia đình và của toàn thể các Cô Chú Bác trong quân lực VNCH. Các vị đã hy sinh cả tuổi thanh xuân để bảo vệ tự do cho miền Nam. Sau cuộc chiến, CS đã áp dụng một sự trả thù tàn độc trên thân xác và tinh thần của quý vị trong những nhà tù; và nhiều vị đã phải bỏ mình vì không chịu nổi... Một vài dịp khi Ba hàn huyên với bạn bè anh em, con cũng được nghe một vài câu chuyện về những năm tháng dài đằng đẵng khổ lao, những lần vượt ngục kiểu Steve Mc Queen trong phim 'The Great Escape' và những lần trốn huyệt và bị bắt lại. Vì Ba thường kể với giọng điệu hài hước chế giễu những tên cai tù nên con không cảm nhận được những đau đớn thể xác và tinh thần mà họ đã dành cho Ba sau những lần đó. Sau này, khi đọc được những chứng từ của những tù nhân, con mới cảm nhận được sự bất khuất của Ba. Ngày 30/04, con cũng nghĩ đến sự hy sinh của Má, của những bà Mẹ, những người vợ đã hy sinh cả cuộc đời để lo cho con, nuôi chồng trong những trại tù khắc nghiệt. Có lần Má đã dẫn anh chị con đi thăm Ba (con không được đi cùng vì còn nhỏ) trong một nhà tù nằm sâu thẳm trong rừng và đã bị lạc trong rừng với hai trẻ nhỏ. Muỗi rừng đã đốt anh chị con đến làm độc. Khi đến được trại tù thì người ta nói Ba không còn trong trại tù, và nói Má cứ yên tâm về lao động sản xuất nuôi con. Má tưởng Ba đã chết và bắt đầu ngã bệnh, năm đó Má chỉ còn 29 kg.

Con xin nghiêng mình ghi ơn sự hy sinh cao cả ấy..."

Những năm nào chiến tranh đã quên. Con mắt đen... Không, hãy

Nghĩa Trang Quân Đội hoang phế - NGUỒN VOA

nhìn vào đôi mắt của hạ sĩ Lê Văn Nào. Nhà báo Seth Mydans ghi: "Đôi mắt của hạ sĩ Lê Văn Nào bị đục thủng trên bức chân dung bằng sứ trong Nghĩa trang Quân đội của miền Nam bị bỏ hoang. Những con bò lang thang gặm cỏ, nơi mà những mẩu đất với những tấm bia nghiêng ngả, nhiều tấm bị vỡ vụn và bị phá nát, nhiều tấm bị bật tung lên nằm bên cạnh những ngôi mộ trống."

Bi thảm như thế đó. Và ghê thay cho sự thù hận, tàn ác của kẻ thù. Xin đọc tiếp Seth Mydans để có câu trả lời – dù là hư vô, để cho quên và nhớ:

"Ở trên đỉnh đồi nhìn xuống Nghĩa trang bị bỏ hoang của miền Nam, có một đền thờ đầy cỏ dại. Những cơn mưa hè và rêu phong gần như bào mòn những chữ khắc oai hùng 'Vị quốc vong thân'. Những chân hương cắm ngổn ngang trên mặt đất. Trên một tấm đá khắc kỷ niệm một người nào đó dùng mực xanh ghi lên vài chữ 'thành kính'.

Trong những buổi trưa hè oi ả, một thanh niên tên là Nguyễn Minh Quang thích ngồi nghỉ dưới

bóng mát của ngôi đền. Anh là người lao động cho những xưởng làm gạch nhỏ. Họ đào những tầng đất vàng chung quanh các ngôi mộ để nung gạch. Anh Quang chỉ mới 24. Anh nói chẳng bao giờ anh để ý đến chuyện lịch sử của ngôi đền mà anh đang trú nắng, hoặc những ngôi mộ chung quanh. Nhưng anh bảo thỉnh thoảng cũng có người đến quỳ trước các tấm bia mộ tỏ lòng thành kính.

Một vài người, có lẽ là những người Việt ở bên kia đại dương trở về thăm viếng, đôi khi trả tiền cho những người thợ làm gạch để gìn giữ những ngôi mộ của một người anh hay một người con. Thực ra, người thanh niên kể cha anh là một thương binh từng là hạ sĩ trong Lực Lượng Đặc Biệt của miền Nam, mỗi năm cũng ghé vào đền vài lần để cầu nguyện.

"Bố tôi thích lên đây thắp hương. Tôi chẳng biết để làm gì," anh ta nói. "Tôi thấy bố tôi đến thắp hương. Ông nói với tôi rằng ông đã từng chiến đấu cùng với người Mỹ. Tôi chẳng bao giờ hỏi bố tôi tại sao'."

TN

NG. T. THANH DƯƠNG
ARLINGTON, TX

Mùi kỷ niệm của Me

BẢO HUÂN

Năm tôi 11- 12 tuổi là chị của 3 đứa em mà tôi vẫn hay làm nũng và được mẹ yêu chiều. Tôi dám chắc tuổi thơ của tôi được ăn phở nhiều hơn những đứa trẻ khác cùng thời, mỗi lần tôi ốm là mẹ mua ngay cho bát phở bò, lại thêm một chai nước xá xị con cộp cho tôi nhâm nhi trong lúc ốm đau. Đây là thuốc chữa bệnh kỳ diệu cho tôi mà khỏi cần uống thuốc tây thuốc ta gì cả.

Thuở đó người ta không dễ dàng động chút nhức đầu sổ mũi là đi khám bác sĩ như bây giờ, mẹ tôi là “bác sĩ gia đình” luôn, thấy tình hình tôi ốm “nặng” cụ thể rõ ràng như nóng sốt, cảm ho ... thì mẹ ra tiệm thuốc tây khai bệnh và mua thuốc về, nếu loàng xoàng hoặc không kiểm chứng được

như nhức đầu, đau bụng thì mẹ dùng “thuốc bổ” là tô phở và chai nước ngọt xá xị.

Cho nên tôi thường xuyên... ốm, chơi nhảy dây với chúng bạn suốt cả buổi chiều xong, thấy đói bụng và thèm phở, tôi chạy về nhà nhắn nhó:

- Mẹ ơi con bị nhức đầu. Chắc con không ăn cơm nổi đâu.

Mẹ nhìn tôi và... chẩn bệnh:

- Nhảy nhót tung tăng cho lắm vào đầu tóc rối bù lên như tổ quạ, mặt mũi toàn mồ hôi, chứ ốm đau gì.

Tôi tiu nghỉu:

- Thế chiều nay nhà mình ăn cơm gì?

- Canh cua mồng tôi, cá nục kho.

Tôi lâu bầu:

- Con ngán canh mồng tôi, cá nục của mẹ luôn... ăn hoài à...

Mẹ mắng:

- Đừng có “Con nhà lính tính nhà quan”.

Hôm nào tôi bị ốm thật tôi... mừng lắm vì có lý do chính đáng để được chiều chuộng, không phải quét nhà rửa bát và không làm các việc vặt khác, tôi được mẹ âu yếm cho nằm nghỉ ngơi trên giường, kéo màn gió che lại kéo gió máy tôi sẽ bệnh thêm. Mẹ sai thằng em kế thừa tôi 2 tuổi mang tô ra hàng phở của ông Hùng trong xóm mua phở về cho tôi. Tôi đang nằm “tĩnh dưỡng” trên giường vẫn cố vén màn gió ngoái đầu ra dặn dò nó:

- Đợi ông ấy chan nước phở xong thì xin thêm tí nữa về chị ăn cơm nguội luôn nha.

Giọng thằng em ganh tị:

- Biết rồi, lần nào cũng xin thêm nước phở.

Rồi nó lắm bầm:

- Ý mình ốm làm tàng. Lúc ốm thì xưng “chị” ngọt ngào sai “người ta” đủ thứ, lúc thường thì toàn ăn hiếp “người ta”.

Mẹ tôi an ủi đứa này và mắng yêu đứa kia:

- Kệ chị đi con, chị đang ốm mà. Con này hể ốm đau mà nghe đến ăn phở là tỉnh như sáo.

Hàng phở ông Hùng trong xóm là một cái xe phở chứ có hàng quán gì đâu, người ta mua mang về hay nếu ăn tại chỗ thì ngồi ngay cái bàn kê ngoài sân với mấy cái ghế cạnh bên xe phở. Tôi không lạ gì cái xe phở ông Hùng, lâu năm nên ám khói, tô bát, ống đũa bày xung quanh cũ mèm, tất

cả thành một màu... đèn tối nhưng vẫn hấp dẫn với miếng thịt bò chín, bò tái, chùm hành lá treo lủng lẳng bày trong một tủ kính cũng ám khói bên cạnh thùng nước lèo nóng hổi luôn tỏa khói thơm mùi phở.

Bưng tô phở về nhà cho tôi xong mẹ lại sai thằng em:

- Con chạy sang nhà bác Chuông mua chai xá xí con cộp cho chị.

Ăn tô phở xong tôi lấy cơm nguội trộn nước phở... ăn tiếp rồi mới tráng miệng từng hớp nước xá xí mẹ đã rót ra ly, mỗi lần chỉ một phần ly nhỏ nhỏ, còn lại đập nắp chai để dành chứ không phải một lúc uống hết cả chai xá xí đâu, có lẽ mùi xá xí thơm ngon thoảng như mùi thuốc bắc nào đó nên tôi uống vô là đỡ bệnh chẳng?

Những người mẹ trên khắp thế gian này ai cũng thương yêu con mình. Mẹ tôi cũng thế, lúc bấy giờ mẹ đã có 4 đứa con mà mẹ vẫn thương đứa con “già đầu” nhất là tôi. Nấu cơm bằng nồi gang với bếp củi, khi cơm cạn nước tắt lửa, còi than hồng đều ra, cơm chín ngon mà cơm cháy vàng đều cũng ngon, mỗi khi các con ăn cơm xong mẹ lại xối cơm cháy chia phần cho 4 đứa, tôi cũng được phần to bằng các em khối phải ganh tị.

Thế là tuổi bé thơ của tôi

có 3 món tôi thương yêu nhất là phở bò chín, nước ngọt xá xí và cơm cháy.

Mẹ tôi kể rằng thuở tôi lên 8 suýt bị bắt cóc chỉ vì tôi ham đi xe Taxi. Khi ấy cha mẹ tôi sống trong một trại gia binh ở Hạnh Thông Tây, có vợ chồng nhà hàng xóm không con, chồng là binh sĩ đóng quân chốn xa thỉnh thoảng mới về nhà, người vợ ở nhà một mình vắng vẻ cô đơn rất thương yêu bé Bông là tôi, dì hay gọi tôi sang nhà dì chơi, cho ăn quà bánh, chải tóc cho tôi, nhiều khi hai dì cháu nằm nghe cái lương từ cái radio, tôi thường ngủ quên bên mấy câu đàn ca vọng cổ thấm thiết (nên sau này tôi cũng thích nghe cái lương luôn) .

Một hôm Dì rủ tôi có muốn đi Sài Gòn với Dì không, tôi nghĩ được ngồi xe taxi đi xa là thích và đồng ý ngay, Dì sang nhà xin phép cha mẹ tôi cho bé Bông đi theo Dì lên Sài Gòn thăm người họ hàng sáng đi chiều về. Ai ngờ Dì đi luôn một lèo 2 ngày trời làm cả nhà lo lắng không biết hỏi ai, mẹ tôi khóc sưng cả mắt cho là Dì đã lừa và bắt cóc bé Bông. Đến ngày thứ ba thì Dì cháu đi Taxi về, xe đậu ngay trước cửa nhà tôi, tôi chạy vào nhà trước, hí hửng ôm theo một con búp bê bằng nhựa và mấy gói quà Sài Gòn Dì mua và họ hàng Dì tặng cho tôi. Dì trả tiền Taxi xong vào sau, xin lỗi mẹ tôi, vì người

họ hàng lâu lâu mới gặp đã năn nỉ nín kéo Dì ở lại chơi vài ba ngày mới cho về.

Có lẽ vì suýt mất tôi nên mẹ càng thương yêu tôi nhiều.

-oOo-

Sống ở Mỹ lâu nay, tôi giao lưu với bạn bè trên các diễn đàn và ngạc nhiên thấy có nhiều bạn cũng như tôi, ngày xưa còn bé thích bị ốm đau lật vật để được mẹ chiều chuộng mua cho tô phở và uống chai xá xí con cộp. Ông Thái Quang Đáng trong diễn đàn TTH khoe ngày nhỏ thường giả bệnh để được ăn hủ tíu mì. Tôi là “cao thủ” giả vờ ốm bệnh ăn nhiều phở thì ông Thái Quang Đáng cũng... chẳng vừa, đã từng ăn nhiều tô hủ tíu mì chẳng thua kém gì tôi.

Lạ thật, thời ấy không có internet, không có iPhone, không ai chỉ dẫn ai mà sao các bà mẹ chúng ta đều hành xử giống nhau? Chẳng lẽ tô mì, tô phở và chai xá xí con cộp đã là “công thức” là “thuốc chữa bệnh dân gian” cho đám con nít thời ấy nên ai cũng biết? và đám trẻ con chúng tôi nữa, có ai bảo ai đâu, đứa nào cũng biết khi ốm đau hoặc là giả vờ ốm đau đều được hưởng “đặc quyền” ấy.

Thời gian đầu khi mới sang Mỹ định cư, mỗi lần đi chợ Mỹ tôi đều tò mò tìm xem có xá xí

con cộp không mà chẳng thấy đâu. Một hôm chồng muốn mua bia uống, khi chúng tôi thấy mấy lon “Root Beer” thì chắc chắn đây là “Bia” rồi nên mua mấy lon về uống thử xem bia Mỹ ra sao. Nào ngờ mở lon “Root Beer” ra chẳng thấy mùi “Bia” gì cả, mà lại bất ngờ thấy mùi vị nước ngọt xá xí. Tôi reo lên:

- Tìm thấy nước ngọt xá xí rồi.

Tôi vui mừng được nếm lại mùi vị xá xí ngày xưa còn chồng nhịn vì không phải là “Bia”.

Ở Mỹ, khu business nào của người Việt Nam cũng có những nhà hàng bán phở. Nào phở gà, phở bò chín, phở bò tái, phở bò sốt vang, phở “sang chảnh” với bò viên tái nạm gầu gân sách. Thường thì tôi vẫn chọn phở bò chín giống như tô phở mẹ vẫn mua về từ xe phở nhà ông Hùng trong xóm khi xưa.

Tôi có mua một cái nồi gang thỉnh thoảng tôi nấu cơm cố tình để có cháy, cơm cháy nồi gang trên bếp điện không ngon bằng cơm cháy nồi gang bếp củi của mẹ nhưng tôi ăn vẫn thấy ngon.

Tôi tìm lại những mùi vị của phở bò chín, của nước ngọt xá xí, của miếng cơm cháy không vì thèm thưởng hấu hức như thuở bé thơ mà chỉ vì tôi nghĩ đến mẹ. Đó là những mùi kỷ niệm của mẹ.

NTTT (APRIL.03, 2025)

HỒ ĐẮC VŨ
MELROSE, MA

Juan móc cái khoá sắt vô sợi dây cáp lớn căng ngang nóc hầm, nối với mô tơ điện có trục kéo và cần điều khiển. Anh bấm cái remote không dây đeo trên ngực. Sợi cáp từ từ hạ xuống bờ đá của tầng mỏ thứ hai, nơi anh đã đào một hang ở góc phải từ tuần rồi và thu được một ít hạt vàng.

- Uuuuuh! Uuuuuh! Uuuuuh!

Còi báo động đất sạt lở lại hú lên từng hồi.

Juan bấm remote, sợi cáp kéo anh lên. Juan tháo khóa an toàn, phóng ra khỏi hốc núi, chạy xuống con dốc ngập bùn, tới chiếc xe Díp, nhảy lên, đề máy.

- Ree... ẹẹte...eeet! Ree... ẹẹte...eeet!

Chiếc Díp chết ngắc nằm im như một cục sắt. Anh quay nhìn hướng báo động. Sườn núi bên phải, những phiến đá lớn đang đổ ào xuống. Juan nghe tiếng rễ cây bứt gốc, tiếng đá lạo xạo tới gần. Anh nhảy khỏi xe, chạy nhanh về khu lều tạm cư.

- Rầm! rầm!

HỒ ĐẮC VŨ

Chiếc xe Díp nhỏ biến mất trong đồng đất đá ập xuống..

Trận mưa rừng trút xuống vùng mỏ vàng ở Swift River, New Hampshire từ hai ngày trước, cho tới chiều hôm nay vẫn chưa dứt. Là khu đồi núi, nên mưa lớn đã gây ra đất lở, hầm sụp.

Juan, mở nắp lò, bỏ vô khúc củi thông lớn. Củi chưa khô nên căn lều gỗ mù mịt khói, cái lò giống như đầu máy xe lửa. Juan mở 2 cửa sổ, cửa sau, tay cầm cái áo khoác, quạt khói ra ngoài.

- Ặc! Ặc! Anh hun khói bắt chôn à?

Camila bật dậy khỏi giường, hai tay ôm mặt, ho sặc sụa, nước mắt ràn rụa trên cặp mắt đỏ.

- Xin lỗi, tại củi còn tươi.

Juan cúi đầu nói nhỏ.

- Sao không mua củi khô...?

Camila lớn giọng.

Juan quay nhìn ra giòng nước mưa chảy qua con đường sinh lầy, trước căn lều.

- Hết tiền! Anh chỉ còn 300 đô dự trữ, để mua lương thực trong thời tiết chết tiệt này.

Juan nhìn lên bầu trời u ám trước mặt.

- Mưa to quá, đất lở làm sụp hầm ... Hầm của anh đang có hạt vàng!

Camila vung hai tay, ngồi xuống chiếc ghế nhỏ.

Ngoại tình

- Vậy là tôi không có cơ hội ăn những trái lê của Tàu đang bày bán dưới thị trấn!... To như một trái bưởi, ngon không tả!

- Nhưng anh phải dành tiền sống cho qua mùa mưa khốn khổ này... Tháng rồi mới đào được nhúm hạt vàng... Chưa bán.

- Vàng! Vàng! Anh đang bay trên viễn vông!... Dài cổ cả mấy tháng, tui có thấy miếng vàng nào đâu?

- Từ từ! Trúng mạch vàng là mình thành triệu phú!...

Juan nhún vai.

- ... Chỉ trong vòng một lỗ khoan!

Camila cười khẩy.

- Vậy bao giờ thì anh mới tới cái lỗ đó?

- Chưa biết!

- Mẹ! Tôi đang sống sung sướng với gia đình ở Texas, anh dụ tôi "Mình đi tìm vàng... Đi làm giàu" Đã 6 tháng rồi!... Tôi sống xác xơ như dân du mục Mông Cổ... Không có tiền để mua nổi 1 trái lê Tàu!!!

Camila nổi nóng.

-... Mặt mày, tóc tai, áo quần tả tơi như con Mẽ vô gia cư!...

- Nhưng... Chưa đào được vàng, mình phải chịu!

- Mẹ!

Camila chỉ mặt Juan.

- Anh chịu!... Tôi không chịu! Tại sao bắt tôi tới đây sống nghèo với

anh? Anh không lo cuộc sống đầy đủ cho tôi! Anh không phải là một người đàn ông tôi muốn! Tôi sẽ...

Camila vùng dậy, cô chửi thề, quay đi.

Juan bước theo.

- Anh biết những điều em nói là đúng! Cố chịu một lúc! Anh sẽ làm việc nhiều hơn... Cơ hội Chúa cho anh đào trúng mạch vàng sẽ tới nhanh hơn!

Juan lấy trong túi.

- Anh cho em 2 đô, mua trái lê em muốn ăn!

- Xe đâu mà đi

- Đi nhờ chị Anita hàng xóm.

Sáng mai, cơn mưa đã nhẹ hạt, mặt trời đã hừng trên những ngọn cây.

Juan ăn lệ 4 lát bánh mì kẹp xúc xích, uống ly sữa ca cao lớn. Mặc áo bảo hiểm màu đỏ, đeo găng tay da, đội nón, lấy túi đồ nghề đi mở đeo lưng, lặn khẩu súng tay vô túi quần, leo lên xe Díp của người bạn Carlos, chạy thẳng tới khu đất lở.

Carlos giúp Juan kéo chiếc xe Díp của anh ra khỏi đồng đất đá, thay bình mới. Cả hai chạy về phía mỏ.

Juan dọn sạch đồng đất đá dòn trước cửa hang. Anh đeo dây an toàn, đèn, máy gọi cấp cứu, móc khóa sắt vô dây cáp, tuột xuống hang, vô vách tầng thứ nhất. Kéo máy khoan đeo sau lưng ấn vô vách đá. Bắt

đầu một ngày cực nhọc của người thợ mỏ.

...

Vì Anita cần đi chợ, nên Camila xuống xe ngay tiệm tạp hóa gần trạm bus, ở đầu thị trấn.

Chị đẩy cửa.

- Tôi cần mua một trái lê Tàu... Chỉ 1 trái!

Anh bán hàng chừng 50 tuổi, người Ấn Độ, quần khăn trên đầu như Alibaba. Nhe hàm răng trắng. Cười tình.

- Có liên! Cô đợi một chút!

Anh vô trong, lấy trái lê màu vàng, gói giấy trắng, bọc bao ny lông, còn mát lạnh.

- Đây!

- Bao nhiêu?

- 3 đô!

Camila lấy tờ 2 đô trong túi vải nhỏ, và lục trong 4 túi quần, lôi ra thêm 1 đô.

- Đây!

Camila lấy trái lê, bước ra cửa.

- Khoan!

Anh bán hàng đưa cho Camila thêm hai trái lê.

- Tôi tặng!... Vì tôi biết cô thích!

Camila ngần ngại, anh ta bỏ 2 trái lê vô túi vải đeo trên tay của Camila.

- Cảm ơn anh!

Anh bán hàng bước tới, cười tình.

- Tôi mời cô dùng bữa trưa hôm nay ở bên phố!

Phải nói, tay Ấn Độ cà ri này quá hay, chỉ với 2

trái lê Tàu và nụ cười si mê đã ...

- Mời cô...

Anh Ấn Độ, kéo nhẹ chiếc ghế, Camila ngồi xuống.

- Tôi là Krishna, chủ tiệm tạp hóa... Hề hề! Và cũng là chủ của nhà hàng này.

Ánh đèn vàng sau những bó hoa khô trên tường trong căn phòng VIP, đã làm ấm lại đôi bàn tay lạnh ngắt của Camila

Krishna bấm nút trên bàn. Anh phục vụ đẩy cửa bước vô.

- Cho 1 đĩa phô mai Thụy Sĩ, Ô liu Ý... Cô dùng rượu khai vị?

Krishna hỏi, Camila gật đầu.

- 1 chai Tequila Clase Azul và đĩa bò Wagyu nướng.

"Chỉ mới khai vị mà đã uống chai Tequila cả mấy trăm đô với bò Wagyu..."

Camila nhắm mắt.

"Miếng thịt bò xay, nướng khô rang, kẹp giữa 2 lát bánh mì cứng ngắt với lát dưa chuột chua, là món thường trực của những bữa ăn tối trong 6 tháng đi theo Juan tìm vàng..."

Người phục vụ mang ra món khai vị.

Krishna, đưa một miếng Wagyu tận miệng Camila, cô cắn lấy, nhai nhẹ...

...

Juan tắt máy khoan, lấy

phần ăn trưa trong chiếc túi vải đeo sau lưng. Bốn lát bánh mì kẹp thịt heo muối, hai miếng xà lách, cà chua. Anh cắn hai miếng, nhai ngồm ngoàn nuốt cái ực, lấy trong hộp lon coke, mở nắp, uống sạch. Juan kéo chiếc máy khoan, cắm vô vách đá.

- Tạch! Tạch! Tạch! Tạch! Tạch! Tạch!

Tiếng máy khoan chát chúa trong hầm. Những mảnh đá xanh óng ánh đều đặn rớt xuống.

...

Camila đã xong bữa tiệc ngon lành nhất trong đời mình.

Krishna rót hết rượu trong chai cho cô.

- Chúc mừng đôi mắt tuyệt đẹp, đôi môi ngọt ngào của cô!

Ly Tequila Clase Azul đã làm mất Camila hừng hừng. Cô ngả người ra ghế. Nhắm mắt, thưởng thức cái ngọt ngào tê lưỡi, rần cổ họng, rùng rục trong người.

Mùi rượu nồng nồng đầu mũi. Camila hé mắt.

Krishna cầm xấp 100 đô dày, vòn ngay mặt. Camila mở to mắt.

- Tặng cô!

Krishna xếp xấp tiền, bỏ vô chiếc phong bì trắng, để trước mặt Camila. Anh Ấn Độ đưa tay ôm lưng Camila, cúi xuống, hôn... Krishna bấm nút trên bàn, cửa phòng đóng lại. Anh đỡ Camila đứng dậy, lấy phong bì

đựng tiền, bỏ vô chiếc áo ngực của cô. Anh hôn cổ Camila, rà xuống ngực. Camila nhắm mắt, cơn nhột làm rung người, nổi da gà. Đầu óc Camila quay vù vù, mùi ngọt nồng nập của Tequila, đôi môi Ấn Độ nóng hổi... làm cơn dâm dật trong thịt xương Camila bốc lên...

...

Juan nốc hết phần còn lại của chai Tequila rẻ tiền, khà một tiếng dài. Anh ném chai rượu xuống hầm, đưa mũi khoan lên ấn mạnh, mũi khoan bỗng thụt vô trong như trúng vô nước. Mảnh đá lớn rớt xuống. Juan rút ngay máy khoan, anh áp tai vô vách đá... Có tiếng kêu lụp bụp như nước đang chảy.

- Rào!

Một luồng bùn màu nâu đỏ tuôn ra. Juan quay người tránh, anh trượt chân, treo tòng teng trên dây cáp. Juan bấm remote, kéo người vô.

"Chết! Không lẽ trúng mạch bùn... Hay là núi lở ngầm." Anh bấm remote trên người. Dây cáp kéo lên. Juan ra khỏi hang bên vách núi, nhìn ra cửa mỏ. Cả khu yên lặng, không mưa gió, Không một dấu hiệu của núi lở. Anh móc khóa vô dây cáp, tuột xuống cửa hang bên vách. Cát pha bùn nâu đổ một đồng lớn. Juan hốt một nắm, mở bàn tay, lấy ngón tay chà lên, quan sát.

Lớp bùn nâu óng ánh bột vàng!

Juan hốt đồng bùn lớn, bôi vô tay áo, mở sáng chiếc đèn trên nón, rọi vô.

- Chúa ơi!

Juan quỳ xuống, ôm hai tay trước ngực...

...

Camila ôm hai tay trước ngực. Krishna cẩn nhẹ vô vai Camila, chị rên trong miệng, ưỡn người, bộ ngực lòi ra khỏi cổ áo rộng. Cha cà ri Ấn Độ thô bạo chụp hông Camila, lật mạnh, chị nằm úp mặt trên bàn ăn, 2 chân chắm đất, móng chống lên. Krishna lấy chiếc dao ăn.

- Rẹt!

Rọc một đường dài trên chiếc quần vải thô của Camila. Krishna ném dao, đưa tay tuột mạnh. Krishna ụp mặt vô cái móng tròn trịa của chị Camila...

...

Juan úp mặt vô lòng bàn tay

- Con lạy Chúa! Tạ ơn người đã cho con của cái...

Anh kéo chiếc khoan, đục vách đá, mở rộng một lỗ lớn. Anh bỏ vô lỗ bùn, tay liên tục cào lớp bùn dòn nghet bên trong. Juan thay mũi khoan dài, khoét từng mảng lớn. Bỗng có tiếng động lạ, lụp bụp như tiếng bùn. Juan ngừng tay, kéo mũi khoan ra từ từ, tiếng động biến

mất. Juan biết rằng có tảng đá hay bùn khô cứng đã chặn giò chảy. Juan đưa mũi khoan lên, phóng mạnh vô...

...

Cha cà ri Ấn Độ bạo dâm như con bò mộng, làm rầm rầm, chén đĩa, ly muỗng rớt từng cái xuống sàn, chen tiếng rên i i của Camila.

- Cạch! Keng! Cục!

- iiii!!!

- Kịch! Choảng! tách

- iiii!!!

- Bụp! tạch.

...

- Phụtttt!

Bùn tuôn ra, phun đầy trên người Juan. Anh xoay qua một bên tránh giò chảy. Có mấy cục đá trong đồng bùn kẹt lại sau lưng Juan. Anh quay lại.

- Chúa ơi!

Những tia óng ánh trên 2 cục đá lớn bằng bắp chân lóe lên trong ánh sáng của chiếc đèn rọi trên nón. Anh run run cầm lên, tay lau sạch lớp bùn nâu.

- Vàng rờng!

Juan quỳ xuống, nước mắt chảy dài trên đôi gò má hốc hác.

- Cảm ơn Chúa!... Camila! Em ơi! Anh giàu rồi! 500,000 đô đã nằm sẵn trong tay!... Anh sẽ đưa em về làng, mua nhà, làm đám cưới, em sẽ sống giàu sang hạnh phúc! Con tạ ơn Chúa!

Juan ôm hai cục vàng

ròng vô người, nhưng nặng quá, anh quỳ xuống, bỏ 2 cục vô túi thoát hiểm đeo sau lưng. Anh khó khăn, lảo đảo bước tới, gài cái khóa vô sợi dây cáp, bấm remote.

- Kẹ... ẹ ẹ ttttt

Sợi cáp rung lên, kêu lớn, vì phải kéo quá nặng.

Juan lo sợ, nhìn lên trực kéo nằm trên cao. Anh nhìn xuống cái lỗ lớn trên vách đá, nơi anh vừa tìm được 2 cục vàng ròng... Có tiếng lộp bộp... Juan cởi dây máy khoan, bỏ hết mọi thứ trừ cái túi thoát hiểm và 2 cục vàng, chiếc dây cáp ken kết kéo lên.

Nhưng Chúa đã phủ tay với Juan...

Đồng bần cát phun

mạnh ra, vách đá chung quanh rung rinh. Trong một ánh chớp. Cái mỏ vàng lún sâu trong đồng đất núi, sụm xuống kéo theo Juan...

- Aaaaaaaaaahhhh-hh...

...

Cha cà ri Ấn Độ đẩy liên tục. Camila cong bụng, giựt từng cái, la lên.

- Aaaaaaaaaahhhh-hh...

Cùng một khoảnh khắc với người bạn trai xấu số Juan.

...

Anh Ấn Độ kéo tay Camila, đẩy ra khỏi cửa nhà hàng Vitali. Anh ta đưa tờ 10 đô.

- Trạm bus bên kia

đường...Đi đi!

Camila đi xe bus về nhà.

Trời đã tối và lạnh khi Camila về tới khu mỏ. Tiếng Còi báo động đất lở vẫn còn hú. Carlos chạy tới.

- Camila! Camila! Mỏ của Juan sập rồi! Anh ta bị chôn luôn!

Mặt Camila trở tro, bước về lều.

Ngang tiệm bánh, chị ghé mua miếng sô cô la.

- 2 đô!

Cô bán bánh cười.

- Chị khỏe không? Thấy như bị mệt... Chị cần giúp?

Camila lắc đầu, lấy chiếc bao thư trong túi vải, mở ra, đưa tờ 100 cho cô bán hàng.

- Ô! Em không có tiền thối...

Cô ta chỉ tay vô bao thư đang mở.

- Nè! Trong bao thư toàn là tờ một đô... Chị cho em 2 đô.

Camila đưa bao thư lên... Đúng là chỉ có tờ 100 đô bên trên, phía dưới là 10 tờ 1 đô.

Chị lắc đầu, ứa nước mắt.

Camila về tới nơi. Hơi lạnh mờ trong căn lều gỗ.

Chị mở nắp lò, bỏ vô 2 khúc củi thông lớn. Củi chưa khô nên căn lều gỗ mù mịt khói, cái lò giống như đầu máy xe lửa phun khói.

Camila ho sặc sụa.

HDV

Nếu bạn có thắc mắc?

Nếu bạn có bất kỳ thắc mắc nào về các vấn đề An Sinh Xã Hội (Social Security) như: **- Trợ cấp hưu trí- Trợ cấp người già- Trợ cấp tàn tật.**

Xin vui lòng gửi câu hỏi cho cô Angie Hồ Quang.

Cô Angie Hồ Quang đến Hoa Kỳ năm 1984, là Giám đốc cơ quan tìm việc làm cho người Việt. Bà từng làm việc cho Sở An Sinh Xã Hội từ năm 1991 đến 2020.

Câu hỏi xin ghi:

Mục "An Sinh Xã Hội"

Gửi về email: bientap@trenews.net

Nếu bạn cần trợ giúp hoặc có bất kỳ câu hỏi nào về tiêu chuẩn, quyền lợi **thực phẩm, chăm sóc sức khỏe**, bao gồm các chương trình **Phụ nữ, Trẻ sơ sinh và Trẻ em (WIC), Trợ cấp Y tế cho Trẻ em (Children's Medicaid), Hỗ trợ Dinh dưỡng Bổ sung (Supplemental Nutrition Assistance Program- SNAP).**

Xin vui lòng gửi câu hỏi cho cô Cindy Thu Hoàng, phụ trách **Phúc Lợi Xã Hội (Texas Health and Human Services Commission (HHSC))**, đây là cơ quan quản trị các chương trình trợ giúp các gia đình về các quyền lợi trên. Cô Cindy Thu Hoàng hiện đang là nhân viên của bộ Y tế Tiểu Bang. Câu hỏi xin ghi:

Mục "Phúc Lợi Xã Hội"

Gửi về email: bientap@trenews.net

Nếu bạn có bất kỳ **câu hỏi gì về Thuế** hoặc **gặp rắc rối với sở Thuế**, cần được giải thích và cố vấn miễn phí, xin đặt câu hỏi với cô Đài Thi.

Cô Nguyễn Đài Thi là cựu Thanh Tra của Sở Thuế Hoa Kỳ (IRS) và cũng là cựu Thanh Tra của Bộ Ngân Khố (U.S. Treasury Inspector General). Có bằng IRS Enrolled Agent do Sở Thuế cấp. Hơn 30 năm kinh nghiệm làm việc cho Sở Thuế và Bộ Ngân Khố, cô cũng đã từng audit-Sở Thuế. Với kinh nghiệm đặc biệt này, chẳng những cô Đài Thi rất rành về luật thuế, mà còn hiểu tường tận về cơ cấu và nội bộ của cơ quan IRS. Xin gửi câu hỏi cho cô Nguyễn Đài Thi.

Xin ghi mục "Thuế vụ"

Gửi về email: bientap@trenews.net

VÉ ĐI VIỆT NAM

TUẦN LỄ TỪ

08-05-2025 - 14-05-2025

TÊN HÃNG	STOP	TẠI	GIÁ TIỀN
VIETNAM/STARLUX	2	LAX, TPE	\$1.122
ANA	2	LAX, NRT	\$1.126
EVA AIR	2	LAX, TPE	\$1.130
CHINA AIRLINES	2	SEA, TPE	\$1.137
QATAR AIRWAYS	2	SEA, DOH	\$1.260
TURKISH AIRLINES	1	IST	\$1.320
ASIANA AIRLINES	2	SEA, ICN	\$1.392
JAPAN/STARLUX	2	SEA, TPE	\$1.458
EMIRATES AIRLINE	1	DXB	\$1.516

*Giá vé thay đổi trong ngày
*Mỗi tiểu bang có giá khác nhau

TỈ GIÁ HỐI ĐOẠI

NGOẠI TỆ	VIỆT NAM
ĐÔ LA MỸ	\$25,784 VN ĐỒNG
EURO	\$28,742 VN ĐỒNG
ĐÔ LA CANADA	\$18,274 VN ĐỒNG
ĐÔ LA ÚC	\$16,116 VN ĐỒNG
YEN NHẬT	\$175.51 VN ĐỒNG
TIỀN US	NGOẠI TỆ
1 USD	142,922 YEN NHẬT
	0.88098 EURO
	0.75132 BẢNG ANH
	1.38650 CANADA
	0.83014 THỤY SĨ

Ngày nay trong lịch sử

8/5/1945

Ngày 8 tháng 5 năm 1945, là ngày kết thúc Thế chiến II, sau khi phát xít Đức đầu hàng. Đây là cuộc chiến đẫm máu nhất lịch sử thế giới, từ 1939 - 1945 đã lấy đi gần 50 triệu sinh mạng và phá hủy vô số nhà cửa, đền đài, dinh thự...

Người dân Châu Âu vui mừng đón tin hòa bình.

9/5/2015

Ngày 9 tháng 5 năm 2015, là ngày mất của Thiếu tướng QLVNCH Nguyễn Xuân Trang. Ông sinh ngày 17-6-1924 tại Sài Gòn. Thời VNCH ông từng giữ các chức vụ: Chỉ huy trưởng Pháo Binh Trung ương (1965), Giám đốc Nha Quân Cự (1969) và sau cùng là Thứ trưởng Ngoại Giao.

Năm 1975, ông đi tù cộng sản tại Nam Hà, ra trại năm 1987. Năm 1993, ông và gia đình sang Mỹ theo diện H.O, định cư tại Portland, Oregon, Hoa Kỳ. Ông mất ngày 9 tháng 5 năm 2015. Hưởng thọ 91 tuổi.

BÁNH BÈO

LỜI GIỚI THIỆU: Những phát biểu của những người lãnh đạo, đôi khi được xem là chân lý, lời vàng thược ngọc. TT Nguyễn Văn Thiệu nổi tiếng với câu “Đừng nghe những gì CS nói, mà hãy nhìn những gì CS làm”. Lãnh đạo CSVN cũng phát biểu rất nhiều, được dân mạng xem như “thước đo” về khả năng của họ. Mời bạn theo dõi chọn lọc của Bánh Bèo...

Bởi vậy khi ra tòa, ông quan chức CSVN (tham nhũng cả ngàn tỷ) nào cũng khóc và nói "bị cáo không biết..."

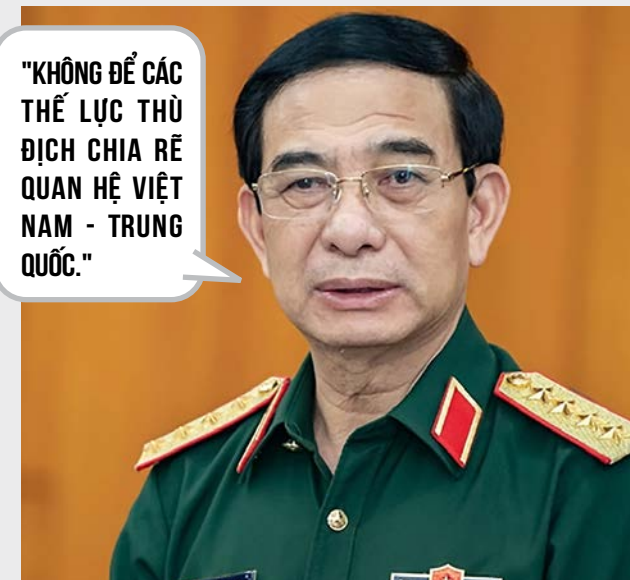
Phạm Minh Chính - Thủ tướng CSVN

Ai mở báo và đọc tin rồi, tức là đồng ý!

Trần Thanh Mẫn - Chủ tịch quốc hội CSVN

Có lẽ CSVN đã bị "thiên triều" buộc chọn "phe" bằng hành động, vừa mời Trung Quốc đưa quân đội duyệt binh 30-4-2025, vừa treo băng rôn chà đạp cờ Mỹ, vừa phát biểu:

Đại tướng Phan Văn Giang
Bộ trưởng Bộ Quốc phòng CSVN

Facebook

Cha Tây, cha “tây đui”

Rob Kenney dạy thắt cà vạt trong video đầu tiên phát hành tháng 4-2020. - NGUỒN HÌNH: YOUTUBE

Mất dạy - một từ nặng nề như cái bạt tai giữa chợ, nhưng giờ đây lại nhẹ như gió thoảng, bởi đôi khi có những người hiền lành nhất cũng phải thốt lên hai chữ đó giữa thời đời nay.

DU UYÊN
SÀI GÒN, VN

Nhiều người tin “con người ta” (không phải con mình) mất dạy là do không có cha dạy. Thiệt ra, đôi khi có cha dạy vẫn có thể mất dạy như thường, bởi mỗi ngày ngoài đường luôn có kẻ chạy rong hỏi “biết bố mày là ai không?”

Mấy chuyện này chắc mấy ông cha bên trời Tây không hiểu được....

Bởi vậy ông Rob Kenney (sinh năm 1964, ở Seattle, Washington) có thể làm “cha của hàng triệu đứa trẻ không cha: đầu không phải ngôi sao màn bạc, cũng chẳng phải nhà tỷ phú rạng danh. Rob chỉ dạy điều mà ông học được từ tuổi thơ khốn khó và cô độc: “Một đứa trẻ không có cha cần

phải biết những kỹ năng cần bản để tồn tại trong thế giới phức tạp này”, thông qua kênh YouTube “Dad, how do I?”.

Rob Kenney trưởng thành trong một gia đình không trọn vẹn, cha ông bỏ đi, để lại ông cùng 7 anh chị em trong một mái nhà rộng 26m² thiếu hơi ấm. Mẹ ông, vì xa quê, vì đổ vỡ của hôn nhân, chìm vào men rượu, để các con tự vật lộn với tuổi thơ. Anh trai cả của Rob - Rick - khi đó chỉ 23 tuổi, trở thành điểm tựa, một hình bóng cha của những đứa trẻ hay buồn rầu và tự ti. Chính những năm tháng ấy đã dạy ông rằng, một đứa trẻ không cha cần biết cách buộc cà vạt, sửa xe, hay đơn giản là đứng dậy sau mỗi

lần vấp ngã...

Nhiều năm sau, khi đã là người đàn ông trưởng thành, cuộc sống của Rob gặp nhiều khó khăn. Thời điểm vợ mang thai con đầu lòng, ông mất việc, mọi kế hoạch bị đảo lộn... Trong thời khắc khó khăn nhất của cuộc đời, Rob tìm niềm tin ở tôn giáo. Ông học được cách phải tự mình đối mặt với khó khăn và tha thứ lỗi lầm cho người khác. Sau một thời gian dài không gặp cha, ông gọi điện chủ động làm lành. Một chuyến đi câu cá với người cha đã ngoài 80 tuổi trở thành sợi dây nối lại những gì đã đứt gãy. Họ nói cười, tháo gỡ những nút thắt, và không lâu sau, cha ông qua đời. Không ai khó ba đời, hai

Trong những ngày đại dịch Cúm Tầu - COVID-19, khi cả thế giới co mình trong 4 bức tường, Rob Kenney nảy ra ý tưởng tạo kênh YouTube để chia sẻ những kỹ năng sống mà ông từng ao ước được cha dạy. Ban đầu, ông chỉ muốn làm điều này cho hai con, Kristine và Kyle, như một di sản để lại cho cháu chắt. Nhưng, như dòng sông nhỏ bất ngờ hòa vào biển lớn, kênh “Dad, how do I?” nhanh chóng thu hút hàng triệu người theo dõi.

Chào mừng các anh Bộ đội
Lào đã đến với Nữ Nhi Quốc .
Nhanh tay vô chọn lão công
nè mấy bà ơi

🤔🤔🤔🤔🤔🤔

17.71
4
628
207

khán giả gọi ông là “cha”, với họ, Rob không chỉ dạy kỹ năng, mà còn lấp đầy khoảng trống tình cảm, như một người cha thực thụ. Trong một thế giới mà màn hình thường là nguyên nhân tình thân xa cách, câu chuyện của

- NGUỒN HÌNH: PHẠM THÀNH NHÂN

Rob Kenney không chỉ dừng lại ở YouTube. Ông còn xuất bản cuốn sách “Dad, How Do I?: Practical Dadvice for Everyday Tasks and Successful Living”, với 50 hướng dẫn thực tế, từ nấu ăn đến quản lý tài chính và những niềm tin của ông với tôn giáo... Ông còn tham gia 21st Century Dads (một tổ chức phi lợi nhuận ở Hoa Kỳ, giúp đỡ các người cha, đặc biệt là những người đang nuôi dưỡng con cái có nhu cầu đặc biệt).

- NGUỒN HÌNH:
AMAZON.COM

không) ở nước ngoài, chứ đối với những “đứa trẻ không cha: (hoặc có cha như không) ở Việt Nam thì hơi khó. Vì cha ở Việt Nam không cần biết thất cả vạt, xài máy cắt cỏ, nhưng phải biết... vá xe, bơm bánh xe, đồ nhót, thay bugi, chỉnh thắng, thậm chí là có thể dạy cho một cậu bé cách sửa xe máy căn bản để khỏi bị chặt chém ngoài đường (bởi Việt Nam là nước có xe máy nhiều, đi xe máy cũng thuận tiện nhất, nhà ai có xe hơi thì vẫn có xe máy thủ sẵn). Cha Việt Nam sẽ dạy con mình thấp nhang thẳng tưng, thành kính (nếu gia đình có thờ cúng). Cha Việt Nam có thể không có nhiều tiền nhưng phải có tánh cảnh giác như điệp viên 0-0- thấy, luôn kè kè dặn con mình những điều mà con nít thường không thích nghe cho lắm:

“Không có chỗ ăn tin cậy

thì nhịn đói tới nhà, đừng ăn linh tinh ngoài đường, dễ trúng độc, vô viện lại mất toi tiền triệu. Thấy báo đăng đồ ăn bẩn, chứa chất gây ung thư cả đồng không?”

“Bệnh không nặng thì ráng chịu, uống nước ấm, xông lá; đừng có hỏ chút là ra tiệm thuốc Tây, uống linh tinh - báo đăng thuốc giả đầy ra kia kia.”

“Tiền lẻ, tiền mặt phải thủ trong người, chứ ATM nhiều khi lỗi, rồi há miệng hứng nước mưa mà no.”

“Đi đâu cũng phải thủ sẵn áo mưa, phòng trời mưa bất tử không có chỗ núp...”

“Đi xe đừng có chạy ẩu, té một phát không ai rảnh đỡ đâu.”

“Ra đường đừng cãi nhau, ai đụng xe mình thì mình cứ... nhận lỗi trước, giữ mạng quan trọng hơn giữ sĩ diện. Thấy thiên hạ chết vì

nhìn nhau không con?”

“Chuyện gì cũng phải tính của thoát, đừng để nước tới chân mới nhảy.”

“Liệu cơm mà gắp mắm, liệu chuyện mà nói... thật, thiên hạ bây giờ không thích nghe nói thật đâu con.”

...

Tóm lại, cha ở nước ngoài tin vào hệ thống, cha Việt thì tin vào kinh nghiệm sống (vì hệ thống không đáng tin). Mà dạy hơ hổng một chút rất dễ bị con mình coi là kẻ... phản động hoặc một kẻ chống đối xã hội chỉ vì nói thật và nói công khai. Rất nhiều vụ phụ huynh bị chính con em mình tố cáo lên mạng xã hội vì ghét chánh quyền...

Ngoài ra, đa số người cha ở Việt Nam sẽ coi chuyện thủ thủ “Cha tự hào về con lắm đó nha.” là một chuyện khó khăn, sến sảm. Đa số những đứa con nít ở Việt Nam mà

nghe câu đó là trẻ môi liến, vì họ không tin cha họ có thể nói câu đó. Ái ngữ là thứ xa xỉ trong cuộc sống thường nhật của đa số người ở Việt Nam.

Nói chung, làm cha-làm con xứ Tây đã khó, làm cha-làm con ở xứ “tây đui” (tui đây) càng khó hơn. Sơ hở là bị chửi “mất dạy”, sai bị chửi đã đành, đôi khi đúng cũng bị (kể sai) dè ra chửi.

Chắc không có người cha nào trên đời muốn làm cha không gương mẫu và muốn có những đứa con hư... Nhưng sống trong một xã hội mà sự bất trắc đôi khi xảy ra nhanh hơn cả tốc độ bật xi nhan, sự tử tế trở thành thứ lãng mạn rẻ tiền, và ngôn từ - từng là vương miện của trí tuệ - bị bán rẻ như rau ế đầu ngõ, mọi thứ trên đời đều giả, từ thuốc giả, sữa giả, lòng người cũng giả, chỉ có nạn nhân là thật...

Có lẽ, giờ đây, phần đông chúng ta - là cha hay là con - đều chai sạn ít nhiều. Bởi vậy, đôi khi không phải cần học cao hơn, mà phải... học lại từ đầu. Cha học lại từ đầu để biết cách làm cha, con học lại từ đầu để biết cách làm người.

Còn học từ ai để phù hợp với xã hội Việt Nam đương thời mà không bị phù... mả, tôi xin lỗi, tôi không biết!

DU

Kẹo giả, thuốc giả, sữa giả... bệnh nhân là thật, bằng bác sĩ thì chưa chắc thật

- NGUỒN HÌNH: KINHTEODOTHI.VN

Câu chuyện quý ông

MỘC MẠC

Năm 1997, khi *The Devil's Advocate* bắt đầu tuyển diễn viên, vai ác quỷ được nhắm cho Al Pacino. Nhưng ông từ chối. Lý do đơn giản: thù lao không tương xứng. Dự án đứng trước nguy cơ đổ vỡ.

Keanu Reeves khi đó là một ngôi sao trẻ, đang được chú ý sau *Speed* và *Johnny Mnemonic*. Anh không quen biết Pacino, nhưng hiểu rằng nếu không có ông, bộ phim sẽ mất đi linh hồn. Thay vì mặc kệ, Keanu chủ động đề nghị giảm cát-xê để ngân sách đủ mời Pacino. Anh không nói nhiều, chỉ bảo: “Phim này cần ông ấy.”

Pacino sau đó đồng ý nhận vai. Bộ phim được tiếp tục.

Về sau, khi biết Keanu đã cắt phần thù lao của mình để hỗ trợ, Pacino không nói lời cảm ơn công khai. Nhưng ông chuyển khoản tiền đó cho một tổ chức từ thiện. Không phải để đáp lễ, chỉ là ông hiểu và muốn giữ sự trọn vẹn cho nghĩa cử đó.

Bộ phim thành công. Nhưng điều ở lại lâu nhất không phải là cảnh quay hay doanh thu. Mà là một hành động lặng lẽ, giữa hai người đàn ông chưa thân thiết, không cần phô trương, không cần trao đổi. Chỉ là một cách sống, tử tế với nghề và với nhau.

MM

Keanu Reeves
trong phim “The
Devil’s Advocate”
với Al Pacino -
NGUỒN PINTEREST

Suy Đi Ngẫm Lại

Hồi bé: thừa thời gian, dư sức khỏe nhưng thiếu tiền.

Trưởng thành: có tiền, thừa sức khỏe nhưng thiếu thời gian.

Về già: dư tiền, thừa thời gian nhưng thiếu sức khỏe!

SUU TÂM

Lúc túng thiếu, cơ hàn con người mới lộ ra thực chất, một người trung thực hay giả dối, độ lượng hay tiểu nhân.

SUU TÂM

Người mà tính khí thất thường thì cả đời không làm việc gì nên hồn cả.

SUU TÂM

MINH HẢI

Thăm người bệnh

Nói chung, đi thăm người bệnh dù ở nhà hay trong nhà thương đều cùng một mục đích bày tỏ sự quan tâm, chia sẻ với một người thân, một người bạn đau ốm đang rất cần sự hỏi han thông cảm.

Nhiều khi người bệnh nằm bất động, không nói năng gì được, thì một ánh mắt, một nụ cười, một vẻ mặt lo âu cũng nói lên rất nhiều điều giúp bệnh nhân thêm nghị lực, niềm tin để vượt qua cơn bệnh. Có mặt bên giường bệnh, chân thành thăm hỏi một người, bao giờ cũng là một nghĩa cử bình dị nhưng đẹp đẽ mà ai cũng phải có.

Khi biết có người quen hay bạn bè bị bệnh, việc đầu tiên là hỏi xem họ bệnh gì, bao lâu rồi, đã chạy chữa thế nào, hiện trạng sức khỏe ra sao và giờ giấc được đến thăm để ta chuẩn bị, sao cho thuận tiện nhất cho người bệnh và cả người nhà của họ. Chẳng nên đến thăm mà lại làm người bệnh, người nhà thấy bị quấy rầy, phiền nhiễu, khó xử cho cả hai bên. Khi bệnh nhân không tỉnh, đi thăm lại có ý nghĩa chia sẻ với người nhà là chính.

Cần hiểu rõ gia cảnh, tính cách của người bệnh và cả người thân để lựa chọn chút quà đến thăm “của ít lòng nhiều” có ý nghĩa và thiết thực. Bệnh nhân đang phải truyền dịch mà lại mang biểu cam biểu trứng thì khá vô duyên, phải chữa ngược “thôi thì cho con cháu có sức khỏe còn trông nom cù”. Quà thăm người ốm cần hiểu theo nghĩa cả vật chất và tinh thần, một bó hoa, một bài báo, một quyển sách hay... cũng có tác dụng giúp bệnh nhân yêu đời, lạc quan.

Hiện nay, kiểu phong bì lại có giá trị thiết thực nhất vì tạo điều kiện cho gia đình tiện chi tiêu, mua sắm những vật dụng cần thiết.

Thăm viếng tốt nhất chỉ nên khoảng mười phút, lý do: không làm mệt bệnh nhân, hạn chế sự tiếp xúc có thể là nguy cơ nhiễm trùng, không chuyện trò lâu dễ lọt ra những thông tin bất lợi làm người bệnh suy nghĩ, xúc động. Tuyệt đối không được ngồi lên giường bệnh, cũng không phải lúc quàng vai bá cổ ôm hôn nhau. Thấy có biểu hiện mệt mỏi phải xin phép ra về.

MH - THEO BS ĐÀO THẾ TÂN

HOÀNG VŨ

Mật nghị bầu Giáo Hoàng

Sau khi Đức Giáo hoàng Phanxicô (1936-2025) qua đời, một Mật nghị (Conclave) bầu chọn vị Giáo hoàng mới đã khai diễn tại Rome, quy tụ các Hồng Y từ khắp nơi trên thế giới. Một tiến trình bắt đầu từ năm 1274, Mật nghị vẫn là một trong những truyền thống độc đáo và bí ẩn nhất của thế giới hiện đại.

- **Nguồn gốc từ ngữ:** “Conclave” bắt nguồn từ tiếng Latinh cum clave, nghĩa là “có khóa”, ám chỉ việc đóng kín cửa trong thời gian bầu chọn.

- **Niềm phong trong bí mật:** Trong Mật nghị, các Hồng Y bị khóa kín trong Nhà nguyện Sistine và hoàn toàn cắt đứt liên lạc với thế giới bên ngoài - không điện thoại, không internet, không tiếp xúc - để bảo đảm việc bầu chọn không bị ảnh hưởng từ bên ngoài.

- **Mũ đỏ và lời thề Latinh:** Chỉ các Hồng Y dưới 80 tuổi mới được quyền bầu, và trước khi Mật nghị bắt đầu họ phải tuyên thệ (bằng tiếng Latinh) giữ bí mật.

- **Lá phiếu được đốt với hóa chất:** Các hóa chất đặc biệt được sử dụng để tạo màu cho khói - khói đen và, khói trắng.

- **Tín hiệu khói:** Kết quả của mỗi vòng bỏ phiếu được thông báo bằng khói từ ống khói nhà nguyện - khói đen nghĩa là chưa có Giáo hoàng được bầu, còn khói trắng báo hiệu đã có Tân Giáo Hoàng.

- **“Habemus Papam!”:** Khi đã có kết quả, vị Hồng Y niên trưởng sẽ tuyên bố “Habemus Papam!” (“Chúng ta đã có Giáo hoàng!”) từ ban công Vương cung thánh đường Thánh Phêrô.

Mật nghị đã có độ dài rất khác nhau trong suốt lịch sử. Dưới đây là hai kỳ đáng chú ý nhất:

MẬT NGHỊ DÀI NHẤT

- **Thời gian:** Gần 3 năm (1,006 ngày)
- **Thời điểm:** 1268-1271
- **Địa điểm:** Viterbo, Ý
- **Kết quả:** Giáo hoàng Gregory X được bầu

- **Thông tin thú vị:** Việc bế tắc kéo dài khiến chính quyền địa phương phải nhốt các Hồng Y, cắt giảm khẩu phần ăn và thậm chí gõ cửa mái nhà để thúc đẩy quyết định! Tình huống cực đoan này đã dẫn đến việc thiết lập các quy tắc Mật nghị hiện đại.

MẬT NGHỊ NGẮN NHẤT

- **Thời gian:** Chỉ vài giờ
- **Thời điểm:** Tháng 10 năm 1503
- **Địa điểm:** Vatican
- **Kết quả:** Giáo hoàng Julius II được bầu

- **Thông tin thú vị:** Vì được ủng hộ rộng rãi, Giuliano della Rovere (Julius II) được bầu gần như ngay lập tức khi Mật nghị bắt đầu.

Ngày nay, các Giáo hoàng luôn được chọn từ hàng ngũ Hồng Y, nhưng điều này không phải lúc nào cũng đúng trong lịch sử. Rất nhiều vị Giáo hoàng thời kỳ đầu không phải là Hồng Y, và thậm chí một vài vị sau này cũng được chọn từ bên ngoài Hồng Y đoàn. Dưới đây là một số ví dụ đáng chú ý:

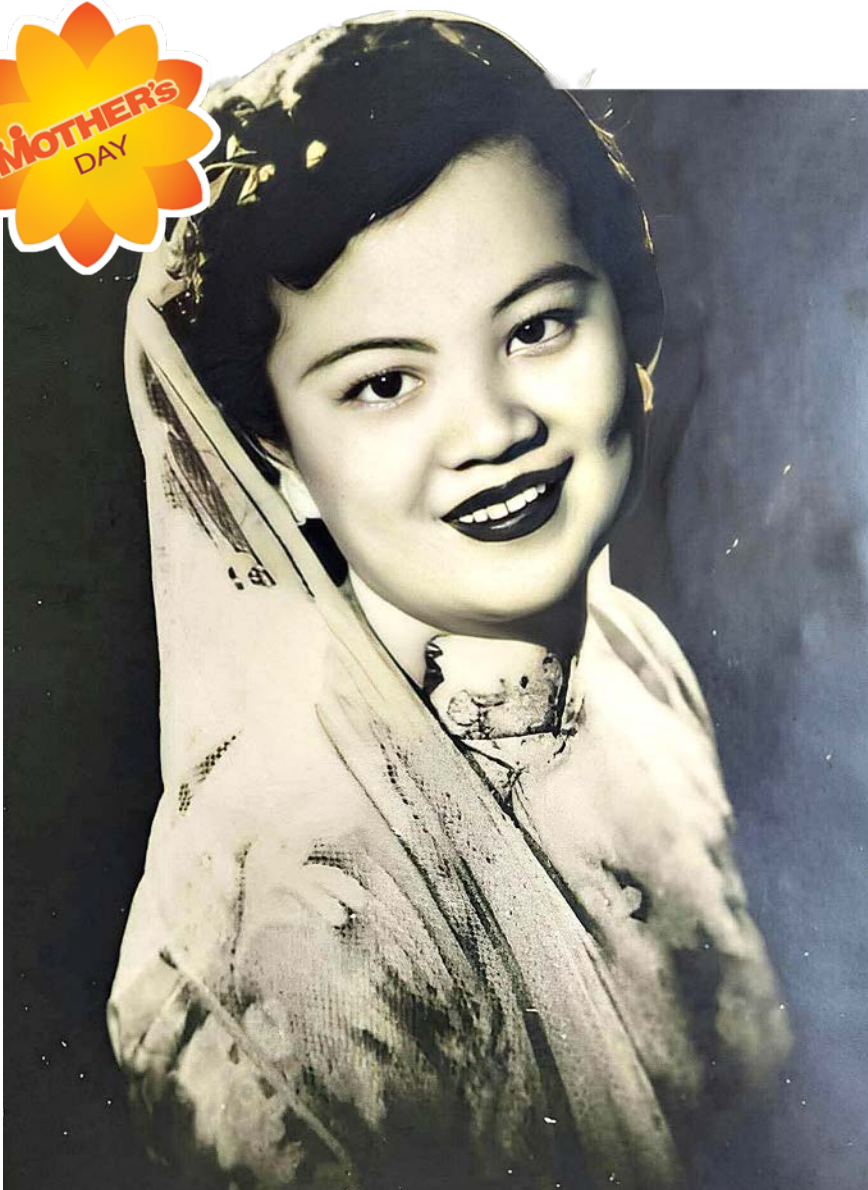
- Giáo hoàng Urban VI (1378) chỉ là Tổng giám mục Bari.

- Giáo hoàng Urban V (1362): Là một tu sĩ dòng Biển Đức và học giả.

- Giáo hoàng Benedict IX (1032, 1045, 1047): Được bầu đến 3 lần! Không phải là Hồng Y theo nghĩa hiện đại.

- Giáo hoàng Leo VIII (963): Được bầu khi vẫn còn là giáo dân (chưa được truyền chức!).

Các Giáo hoàng thời kỳ đầu (thế kỷ 1-9): Trong những thế kỷ đầu của Giáo hội, chưa có “Hồng Y đoàn” chính thức. Vì vậy, các Giáo hoàng như Thánh Phêrô, Linus, Clement I và những người khác được chọn dựa trên khả năng lãnh đạo và đức tin, chứ không phải tước hiệu Hồng Y.

Má của tác giả thời thanh xuân

TÂM VẠN
ĐỨC QUỐC

Ngày giỗ má

Thấm thoát mười mấy năm má đã đi xa. Mười mấy năm vật đổi sao dời. Thằng con đã hom hem, tóc tai đã thêm nhiều sợi bạc nhưng nỗi nhớ niềm thương sao vẫn cứ đọng đầy theo năm tháng. Khi đã làm cha, làm mẹ thì mới hiểu được tâm tình của ba, của má, dù giận con năm sáu chó chín, mười nhớ thương. Ở mấy nước Tây Âu ngày hiện mẫu cũng gần kề, con vẫn thương nhớ má vô cùng và gởi lòng về chốn cũ để được sống hoài một thời trẻ dại ..

Bữa nay là ngày giỗ của má. Bao nhiêu cái đám giỗ rồi con chưa có dịp nào về thăm má hết. Bao năm đi qua rồi, con cũng chưa một lần được lau bụi cái bàn thờ, chưa bao giờ được thắp cho má một nén nhang. Mỗi năm cứ đến ngày này, con lại bùi ngùi nấu cơm cúng má và nhớ má vô cùng. Chỉ có vài món chay lạt đơn giản để mà nhớ má, chứ “xa xôi cách trở” như vậy thì làm sao má về lại được với con. Chết là hết. Người ra đi không mang theo được gì, dù là một chút tình cảm quý báu mà mình đã yêu thương nhiều nhất trong suốt cuộc đời. Con không bao giờ tin vào kiếp sau, và cũng đâu biết được kiếp sau để mà mong, mà đợi. Nếu trong kiếp này mình đã không được sống trọn vẹn với ai đó thì xem như mình đã không có duyên phận với nhau rồi, đừng bao giờ hy vọng vào kiếp sau. Làm gì có kiếp sau, làm gì có trăm năm để chờ, để đợi!

Ở cái tuổi này, những chuyện gần lại hay quên, nhưng những chuyện xa lơ, xa lắc thì lại nhớ lâu. Con vẫn nhớ như in những ngày tháng trong gia đình những ngày đầu thập niên 70. Ngày nào cũng mong má đi chợ

về, có khi là một trái bắp luộc, một gói xôi, một bịch chè hay là một tờ giới thiệu (flyer) cuốn phim mới sắp được chiếu ở rạp Văn Hoa hay Đại Đồng, một mảnh quảng cáo của mấy gánh hát cải lương cũng làm con sung sướng và hạnh phúc đến ngập lòng.

Lần sau cùng tiễn con đi Cà-Mau, hai má con chia tay nhau ở quán bánh bao Ông Cả Cần, một buổi sáng đầu tháng 9 năm 1981. Con cứ nghĩ lần đó đã là lần sau cùng, má con mình sẽ không bao giờ có dịp gặp nhau nữa. Hai má con bịn rịn không muốn rời nhau. Cái bánh

bao nướng hoài không trôi, ly cà-phê sữa đá uống hoài không hết. Chiếc xe lam chất đầy hành khách lẫn bánh đã khá xa mà má vẫn còn đứng đó, đưa một bàn tay vẫy vẫy, tay kia quệt nước mắt. Cái áo bà ba điểm bông màu tím nhạt và chiếc quần Mỹ-A khuất dần sau làn bụi mỏng giữa một Sài-Gòn náo nhiệt buổi bình minh.

Qua đến trại tị nạn ở Phi-Luật-Tân, mỗi lần nhìn nước biển dâng cao khi ráng chiều ngả bóng, con thường hay nhớ má và âm thầm ví von tình má đọng đầy như mặt nước ngoài kia. Những cơn sóng nhẹ mơn man nhưng cũng đủ làm cho nước biển mặn chát tràn lên bờ đá. Trong bài hát “Lòng mẹ”, ông nhạc sĩ Y Vân cũng thủ thỉ, thì thầm giống như tình con thương má .. “*Lòng mẹ bao la như biển Thái-Bình dạt dào*”. Mấy anh chị em từ ba, bốn phương trời hay xúm lại, ngồi bên nhau trên cái vạt tre, ngó mặt ai nấy cũng buồn buồn và cùng nhìn ra một vùng biển ngoài kia, mênh mông, trắng xóa. Hàng dừa cao cao chạy dọc theo bãi biển đông đưa những tàu lá khô vàng dưới cơn nắng hạ nung người. Chớp nhẹ đôi mắt, chị Thu Tâm cất tiếng hỏi “*em có nhớ má không, có nhớ quán bánh bao Ông Cả Cần không?*”. Và hai chị em cũng không đợi có câu trả lời, mỗi người mang một tâm sự và hình bóng quê nhà, hình bóng má mình trong tâm tưởng.

Nhưng cũng còn may mắn quá, trái đất vẫn tròn và má con mình cũng còn duyên

Tác giả, 1972

được gặp lại nhau. Thời gian đầu hun hút nhưng mang mệnh biết bao buồn vui, mong nhớ. Mười bốn năm với cách xa và ngày về không hề được hẹn trước. Những giọt nước mắt đoàn tụ cứ lặng lẽ rơi dài như nói giùm bao niềm thương, nỗi nhớ. Tóc má đã không còn xanh thắm như ngày xưa, nụ cười cũng không còn tươi tắn nữa và cái tuổi già cứ phảng phất trên gương mặt, trên vầng trán nhăn nheo.

Cả cuộc đời của má là những năm tháng u buồn, lặng lẽ. Những ngày tháng cuối đời, má vẫn tỉnh táo, minh mẫn và có thể tự chăm sóc cho mình những điều cần thiết. May mắn hơn nữa là má ra đi thật thanh thản, nhẹ nhàng. Má đã hết nghiệp. Má đã trả hết nợ trần. Má đã về với đất. Kể ở, người đi có bao giờ được vui. Người ở lại bao giờ cũng là người buồn nhứt, biệt ly nhớ nhung từ đây ! Má ơi, ngày tháng qua đi có bao giờ trở lại và phương trời nao giờ đã mờ mịt bóng chim xưa.

TV

Má và con, 1964

Mục Di Trú và Thăng Tiến Đời Sống do Văn Phòng tham vấn di trú Robert Mullins International đảm trách hằng tuần, nhằm cập nhật tin tức và phát huy kiến thức di trú, rất hữu ích cho quý vị quan tâm đến việc bảo lãnh thân nhân. Chủ đề trên đây cũng được thảo luận trực tiếp trên trang nhà www.rmiodp.com vào mỗi tối thứ Tư, từ 7:00-8:00 giờ, hoặc phát thanh và phát hình 24/24 trên www.facebook.com/rmiodp

LÊ MINH HẢI
SAN JOSE, CA

Không nên đi du lịch ngoài Hoa Kỳ, nếu không cần thiết

Du khách quốc tế vẫn phải đối mặt với rủi ro khi nhập cảnh vào Hoa Kỳ bằng chiếu khán không di dân hoặc khi quay trở lại Hoa Kỳ bằng thẻ xanh hoặc bất kỳ loại chiếu khán tạm thời nào. Sắc lệnh hành pháp vào tháng 1 của Tổng thống

Trump yêu cầu ICE, Sở Di Trú và CBP (Cơ quan Hải quan và Biên phòng) và Lãnh sự quán Hoa Kỳ phải bảo đảm rằng "tất cả những người không phải là công dân đều phải được thẩm tra và sàng lọc ở mức độ tối đa có thể..."

Những đương đơn xin chiếu khán tại các Đại sứ quán và Lãnh sự quán Hoa Kỳ sẽ phải qua thẩm tra nhiều hơn tại đó và cả khi họ đến các phi cảng ở Hoa Kỳ.

Bộ Ngoại giao hiện cho biết rằng phương tiện truyền thông mạng xã hội của tất cả những đương đơn xin chiếu khán du học cần phải được kiểm tra trước khi chiếu khán được cấp mới hoặc cấp lại. Nếu một bài đăng trên mạng xã hội chỉ trích Hoa Kỳ hoặc Israel, thì đó có thể là căn cứ đủ cho việc bị từ chối chiếu khán. Chiếu khán cũng có thể bị từ chối nếu phương tiện truyền thông mạng

xã hội của đương đơn thể hiện thái độ thù địch đối với công dân Hoa Kỳ hoặc văn hóa Hoa Kỳ.

Người có Thẻ xanh trở lại Mỹ có thể bị tạm giữ tại phi cảng vì các hoạt động chính trị và các hành vi vi phạm pháp luật trong quá khứ. Những người có chiếu khán đã ở Hoa Kỳ nên cân nhắc đến những rủi ro của việc đi lại nước ngoài trừ khi thực sự cần thiết.

Chuẩn bị gì khi đến phi trường Hoa Kỳ?

Nếu bạn trở về từ chuyến du lịch nước ngoài hoặc đến Hoa Kỳ với tư cách là khách du lịch, đây là một số điều cần lưu ý. Thẻ xanh, sổ thông hành nước ngoài hoặc chiếu khán du lịch là các thứ cần thiết, nhưng có thể chưa đủ để bạn được phép nhập cảnh vào Hoa Kỳ.

Sinh viên F-1 và J-1:

- Nên mang theo mẫu I-20 hoặc DS-2019 mới nhất, có xác nhận du lịch phù hợp và đúng hạn.
- Nên có bằng chứng hiện tại về việc nhập học, chẳng hạn như bằng điểm hoặc thư từ trường

đại học.

- Nếu đang làm việc theo OPT, hãy mang theo bằng chứng về việc làm, chẳng hạn như 2 bảng lương gần nhất hoặc thư xác nhận việc làm mới ký.

Người có chiếu khán làm việc:

- Mang theo bản gốc của mẫu I-797 hoặc I-129S.
- Mang theo bằng chứng về việc làm, như bảng lương gần đây hoặc thư xác nhận việc làm mới ký từ nhà tuyển dụng.

Du khách có Giấy tạm tha cho phép tái nhập cảnh (Advance Parole):

- Mang theo bằng chứng

về tính hợp lệ cơ bản của giấy tạm tha cho phép tái nhập cảnh. Ví dụ, mang theo biên lai của đơn I-485, đơn I-589 đang chờ duyệt xét, TPS đã được phê duyệt hoặc DACA đã được phê duyệt.

Khách du lịch:

- Có bằng chứng về vé máy bay trở về nước hoặc vé máy bay đến một quốc gia khác ngoài Hoa Kỳ.
- Mang theo lịch trình, bằng chứng đặt phòng khách sạn hay thư mời từ người thân hoặc bạn bè.
- Khách đi công tác nên có thư mời từ cá nhân hoặc doanh nghiệp Hoa Kỳ, và thư xác nhận việc

làm từ nhà tuyển dụng nước ngoài.

Chuẩn bị cho việc bị kiểm tra thiết bị điện tử:

- CBP (Cục Hải quan và Bảo vệ Biên giới) có quyền kiểm tra điện thoại di động, máy tính, máy ảnh hoặc các thiết bị điện tử khác của bạn.
- Là khách du lịch tạm thời và từ chối cho CBP kiểm tra thiết bị điện tử, bạn có thể bị CBP từ chối cho nhập cảnh vào Hoa Kỳ. Người sở hữu thẻ xanh có thể từ chối hợp tác với CBP, nhưng có thể bị đưa ra tòa án di trú.

Năm 2025, Luật đã thay đổi.

LỜI GIỚI THIỆU: Cindy Thu Hoàng là nhân viên của bộ Y tế Tiểu Bang, hiện đang làm việc tại Texas Health and Human Services Commission (HHSC) là cơ quan quản trị các chương trình trợ giúp các gia đình với các dịch vụ về thực phẩm, chăm sóc sức khỏe, an toàn và thảm họa bao gồm các chương trình Phụ nữ, Trẻ sơ sinh và Trẻ em (WIC), Trợ cấp Y tế cho Trẻ em (Children's Medicaid), Hỗ trợ Dinh dưỡng Bổ sung (Supplemental Nutrition Assistance Program- SNAP). Cô tham gia nhiều hội đoàn và có chương trình về Phúc Lợi Xã Hội trên radio và TV tại Dallas. Cô mong muốn được giúp đỡ đồng hương qua việc giải đáp các thắc mắc trong lãnh vực phúc lợi xã hội của tiểu bang.

Mọi thắc mắc xin gửi câu hỏi về: bientap@trenews.net

CINDY THU HOÀNG
DALLAS

HỎI

Em chào anh chị, em mới ly dị được hơn 6 tháng, chi phí nhiều và vật giá tăng cao, nên em muốn nhờ chương trình hướng dẫn giúp em cách để làm giấy tờ xin foodstamp cho 2 đứa con em. Em cảm ơn anh chị.

Chương trình foodstamp sẽ đòi hỏi mình phải đủ điều kiện mới được nhận chương trình.

1. Công dân Mỹ.
2. Thẻ xanh đủ điều kiện để được nhận chương trình:

- Thẻ xanh theo diện tị nạn, con lai, Cuba - Không cần phải đợi 5 năm sống trong nước Mỹ, sẽ được nhận foodstamp ngay khi xin chương trình.

- Những người có thẻ xanh không thuộc những diện trên thì phải đợi 5 năm định cư tại Mỹ, mới được hưởng chương trình foodstamp.

- Trường hợp ngoại lệ cho trẻ em từ 18 tuổi trở xuống sẽ được nhận chương trình foodstamp - không cần phải đợi 5 năm định cư tại Mỹ.

- Trường hợp trẻ nhỏ từ 21 tuổi trở xuống, sống chung với cha mẹ hay sống với mẹ hoặc cha. Chương trình foodstamp sẽ phụ thuộc vào tài sản và mức thu nhập của người đứng đơn (cha/mẹ - không tính điều kiện về công dân). (Từ tuổi 22, cháu có thể làm đơn xin riêng, không cần cha mẹ đứng tên chung hồ sơ, dù đang sống với cha mẹ, nhưng cần phải ăn riêng).

Chương trình foodstamp giới hạn tài sản chỉ \$5,000. Trong tài sản sẽ tính xe (xe được khấu trừ \$15,000 cho chiếc đầu, chiếc thứ 2 là \$4,660). Tiền có

TRẢ LỜI

trong ngân hàng, tiền mặt đang có trong người.

Mức thu nhập để được nhận chương trình foodstamp như sau:

Gia đình:	1 người	\$2071
	2 người	\$2811
	3 người	\$3551
	4 người	\$4290
	5 người	\$5030
	6 người	\$5770
	7 người	\$6510
	8 người	\$7249
	9 người	\$7989
	10 người	\$8729

Thêm người trong gia đình sẽ cộng \$740 cho 1 người.

Xin chương trình foodstamp bằng các cách như sau:

- Đến văn phòng Bộ Y Tế của tiểu bang Texas làm đơn tại chỗ. Khi làm đơn tại văn phòng thì sẽ được phỏng vấn ngay ngày mình đến.

- Vào trang (Yourtexasbenefit.com) để làm đơn qua mạng. Khi làm đơn xong sẽ được gọi phỏng vấn qua điện thoại.

- Có thể gọi số (211) làm đơn qua điện thoại.

- Có thể gửi đơn đến:

**Texas Health &
Human Services Commission**
P O Box 149025
Austin Tx 78714-9969

CTH

đất hiếm là gì?

CẨM TÚ

Đất hiếm là gì?

Vào những năm 1950, Donald F. Peppard và các cộng sự tại Phòng thí nghiệm quốc gia Argonne (Chicago, Illinois) đã tìm ra phương pháp chiết dung môi lỏng để tách đất hiếm. Phương pháp này được tất cả các nhà sản xuất đất hiếm hiện nay áp dụng để tách hỗn hợp thành các nguyên tố riêng lẻ với độ tinh khiết đạt đến 99.9%.

Người ta có thể tìm thấy các nguyên tố đất hiếm ở trong các lớp trầm tích, các mỏ quặng và cát

Gần đây, trong cuộc thương chiến giữa Mỹ - Trung, khi Mỹ cấm xuất sang Trung Quốc những con “chip” cao cấp thì Trung Quốc trả đũa bằng cách ngưng bán cho Mỹ đất hiếm (rare earth). Trung Quốc hiện chiếm đến 90% sản lượng đất hiếm trên toàn thế giới...

Một mỏ khai thác đất hiếm tại California, đây là một trong những nơi hiếm hoi khai thác đất hiếm ở Mỹ.

Do những quy định nghiêm ngặt về môi trường, họ ngưng hoạt động, tuy nhiên bây giờ công ty này cho biết đang tái hoạt động để tinh chế các nguyên tố đất hiếm.

đen. Các nguyên tố đất hiếm (Rare earth elements REE) là một nhóm gồm 17 nguyên tố kim loại có các đặc tính từ tính, phát quang và điện, được sử

dụng trong công nghệ và ứng dụng khác nhau. Chúng được sử dụng trong điện thoại thông minh, động cơ xe điện, pin mặt trời, trong máy

MRI, chụp X-quang và điều trị ung thư v.v.

Đất hiếm (REE) bao gồm 17 nguyên tố đất hiếm như cerium (Ce), dysprosi (Dy), erbi (Er), europi (Eu), gadolini (Gd), holmi (Ho), lanthan (La), luteti (Lu), neodimium (Nd), praseodym (Pr), prometi (Pm), samari (Sm), scandi (Sc), terbi (Tb), tuli (Tm), ytterbi (Yb) và yttri (Y).

Đất hiếm có hiếm không?

Nói vậy chứ đất hiếm lại không hiếm. Bạn có thể đào được đất hiếm bất kỳ

Đất hiếm đã tinh chế xong thành từng loại với những thành phần nguyên tố khác nhau

nơi đâu, ngay trong vườn nhà mình, chỉ điều là độ tập trung và sản lượng không cao.

Năm 1993, 38% sản lượng đất hiếm (REE) trên thế giới sản xuất phân bố như sau: Trung Quốc 33%; Hoa Kỳ 12%, Úc 5%... một số quốc gia khác, bao gồm Brazil, Canada, Nam Phi, Sri Lanka và Thái Lan, chiếm phần còn lại. Đến năm 2008, Trung Quốc tăng tốc, chiếm hơn 90% sản lượng đất hiếm trên toàn thế giới và năm 2011, Trung Quốc bá chủ hoàn toàn với 97% sản lượng.

Nguyên nhân là việc kiểm tra môi trường gắt gao khiến các công ty

ngoại quốc ngán ngẩm đóng cửa, trong đó có công ty Molycorp của Mỹ. Ngược lại, ở Trung Quốc, việc sản xuất được ưu tiên hàng đầu và những vấn đề bảo vệ môi sinh khá dễ dãi. Khi không còn đối thủ, Trung Quốc nhận ra được cơ hội để chứng minh tầm “quan trọng” của mình và từ đó biến việc phân phối, xuất cảng đất hiếm thành một “vũ khí chính trị”.

Năm 2010 khi tranh chấp biển đảo với Nhật Bản, Trung Quốc đã cắt xuất cảng đất hiếm khiến ngành kỹ nghệ của Nhật lao đao. Theo tính toán, hiện có 8 quốc gia có trữ lượng đất hiếm cao nhất thế giới gồm Trung Quốc: trữ lượng 44 triệu tấn,

Brazil: trữ lượng 21 triệu tấn, Ấn Độ: trữ lượng 7 triệu tấn, tiếp theo là Úc: 5.7 triệu tấn, Nga 3.8 triệu tấn, Việt Nam 3.5 triệu tấn (năm ngoái USGS đã điều chỉnh trữ lượng đất hiếm của Việt Nam từ mức 22 triệu tấn xuống con số thực tế). Ban đầu, Việt Nam dự tính sản xuất 300 tấn đất hiếm mỗi năm, nhưng xảy ra vụ bắt giữ 6 giám đốc điều hành đất hiếm, trong đó có Chủ tịch Đất hiếm Việt Nam (VTRE) Lưu Anh Tuấn giả mạo biên lai, nên việc sản xuất bị đình trệ vô thời hạn. Mỹ cũng có nhiều trữ lượng đất hiếm lớn ở các tiểu bang Alaska, Wyoming, Georgia, Texas và nhiều

tiểu bang khác...

Tuy nhiên Mỹ đã ngừng khai thác vì quy định bảo vệ môi trường quá khắc nghiệt khiến các công ty rơi rụng lộp độp. Kể từ đó Trung Quốc tăng cường sản xuất, đào bới khắp nơi, từ Sơn Đông, Nội Mong, Tứ Xuyên, Giang Tây, Quảng Đông, Phúc Kiến, Hồ Nam, Quảng Tây.... Sự rầm rộ này gây ra thiệt hại trầm trọng cho môi trường. Nước thải từ các nhà máy vào ao và các con sông gần đó, hóa chất và bùn phóng xạ tràn ngập các cánh đồng trồng dưa hấu, cà tím và cà chua, cây cối vùng này trở nên còi cọc, và cư dân bị các vấn đề nghiêm trọng về sức khỏe...

Mỹ đã thức tỉnh?

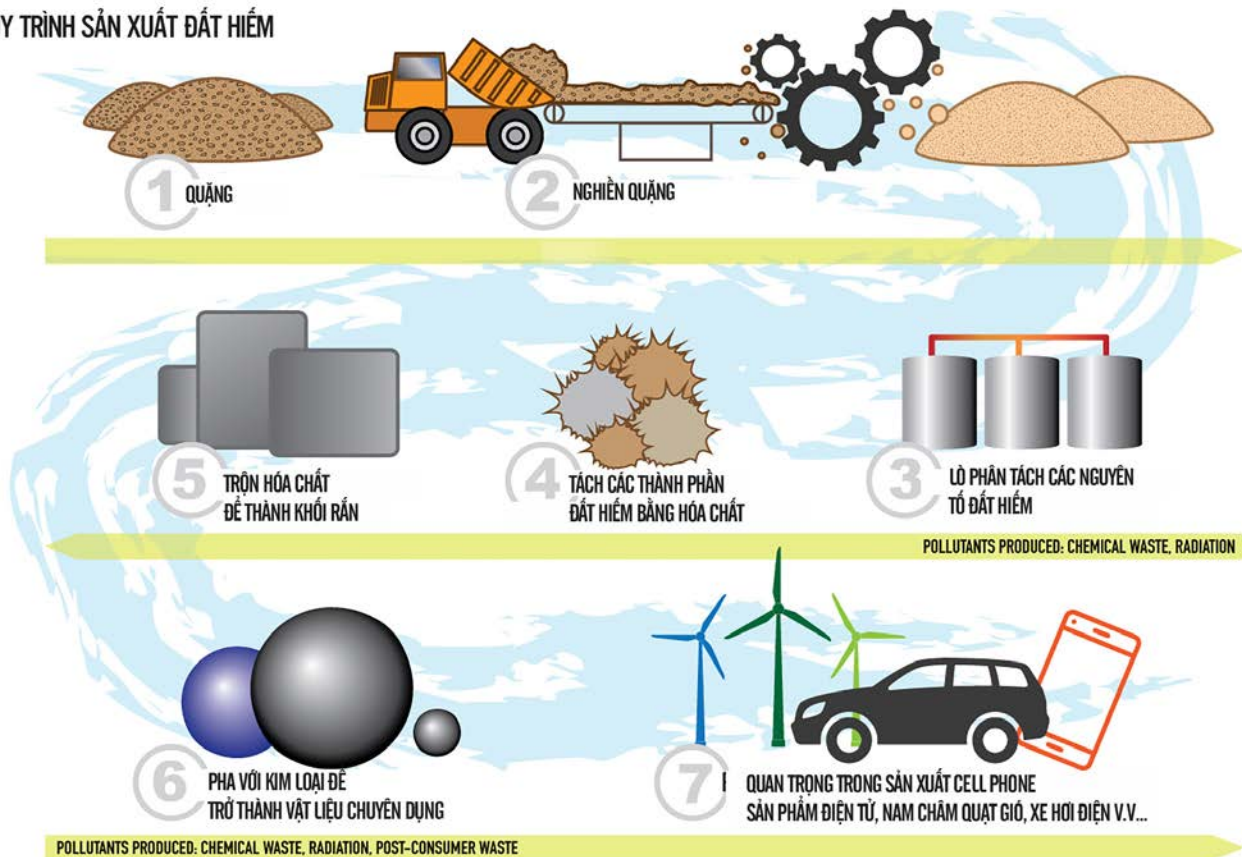
Nhận thấy bị chèn ép trong việc phụ thuộc Trung Quốc về đất hiếm, chính phủ Mỹ đã rục rịch củng cố ngành công nghiệp đất hiếm của mình. Vào tháng 4 năm 2024, dưới thời chính quyền Biden, Bộ Năng lượng Hoa Kỳ đã chi 17.5 triệu USD để sản xuất 4 loại đất hiếm và trích lọc đất hiếm từ khoáng sản.

Mới đây, trong tiến trình hòa bình Nga-Ukraine, phía Mỹ đề nghị khai thác đất hiếm ở Ukraine để trừ nợ, tuy nhiên Jack Lifton, Chủ tịch điều hành của Viện Khoáng chất Thiết yếu (Critical

Đào mỏ khai thác đất hiếm

QUY TRÌNH SẢN XUẤT ĐẤT HIẾM

Một lò chiết xuất đất hiếm tại Canada

Minerals Institute), nói: “Ukraine làm quá gì có đất hiếm. Đào bới ở đó là chuyện tào lao. Sản lượng này ở Nam Mỹ và Úc nhiều gấp trăm lần!”.

Có lẽ Washington cũng biết điều này, nhưng các chuyên gia quân sự cho rằng đó chỉ là bức bình phong để đưa quân cụ và nhân sự vào Ukraine.

Như vậy, đất hiếm có thực sự hiếm không? Thực ra đất hiếm không hiếm, và giá trị của đất hiếm cũng không cao, một ký đất hiếm trung bình khoảng \$30 - \$300, tùy thành phần và độ tinh khiết. Trở ngại duy nhất với đất hiếm là quá trình phân tách. Đó là

mấu chốt của vấn đề, việc tinh luyện đất hiếm cần nhiều loại hóa chất, chúng gây rủi ro cao cho môi trường, ảnh hưởng sức khỏe cho muôn thú và cho những người sống gần khu mỏ. Quá trình chiết xuất sản sinh ra thorium và uranium, có tính phóng xạ cao, chúng ngấm vào các dòng nước ngầm và sông suối và có thể tích lũy ở đó đến hàng trăm năm.

Chính vì vậy nên ít quốc gia nào muốn mó tay vào việc sản xuất đất hiếm. Họ đào quặng và chở sang “nhờ” Trung Quốc phân tách. Sau này Trung Quốc cũng nhận ra nguy cơ và chuyển sang quốc

gia khác, nghèo và “dễ sai” hơn như Myanmar chẳng hạn. Chỉ đến giữa năm 2022, người ta đếm được 2,700 hồ nước lọc đất hiếm rải rác khắp vùng núi Myanmar, diện tích rộng bằng cả nước Singapore, toàn vùng đã bị nhiễm hóa chất, giết chết động vật hoang dã cũng như cá của cũng chết dần chết mòn.

Thay thế đất hiếm

Khi Trung Quốc bắt chẹt Mỹ và đồng minh về việc “bố thí” đất hiếm thì một lô quốc gia gồm Úc, Brazil, Việt Nam, Ấn Độ, Nga, Phi Châu.... sẵn sàng xắn tay áo để sản xuất cho nhu cầu

thế giới, không hẳn vì họ đối nghịch với Trung Quốc hay muốn giúp đỡ nhân loại nhưng vì lợi nhuận, khi khai thác đất hiếm, thường họ được nhận tiền hỗ trợ làm sạch môi trường, được phụ trợ những thiết bị tân tiến, tăng việc làm nội địa, tăng thu nhập cho quốc gia và còn hưởng một số đặc lợi khác từ Mỹ và đồng minh...

Tuy nhiên, bên cạnh đó các khoa học gia được chính phủ tài trợ cũng hăm hở nghiên cứu giải pháp thay thế. Vào cuối năm 2022, Trường đại học Northeastern University's College of Engineering đã được

cấp bằng sáng chế về phương pháp tổng hợp Tetrataenite, bằng cách nấu chảy sắt, niken và nhiều nguyên tố tùy chọn như titan, vanadium, nhôm, boron, carbon, molybdenum, iridium tạo thành công một hợp kim sắt-niken có cấu trúc L10 giống như tetrataenite thiên nhiên.

Trường đại học University of Cambridge, cùng với các đồng nghiệp từ Áo, Anh đã cấu tạo được tetrataenite mà không cần quy trình đặc biệt nào.

Nhà sản xuất phụ tùng xe Denso sản xuất nam châm neodymium bằng nguyên liệu sắt và niken, đạt được hiệu suất ngang bằng hoặc vượt trội so với nam châm neodymium. Denso hy vọng việc sử dụng nam châm này sẽ được thương mại hóa trong vòng vài năm tới. Ngoài ra, Tập đoàn Toshiba và Đại học Tohoku Gakuin đã tôi luyện một nam châm samarium, giảm được một nửa lượng neodymium cần thiết nhưng hiệu suất tương đương với nam châm neodymium.

Các cuộc nghiên cứu và thử nghiệm vẫn còn tiếp tục, hy vọng loài người sẽ tìm được đất hiếm sạch sẽ hơn, ít ô nhiễm môi trường và không bị lệ thuộc vào bất cứ một “thế lực” nào khác.

CT

NGUYỄN THỊ THANH DƯƠNG

Sông chia mấy nhánh

Mẹ là dòng sông chảy quanh đời con,
Tiếng sóng vỗ bờ lời ru của mẹ,
Tính nết khác nhau đàn con mấy đứa,
Lớn lên trong vòng tay mẹ thân yêu.

Chúng con bay xa như những cánh diều,
Nhờn nhơ trong gió tìm khung trời lạ,
Con khôn lớn đã lấy chồng lấy vợ,
Những cuộc đời riêng không ở bên nhau.

Mẹ vẫn là dòng sông như bấy lâu,
Tình mẹ con đã là bao kỷ niệm
Dòng sông mẹ già nua theo năm tháng,
Có mấy con chia mấy nhánh yêu thương.

Dù nhánh sông vui hay nhánh sông buồn,
Lòng mẹ vẫn đầy không bao giờ cạn,
Vòng tay mẹ vẫn là đôi bờ rộng,
Khi con chông chênh sóng gió cuộc đời.

Mẹ chảy về con, mỗi đứa mỗi nơi,
Phù sa yêu thương bên bồi bên đắp,
Con lấy của mẹ bao giọt nước mắt
Con đã cho mẹ bao nụ cười vui.

Mẹ là dòng sông chảy cả một đời
Nào ai bắc cầu qua dòng sông mẹ
Nào ai đi từ đầu nguồn cuối bể
Đo tình mẹ dài, tình mẹ nông sâu.

Một đôi khi con chợt thấy lòng đau
Không còn mẹ giữa dòng đời xuôi ngược
Sông chia mấy nhánh vẫn còn tha thiết
Chảy theo con tình mẹ đến vô cùng.

NTTD

BIỂN CÁT

Tùng khúc ru hời

Mẹ ru con khúc ngày xưa
Có đêm rả rích tiếng mưa bên thềm
Cái cò lộn cổ trong đêm
Nuôi con lận lộn đã mêm nỗi đau.

Tháng năm đầy lấm chên chao
Từ bao giờ tóc bạc phau mái đầu
Sông dài cá lội về đâu
Thương con nước chảy dạt dào ngược xuôi.

Khúc ru có những ngậm ngùi
Bụi thời gian giữ phai phai cuối ghềnh
Có con dốc đứng chênh vênh
Cầu tre lắt lẻo gập ghềnh bước chân.

Lời ru đắm mấy phong trần
Một phần hạnh phúc mười phần xót xa
Đời như biển rộng bao la
Nước mắt tràn bọt sóng nhòa trùng khơi.

Vọng từ một cõi xa vời
Nghe lời ru buốt rã rời âm vang
Nghe tim gõ nhịp bâng hoàng
Nghe sầu mấy nỗi đa đoan trong đời.

Giờ con ru mẹ một lời
Ngủ đi mẹ nhé một đời an nhiên
Ngủ đi, quên hết muộn phiền
Có con hạc trắng về miền vô ưu.

Con ru mẹ giấc thiên thu
Tiễn mẹ đến cõi mịt mù xa xôi
Nơi mây trắng lững lơ trôi
Một bờ sinh tử ngăn đôi ngang trời.

BC - SC

Bogotá du ký

IAN BÙI
DALLAS, TX

Bogotá [bô-gô-tá] là thủ đô của Colombia, một quốc gia nằm phía Tây-Bắc của Nam-Mỹ. Khi người Tây-Ban-Nha chiếm vùng đất rộng lớn này làm thuộc địa vào thế kỷ 16, họ đặt tên cho nó là New Kingdom of Granada, gồm các nước ngày nay mang tên Venezuela, Bolivia, Peru, Ecuador, Panama và Colombia. Với dân số hơn 11 triệu người chỉ trong khu vực đô thành, mật độ dân cư của Bogotá (5,061/km²) còn cao hơn vùng Sài Gòn – Chợ Lớn (4,513/km²).

Một khuynh của
thủ đô, nhìn từ đỉnh
núi Montserrat.
(CARTAGENAEXPLORER.COM)

Thuở ban đầu người Tây-Ban-Nha chọn địa điểm đặc địa này làm trung tâm hành chánh và gọi nó là Santafé. Ít lâu sau họ cho nó thêm cái đuôi Santafé de Bogotá, và đó cũng là tên chính thức mặc dù ngày nay mọi người đều gọi là Bogotá cho gọn. Nằm trong một thung lũng cao hơn 2,000m giữa hai rặng núi cao từ 3,000m đến 4,000m, khí hậu nơi đây luôn luôn mát mẻ mặc dù nằm gần đường xích đạo. Nhưng cũng vì được hai rặng núi cao che chắn hai phía Đông và Tây nên Bogotá hay mưa bất cứ lúc nào. Dân thổ địa đi đâu cũng mang theo dù hoặc poncho phòng khi mắc mưa bất tử!

Nhà thờ chánh toà tại quảng trường
Bolívar Plaza. (IANBUI/TRÉ)

Simon Bolivar (1783-1830) là nhà danh tướng đã đánh đuổi người Tây Ban Nha, giành độc lập và trở thành tổng thống đầu tiên của Colombia (1819-1830). Colombia khác những nước quanh vùng ở chỗ cư dân gồm nhiều sắc tộc – từ thổ dân bản địa cho đến người gốc Âu hoặc Trung Đông. Ước tính Colombia có gần 70 ngôn ngữ khác nhau, tuy Spanish vẫn là ngôn ngữ chính. Và mặc dù nằm trên một vùng đất trù phú và màu mỡ, trồng được nhiều loại trái cây và hoa quả, kinh tế của Colombia vẫn không lớn mạnh được vì nạn tham nhũng cộng với sự thao túng sâu đậm bởi các băng đảng ma túy trong hệ thống chính quyền.

Một người vô-gia-cư cho chim ăn tại quảng trường Bolivar.
(IANBUI/ TRÉ)

Một trong những điều dễ gây khó chịu cho khách du lịch là dân Colombia rất hay vẽ bậy lên tường. Ngay cả những nơi tôn nghiêm như nhà thờ cũng không tránh khỏi. Nhưng ngược lại, người Colombia cũng rất thích nghệ thuật và tranh vẽ. Ngay tại phi trường người ta cũng cho triển lãm tranh ảnh của các nghệ sĩ nội địa. Dường như đối với người Colombian thì việc vẽ lên tường (graffiti) là chuyện hết sức bình thường. Trong ảnh là nhà thờ Oracion de la Paz gần bảo tàng viện Gold Museum – một trong những viện bảo tàng đáng xem nhất tại Bogotá nếu bạn thích tìm hiểu về lịch sử Colombia.

Từ nhiều ngàn năm trước, các bộ lạc thổ dân trong vùng đã phát minh ra kỹ thuật nung nấu vàng để chế biến thành vật dụng đủ loại. Tại Bảo tàng viện Vàng Museo del Oro, ta được xem hàng ngàn hiện vật làm bằng vàng. Thông dụng nhất và nhiều nhất dĩ nhiên là bông tai và khoen lỗ mũi. Nhưng ngoài ra còn có những thứ như áo giáp đeo trước ngực cho các tù trưởng, hay mặt nạ để đeo cho họ khi qua đời, như trong hình trên. Vàng còn được dùng làm “đồ nghề” cho các tay pháp sư (shaman) – như ống để “hít” các chất gây ảo giác, giúp họ du hành đến các cõi giới khác, hay gươm dao để giết người làm vật tế thần! Ảnh: IANBUI/TRÉ

Mặc dù là một quốc gia tương đối giàu nhờ khoáng sản như vàng, đá quý, mỏ thép và dầu lửa, nhưng GDP bình quân cho mỗi đầu người chỉ khoảng \$19,000 (so với Việt Nam là \$13,500). Lượng người có xe hơi tuy không nhiều, đa số đi xe bus hay xe gắn máy. Nhưng vì đường sá chật chội đông người nên nạn kẹt xe cũng kinh khủng. Giống như ở Sài Gòn, dân Bogotá lái xe rất uyển chuyển và biết nhường nhau để giảm thiểu việc phải ngừng lại tại các giao lộ nhỏ không có đèn. Nhưng họ khác dân ta ở chỗ ít bấm còi inh ỏi đình tai nhức óc. Bogotá còn có cả một hệ thống đường dành riêng cho xe đạp có thể đi đến mọi nơi. Nhưng Bogotá thua Sài Gòn ở chỗ phải mấy năm nữa họ mới xây xong tuyến Metro đầu tiên.

Một con đường gần quảng trường Bolivar, dành cho phương tiện giao thông đủ loại. (IANBUI/TRÉ)

Một trong những điểm nổi bật của Bogotá là phong cách xây cất. Nhà cửa tại khu vực hạng trung lưu trở lên đều xây bằng gạch nung trông rất đẹp mắt. Có lẽ vì người Colombian gốc gác từ các nền văn hoá từng xây cất kim tự tháp nên cách xây nhà hiện đại của họ cũng mang âm hưởng ấy không ít thì nhiều. Để ý kỹ ta sẽ thấy cách họ dùng gạch cực kỳ điêu luyện và tỉ mỉ. Ngay cả bên trong nhà họ cũng có nhiều kiểu thiết kế rất lạ lùng và sáng tạo, không như phong cách thực dụng của người Mỹ (hay người Việt). Một trong những cái thú khi đến Bogotá là đi bộ loanh quanh ngắm các công trình bằng gạch. Tuy nhiên, cần tìm hiểu trước khu nào và giờ nào thì mới an toàn, vì Colombia vẫn còn là một xứ sở hết sức “phức tạp” -- cả về kinh tế lẫn chính trị.

Những căn chung cư hạng sang gần khu lãnh sự quán. (IANBUI/TRÉ)

Nếu có dịp đến Bogotá, cách hay nhất và thú vị nhất để tìm hiểu về lịch sử của thành phố là tham gia một chuyến tour bằng xe đạp. Các nhà hướng dẫn du lịch không phải ai cũng nói tiếng Anh giỏi, tốt nhất là nên hỏi trước. Giá một chuyến chỉ khoảng \$20, nhưng bạn sẽ học hỏi được vô số chuyện về Bogotá cũng như về Colombia mà chưa chắc bạn sẽ tìm thấy qua Google hay ChatGPT. Bạn sẽ được dẫn qua những khu vực ít khách du lịch nào biết đến, bạn sẽ được uống cà-phê Colombian tại một xưởng cà-phê thú vị, và nếu may mắn, bạn sẽ không bị ... mắc mưa nặng đến độ tối mịt mới trở về khởi điểm -- như đoàn người trong hình!

Quảng trường Bolivar Plaza vắng ngắt sau một trận mưa xối xả. (IANBUI/TRÉ)

Dọn sân vườn

HOÀNG HƯƠNG

■ Vệ sinh đồ dùng ngoài

thất. Cho dù đồ dùng của bạn được làm bằng gỗ tự nhiên hay kim loại thì chúng vẫn cần được làm sạch kỹ càng để chuẩn bị cho mùa xuân. Có thể dùng hỗn hợp đơn giản là nước ấm và xà bông rửa chén để làm sạch.

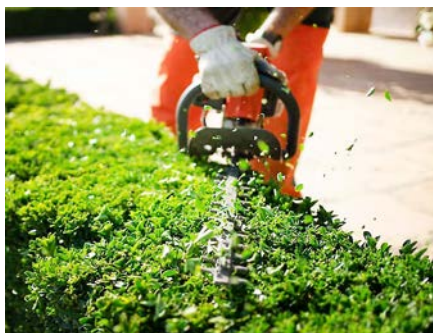
■ Các loại ghế nệm ngoài

trời, nên tẩy vết dơ và giặt bằng hơi nước. Sau khi đã làm sạch những vết dơ, dùng máy hút bụi ở công suất mạnh nhất để loại bỏ bụi bám sâu, sau đó giặt bằng hơi nước để diệt nấm mốc

■ **Kiểm tra hư hại.** Nhiệt độ đóng băng và độ ẩm cao có thể tạo ra các vết nứt và lỗ trên sân bê tông, sàn gỗ và đồ ngoại thất. Đầu mùa xuân là thời gian thích hợp để kiểm tra, sửa chữa và gia cố kịp thời

■ **Cắt tỉa cây cối.** Sau những tháng mùa đông khắc nghiệt, bạn có thể thấy những cành cây gãy do bão tuyết và băng tích tụ hoặc những bụi cây rậm rạp cần được cắt tỉa. Đây cũng là thời gian tốt để nhổ cỏ dại trong vườn và các luống hoa do nền đất còn mềm ẩm sau những cơn mưa đầu mùa

DALLAS Sự Kiện

ARTS AND MUSIC FESTIVAL

16/5 tới 18/5. Lễ hội nghệ thuật và âm nhạc thường niên với trình diễn của 50 ban nhạc quốc gia và địa phương, thi sáng tác và thi hát, thi tài năng mới, đấu giá guitar... Có sinh hoạt dành cho trẻ em

Địa điểm: Charles W. Eisemann Center for Performing Arts and Corporate Presentations, 2351 Performance Dr, Richardson TX 75082. **Giá vé:** \$15.

KATY PERRY IN CONCERT

21/5. Trình diễn của nữ ca nhạc sĩ nổi tiếng Katy Perry

Địa điểm: American Airlines Center, 2500 Victory Ave, Dallas TX 75219. **Giá vé:** \$59-\$299.

MOTHER'S DAY REUNION TOWER

11/5. Chương trình kỷ niệm ngày Mother Day với quang cảnh ngoạn mục, nhạc sống và những bất ngờ ngọt ngào. Trình diễn của ban nhạc Mountain Native với những giai điệu nhẹ nhàng. Trưng bày và bán hoa móc len thủ công, ảnh miễn phí

Địa điểm: Reunion Tower, 300 Reunion Blvd E, Dallas TX 75207. **Giá vé:** \$10-\$40.

Làm đẹp là nhu cầu chính đáng của mọi người, không phân biệt nam phụ lão ấu. Khoa học càng phát triển thì công nghệ, kỹ thuật làm đẹp ngày càng nâng cao, sắc xảo, tinh vi hơn. Ngày xưa, con người làm đẹp bằng các loại mỹ phẩm, vẽ vóc, kỹ thuật cắt may trang phục, trang điểm tô vẽ bên ngoài da. Ngày nay, nói tới “làm đẹp” là người ta nghĩ ngay tới các biện pháp bơm, độn, cắt, gọt, chỗ nào thiếu thì đắp thêm cho đầy lên, bự ra, dài hơn, chỗ nào dư thì cắt bớt, đẽo gọt bỏ bớt, gọi chung là phẫu thuật thẩm mỹ.

TẠ PHONG TẦN
RANGE COUNTY, CA

Làm đẹp

Ca sĩ Park Bom (Nam Hàn) sau nhiều lần phẫu thuật thẩm mỹ bị hỏng

Thời tôi còn nhỏ, sửa mũi hoặc bơm silicone là kiểu phẫu thuật thẩm mỹ rất quan trọng không kém đại phẫu, và phải thuộc hàng quyền quý, rất nhiều tiền mới làm được, gây sự hiếu kỳ rất lớn cho đại chúng. Năm tôi học lớp Sáu, được trường bán vé coi phim giá rẻ (phim đen trắng tuyên truyền của nhà nước Việt Nam cộng sản về Tây Nguyên, tên phim là gì tôi quên rồi) đám học trò chúng tôi rất háo hức trông chờ tới ngày chiếu phim để coi những chi tiết rất ngộ là “bàn tay minh tinh Thẩm Thúy Hằng bơm” và “Ông Mỹ mặc khố cặp giò dài thôn trắng toát.” Từ đầu tới cuối phim nói gì, diễn

biến câu chuyện ra sao không làm bọn tôi quan tâm, cứ xầm xì hỏi nhau “Tôi chưa?” “Tôi khúc đó chưa?” (tức là đoạn Thẩm Thúy Hằng đưa bàn tay lên.) Gần tới phân đoạn đó thì có tiếng lao xao “Đó, gần tới đó.” “Để ý bàn tay bà đưa lên mặt đó, bơm da tròn căng, bóng lưỡng, múp míp đó.” “Mặt bà sửa sắc đẹp toàn bộ đó.” Tôi cũng cố gắng căng mắt nhìn lên màn ảnh phim, cảnh bà minh tinh đưa bàn tay lên chỉ thoáng qua chưa đầy hai giây, có nhìn kỹ được gì đâu, so ra bàn tay đại minh tinh với tay tôi cũng đâu khác gì mấy, làm tôi thất vọng quá. Chỗ này cần nói thêm là lúc đó tôi 13 tuổi, bàn tay nhỏ và da dẻ cũng căng, không nổi gân guốc

như sau này tôi thường xuyên làm việc nặng. Tôi kể chi tiết này để thấy ở thời điểm đó, ai phẫu thuật thẩm mỹ được coi là sự kiện và cũng là sự lạ.

Ngày nay thì ra đường có thể gặp những gương mặt đã qua “thẩm mỹ” nhan nhản khắp nơi, không chỉ phụ nữ làm thẩm mỹ mà cả nam giới cũng vậy. Và cũng từ đây, đã nảy sinh khái niệm “thẩm họa thẩm mỹ” do những case phẫu thuật bị hư không cứu vãn được.

Một cô ở Hà Nội, nghề nghiệp liên quan tới tiếp xúc công chúng. Dù nhan sắc không tệ nhưng cô muốn mình đẹp hơn nên đi độn mũi cao thêm. Xui xẻo cho cô là cô bị làm hư mũi nên phải sửa lại, rồi sửa nữa, tới 12 lần vẫn không khá hơn. Đành cầu cứu bác sĩ thẩm mỹ nổi tiếng nhứt, với yêu cầu làm mũi cho cô trở lại như lúc chưa sửa.

Một bà ở Thailand “ng-hiện” bơm *filler* làm cho da căng bóng. Da sống bị giãn là quy luật tự nhiên. Khi da giãn thì có nếp nhăn, để “trẻ hóa,” “kéo dài tuổi xuân” các bà thường chích *filler* cho da căng như trẻ em. Đã chích thì phải chích hoài, nếu ngưng da sẽ nhăn và còn có thêm lục cục. Nhưng da người sống không phải là bong bóng để muốn căng thì bơm, và bơm độn da khác với bơm hơi, tức không thể xì cho xẹp một cách đơn giản giống ta xì bong bóng.

Hậu quả là gương mặt bị biến dạng và nổi u nân, lục cục.

Một cô hành nghề DJ ở Việt Nam, thường xuyên đăng hình sexy lên mạng xã hội, càng ngày, nhìn cô càng giống búp-bê (dolly) silicone, tôi có cảm giác chỉ cần chích nhẹ vô cô sẽ nổ tung như bong bóng căng hơi.

Mới đây, một TikToker nổi tiếng Việt Nam quảng cáo anh ta xăm lông mày “phong thủy phát tài,” vừa xong thì bị bắt giam vì “sản xuất, bán hàng giả.”

Quý độc giả đã từng đọc tiểu thuyết *Thằng Cười* của cố nhà văn Victor Hugo hẳn sẽ nhớ câu chuyện đứa bé con nhà quý tộc bị kẻ xấu bắt cóc và làm cho mặt mũi nó biến dạng đi, đến cha mẹ ruột cũng không nhận ra (thời ấy chưa có kỹ thuật xét nghiệm DNA), mặt nó nhìn lúc nào cũng như đang cười toe toét. Đứa bé bị bán cho một gánh xiếc để người ta xem giải trí như một quái vật, dù nó bị hành hạ, đánh đập thế nào nó cũng vẫn “cười.” Thế kỷ 18, thế kỷ 19 từng có những gánh xiếc như vậy, họ muốn (hoặc nuôi) những người bị dị tật “xấu bẩm sinh” hoặc bị mắc chứng bệnh gì đó làm cho mặt mũi, cơ thể bị dị dạng khác thường. Những “diễn viên” bắt đắ dĩ này không biểu diễn, không làm gì cả, họ xuất hiện chỉ để cho công chúng hò hét, cười cợt,

Cô gái Hà Nội sửa mũi 12 lần vẫn hỏng

chửi bới, sỉ nhục sự xấu xí, dị dạng của mình mà thôi. Trong thời đại văn minh, hình thức “biểu diễn” của các gánh xiếc này bị cấm đoán, mà thời nay gọi là “miệt thị ngoại hình” (body shaming)

Mỗi thời đại, quan niệm về vẻ đẹp thay đổi khác nhau. Tôi nhớ rõ thời tôi còn đi học, đẹp tức là mắt hai mí to, mũi cao, môi mỏng, thân mình “có xương có thịt” (gia cảnh khá giả,) lùn hoặc không quá cao (ít tốn vải.) Ngày nay thì mắt một mí nhỏ (mắt hí,) mũi cao, thân hình càng cao càng có giá, môi dày (xưa gọi là môi vêu,) kiểu miệng quai xách (xưa bị chê nanh ác) là trào lưu làm đẹp kiểu Hàn Quốc. Ra đường, được khen đẹp phải là câu “giống Hàn Quốc.”

Người ta thường nói rằng trong một xã hội nếu ai cũng có cái đuôi thì ai không có đuôi tức là kẻ

đó xấu xí, dị dạng. Hiểu rộng ra, chính là quan niệm thẩm mỹ theo thời. Vì vậy, tôi ủng hộ phẫu thuật thẩm mỹ nếu bẩm sinh quá xấu, lệch, dị tật thì cần phải sửa để mình không “khác thường” so với xung quanh, không mệt mỏi tinh thần với các vấn đề “body shaming.” Điểm nào “không bình thường” thì sửa lại thành bình thường, thiếu cái gì bổ sung cái đó, nhưng đừng “ham hố” đã có rồi muốn có hơn nữa.

Mũi sửa nhìn xa coi đẹp, lên hình, lên phim đẹp, nhưng ở cự ly gần mặt đối mặt ớn lăm. Nếu không làm nghề biểu diễn sân khấu, phim ảnh, tốt nhất đừng sửa mũi. Ở đây, tôi xin phép quý độc giả cho phép tôi nói thiệt cảm giác của tôi, nếu có “đụng chạm” ai đó thì quý vị cũng bỏ qua cho, “Thuốc đắng dã tật, sự thật mất lòng.” Tôi đã từng nhiều lần đứng gần

những người đã sửa mũi, vết sẹo ở phần trụ mũi nhìn gần cảm giác như là chỉ cần đụng trúng sẽ làm bật cái đầu mũi lên khỏi mặt, dù thực tế không phải như vậy. Đó là tôi nói những cái mũi sửa xong có kết quả tốt, nếu mà sửa hư thì không dám nói luôn.

Ngoài ra, bơm chất làm đầy (filler) cho căng da chống nhăn cũng để lại hậu quả không kém “dao kéo” bị hư. Các cô trẻ ngày nay cũng dùng phương pháp này để tạo dáng khuôn mặt mà không cần phẫu thuật, có hiệu quả lập tức, còn hậu quả thì hên xui. Bơm vô thì dễ, lấy ra thì khó và luôn luôn để lại sẹo/sẹo xấu. Vì vậy, cần phải cân nhắc kỹ trước khi quyết định dùng filler.

Cái mà người ta gọi là “mở khóa mắt,” “mở khóa miệng” cũng vậy. “Mở” rồi trang điểm, tô vẽ thêm, lên hình nhìn tổng thể đẹp. Tôi coi hình chụp cận mặt các ngôi sao điện ảnh xứ Trung, thấy những đôi mắt “mở khóa” đó ươn ướt đỏ, đầy những gân máu, cảm giác như mắt bị toét vết thương, thà cứ để mắt nhỏ cảm giác lành mạnh hơn.

Mỗi người một vẻ, nét khỏe mạnh trẻ trung cá biệt mới chính là vẻ đẹp thật sự. Ai cũng có khuôn mặt giống nhau, ra đường nhìn không phân biệt được thì không còn là đẹp nữa.

TPT

Lỗi trông cũ kỹ

■ Nên có sự trẻ trung trong phong cách.

Khi có tuổi là ăn mặc quá an toàn, không sắc nét, không nhấn nhá. Quá thoải mái với những món đồ classic kinh điển là lỗi dễ mắc. Gia vị là một chút phá cách, thay vì mặc nguyên bộ ton-sur-ton đồng bộ đồng màu, có thể là quần jeans ống rộng với áo khoác kinh điển, hoặc đôi boots da màu gold, hay túi xách hiện đại mới mẻ. Phá vỡ sự hài hòa tẻ nhạt bằng món đồ thời trang bất ngờ khác biệt.

■ **Thêm màu sắc vào trang phục** khiến phong cách nhìn trẻ trung hơn. Nhưng nếu chỉ mặc toàn màu trung tính cổ điển cũng dễ nhìn lỗi thời. Shopping không chỉ lựa màu để phối hợp, dễ mặc mà chưa chỗ cho những màu mới tân thời. Bảng màu đa dạng đỡ nhìn buồn tẻ, nhàm chán. Tip là mặc đồ kinh điển với màu mới lạ để quen dần. Màu sắc khác biệt tức thì biến món đồ classic nhìn hiện đại hơn.

■ Lỗi phổ biến là quá quen thuộc với một kiểu giày.

Không nhất thiết trung thành với đôi sneaker thoải mái, đôi kitten heel điệu đà, hay đôi boots sành điệu ... Xu hướng giày là kiểu dáng nào cũng thoải mái hơn. Thử chọn giày lười, đế gót khối, giày ba-lê, sneaker ... để hiện đại hơn. Đừng nghĩ thấp quá không đẹp với boots hay sneakers.

■ **Thử các kiểu kính mới** như kính hơi quá khổ, kính mắt mèo vuông, aviator ... để đỡ nhìn già nua, cũ kỹ. Một phần nhỏ của trang phục nhưng là mảnh ghép thay đổi hoàn toàn diện mạo.

■ **Sự khác biệt lớn nằm ở phụ kiện**, bộ đồ thiếu đi phụ kiện tân thời dễ nhìn thiếu tươi tắn. Để ý xu hướng thời trang phụ kiện, như mùa này là túi tote da lộn, sắc cò raffia. Mới lạ nằm ở những chi tiết nhỏ trên túi xách, trang sức, thắt lưng nhấn nhá ... Phụ kiện nhấn nhá sẽ phá vỡ một cách thông minh nét nhàn nhạt của trang phục.

Thơ

Nhớ về Sài Gòn

Sài Gòn... Thành phố ấy mãi ở trong tim của người Miền Nam. Cho nên dù cách xa cả trong thời gian không gian chúng ta vẫn nhớ và mỗi khi nhìn lại lòng còn bồi hồi xúc động. Hôm nay một ngày của Tháng Tư. Đã năm mươi năm mất Sài Gòn. Lòng càng đau càng nhớ. Ôi, Sài Gòn thân yêu. Sau đây, xin mời các bạn cùng đọc và chia sẻ thơ và ca từ của các thi sĩ nhạc sĩ gợi lên nỗi nhớ Sài Gòn để cùng sống lại một thời.

SAO KHUÊ

KỶ HỌA KTS HOÀNG HỮU ĐẠT

■ NGUYỄN ĐẠT

căn gác xếp hư không

Tặng họa sĩ Nguyễn Thuyên

*Bài thơ hiển nhiên liên kết
Cézanne & Apollinaire
Một thuở Sài Gòn tưởng tượng Paris
Chúng tôi mơ mộng không mỗi một.*

*Sau lưng đường Cao Thắng
trong Cư xá Đô Thành
Căn gác xếp thấp hơn năm mộ
Tiếng động buồn ru giấc muộn màng*

*Thuở ấy chúng tôi không thiết ngủ.
Thuở ấy hè đường Cao Thắng rất nhiều cây
Sàn gác ngổn ngang khung vải bố & sơn dầu & cọ
Đêm sâu đen cà-phê đêm nồng rượu mạnh
trần mê hoặc thanh niên
Có thể bài thơ có thể bức tranh
Ấy tuy nhiên chúng tôi rất vui
Dù nhiều cơn buồn muốn chết
Bài thơ có thể là có thể chẳng là
Bức tranh hứa hẹn bao lần chưa được.*

*Tôi trở lại nơi này. Trở lại nơi này
Tranh của bạn nơi nào không biết
Bài thơ của tôi về người vắng mặt
Về căn gác xếp của hư không.*

*Không mơ mộng không tưởng tượng
Sài Gòn hôm nay chẳng phải Sài Gòn
Những bài thơ được quy định trước
Hậu-ấn-tượng hay trừu-tượng gì cũng chẳng hơn.*

*Sông Sài Gòn. Ôi sông Sài Gòn
Có cây cầu nào như ở sông Seine
Để tưởng tượng Apollinaire một thuở
Bài thơ Le Pont Mirabeau mãi không quên.*

■ NGÔ TỊNH YÊN

những cơn mưa saigon

■ LƯU DIỆU VÂN

dấu nhớ

Sài Gòn
của những trận mưa bất ngờ
tràn vào trái tim em lây lội
trôi vào nỗi nhớ tội lỗi
xé nát những vụn vặt không cần cố
thấm ướt buổi chiều hè rực rỡ
tình yêu vất vả che chắn
vết ánh dương sau cuối
mưa lên cơn sốt cao nhiệt
mê man tốt độ
mất khả năng tự giác ngộ
tình yêu yếu ớt
thở hơi sinh tử
trong cơn hấp hối
chúng mình
chẳng bao giờ van xin nhau
(tại sao?)
những ngày tháng gượng tồn tại một mình
ở chốn không thân thiết
chung quanh người không quen biết
nhận những lá thư thăm cạn mọi hy vọng
anh có thấy đốn đau
quặn thắt
mỗi khi em dần vật chữ nghĩa
phũ phàng
bằng một dấu chấm than!
một dấu hỏi anh không đủ cương nghị để
trả lời?
vô số dấu phẩy, trong, một câu, khó nói
vài dấu chấm liền ...
liên miên
vô tận
ngập ngừng tựa nhớ nhưng
vì mưa Sài Gòn thiếu vắng hơi thở anh
lạ
chúng ta
chưa bao giờ trách cứ nhau
(tại sao?)

Những cơn mưa Saigon
Có bạn cũ lớp ngóp trong mưa tầm tã
Mang đến vài ký gạo...
“Chị ơi ướt gạo hết rồi,
cho mấy đứa nhỏ ăn đỡ nha chị”.

Có anh đưa về trong mưa lất phất
Hỏi em rằng:
“Ngồi đằng sau có bị ướt không em?
Anh che cho em rồi chắc em không bị lạnh”.

Người yêu đến tìm tôi trong mưa ướt át
Nhưng tôi mãi mê những mộng đời xa lắc
Đã phụ lòng một trái tim yêu.

Bạn mới quen đến nhà
Trong cơn hẻm nhỏ lây lội
“Chị ơi em thấp cho mẹ chị nén nhang”.

Những cơn mưa Saigon
Mai tôi sẽ mang theo
Về xứ lạ cả một trời kỷ niệm

Chắc gì ai còn thương, còn lưu luyến
Tôi vẫn nhớ hoài trong góc nhỏ trái tim
Nơi góc ấy mãi luôn luôn gìn giữ
Những cơn mưa rất đẹp của Saigon.

■ TRÂM TỬ THIÊNG

đêm nhớ về sài gòn

Đêm nhớ về Sài Gòn
Thấy phố phường buồn xưa chưa nguôi
Những con đường thêm đôi chân vui, đã bao lâu chờ đợi
Đường im nghe quá khứ trong sâu
Đường chia ly vẫn ngóng tin nhau

Đêm nhớ về Sài Gòn
Tiếng nhạc vàng gọi từng âm xưa
Ánh đèn vàng nhạt nhòa đêm mưa
Ai sầu trong quán ứa
Bóng mẹ hiền mờ mờ bên song
Mất người tình một trời mênh mông .
Gọi bao nhiêu cho cùng...

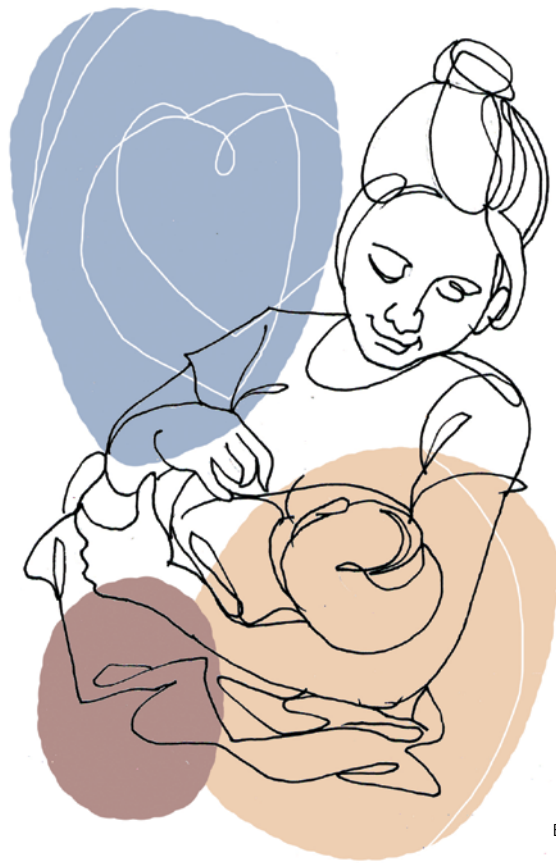

GIÓ VIVU
VANCOUVER, CANADA

Tôi sinh ra trong cuộc chiến tranh Nam Bắc tương tàn trên quê hương đất Việt và lớn lên trong buổi giao thời khi cuộc chiến vừa tan. Dù sao đi nữa, tôi luôn biết ơn những người đã hy sinh chiến đấu bảo vệ miền Nam được sống trong tự do, ấm no và tôi cũng thầm tạ ơn trên đã cho tôi một tuổi thơ vui đẹp bên sự thương yêu của cha mẹ, anh chị em, bà con hàng xóm và bạn bè.

Tôi vẫn nhớ nhiều những kỷ niệm thuở còn thơ với những người bạn nhỏ cùng xóm. Nhưng có một chuyện tôi không bao giờ quên dù nó xảy ra lúc tôi còn khóc oe oe nằm nôi ôm tí mẹ. Câu chuyện của tôi vừa dễ thương, vừa dễ ghét khi lòng băng khuâng nhớ lại «cái tôi» của thuở ấy...

Nhà tôi ở xóm Đạo, gần nhà thờ lắm. Bố mẹ tôi mở một tiệm bán tạp hóa ở đầu ngõ. Bác Quang là khách hàng quen thuộc nhất trong xóm, nhà bác gần ngay sau nhà tôi.

BẢO HUÂN

Bú nhò

Tôi rất ít ra cửa hàng vì sợ quấy rầy sự buôn bán, nhưng vô phúc cho tôi, nếu ló mặt ra nhằm lúc bác Quang đến mua hàng là tôi sẽ bị bác chỉ vào mặt và la lớn lên:

- A, con bé bú nhò, đi về với bác nào!

Bố tôi thì cười không nói gì, nhưng đau khổ nhất là mẹ tôi lại nói:

- Đấy, đúng rồi! Con gái bác, cho bác đấy, bác đem về nuôi đi!

Tôi xấu hổ, sợ hãi bỏ chạy vào trong. Sau này tôi lớn lên, mẹ tôi kể rằng: “Lúc sinh tôi chưa đầy tháng, mẹ tôi bị cảm cúm

nặng lắm phải đưa vào nhà thương cấp cứu. Tôi không chịu bú sữa chai nên vú Sáu phải ẵm tôi vào nhà bác Quang xin cho bú nhò vì bác cũng mới sinh ‘thằng cu Bắc’ lớn hơn tôi hai tháng”.

Nghe mẹ kể, tôi rất biết ơn bác Quang gái, bác đẹp lắm, người tròn trịa trắng trẻo, lại hiền lành, tốt bụng. Gặp bác tôi hay cúi đầu chào và thường lén ngắm nhìn khi bác đi ngang qua cửa sổ nhà tôi. Tôi rất quý mến bác Quang gái, vẫn thường nghĩ đến lúc bác thương yêu bế bồng tôi cho bú như con của

bác. Nhưng... tôi ghét bác Quang trai ghê lắm vì cảm thấy “nhục nhã” khi ông cứ trêu chọc bất cứ lúc nào gặp tôi. Tôi cứ ầm ục trong lòng vì rõ ràng mình là đứa đi “bú chực, bú nhò” không chối vào đâu được.

Bác, con trai bác Quang, học cùng lớp, cùng trường Thánh Tâm với tôi. Bác trắng trẻo, hiền lành giống mẹ và nhút nhát như con gái. Tôi không ghét Bác, nhưng tôi không thích bố của Bác. Một hôm, khi ra cửa hàng chơi quanh quẩn, tôi tình cờ khám phá trong đồng giấy báo cũ dùng để gói hàng có vài cuốn tập vở tên Lê Hoài Bắc. Tôi hí hửng lật ra coi và lấy làm thích chí vì có cơ hội “tra đũa” bác Quang. Bác học rất kém Văn và Toán. Thế là Bác trở thành nạn nhân bị ăn hiếp vì cái tật “giận cá, chém thớt” hay “ghét cha, trêu con” của tôi.

Từ đầu ngõ nhìn vào là thấy ngôi nhà của bác Quang nằm ngang sau đuôi nhà tôi. Nhà tôi dài lắm, suốt con ngõ nên Bắc phải đi ngang qua bên hông nhà tôi để về nhà. Chiều chiều, ngồi bên cửa sổ, tôi chờ Bắc đi học hay đi lễ nhà thờ về là tôi lôi mấy bài văn của Bắc ra đọc để trêu chọc.

Tôi rình thấy thấp thoáng bóng của Bắc xuất hiện ở đầu ngõ là tôi đọc lớn lên: “Nhà em có nuôi một ông nôi. Ông già rồi không làm gì cả, suốt ngày ngồi

chơi đánh Tổ Tôm. Đến giờ ăn thì bà gọi ra ăn, ăn xong rồi lại chơi bài nữa...”

Ngày mai, tôi đọc tiếp: “Nhà em có nuôi một con mèo đen thui thui lù. Em sợ nó lắm vì nó cứ nhìn em chòng chọc, hai mắt nó long lên và miệng nó kêu gừ gừ...” Hahaha...Tôi cười hả hê “Lêu lêu trò Bắc”... Bắc cứ thế, cúi mặt lăm lũi, lặng lẽ nép vào bên kia tường nhà hàng xóm và bước thật nhanh. Tôi trêu chọc Bắc như vậy vài ngày, xong thấy chán quá vì Bắc tỏ vẻ không giận hờn hay tức tối mà cứ lặng thinh, đôi khi còn tủm tỉm cười nữa chứ! Tôi thấy không có gì hào hứng nên thôi không thêm chọc phá Bắc nữa.

Tôi nghĩ, Bắc đã méc bác Quang về tội tôi trêu chọc nó nên những năm sau đó không thấy bác Quang mang bán tập vở cũ. Tôi lớn lên, vào trung học, nhưng bác Quang vẫn không tha cho tôi. Hôm đó, thấy tôi đứng trước cửa nhà đang cười vui với đám bạn, bác bước đến nói:

- A, con bé bú nhờ, bú chực, về làm con bác nhé!

Tôi xấu hổ, đỏ mặt, tức tuổi không nói nên lời, tôi mím môi nhìn bác mà nước mắt rưng rưng...! Đám bạn gạn hỏi tại sao ông nói vậy? Tôi đành bật mí câu chuyện «bí mật đời tôi»... Nghe xong chúng le lưỡi, nhún vai,

kêu lên “eo oi iu...!”.

Tôi chẳng hiểu chúng tội nghiệp tôi hay “iu” vì tôi bú nhờ bầu sữa mẹ của Bắc, cái anh chàng lù lù, chết nhất xóm đó?! Tôi lại thấy giận tôi sao hồi đó không chịu bú chai, phải đi bú nhờ mà mang tiếng tối giờ. Tôi vẫn âm ức khóc mỗi lần bị bác Quang trêu chọc và nhắc nhở đến chuyện bú nhờ, bú chực...!

Khi tôi lên lớp 8 thì nhà Bắc dọn đi, thế là thoát nợ. Tôi chẳng bao giờ nói chuyện hay chơi với Bắc như những bạn cùng xóm, tôi còn rủ bạn “tẩy chay” và trêu chọc đủ điều nữa chứ, chỉ vì “mối thù” với ông bố của Bắc. Anh của Bắc lại là bạn thân với anh tôi, tuy dọn đi nhưng vẫn đến thăm và rủ nhau đi chơi...

Sau này, nghe tin Bắc đi tu, tôi bồi hồi nhớ đến chuyện ngày xưa... nhớ lại thuở còn thơ với những ý nghĩ vụng dại mà hối hận trong lòng. Nếu hồi đó mình “khôn” như bây giờ thì còn gì để nói! Có dịp tôi mong gặp lại Bắc...có thể ở một dòng tu hay một nhà thờ nào đó? Mà không biết Bắc đang lưu lạc nơi đâu trên thế giới này hay còn ở lại quê xưa? Gặp lại nhau chắc sẽ nhìn nhau cười nhớ chuyện lúc còn thơ... một nụ cười hòa xí xóa cho một lời xin lỗi!

Năm đó, trên chuyến bay đi Houston, Texas thăm mẹ, tôi phải ngồi

chung với hai thằng cu con, ông chồng tôi bị tách lẻ ngồi hàng ghế trên. Chuyến bay vắng nên hành khách được phép dời chỗ nếu thích. Chồng tôi ngồi một mình nên thấy buồn, để ý hàng ghế trước bên phải có hai mái tóc đen đang rù rì nói chuyện bằng tiếng Việt, anh mừng rỡ đến bắt chuyện làm quen. Xuống phi trường họ bắt tay nhau từ già. Vì bận rộn lo cho các con và lấy hành lý, khi lên xe chúng tôi mới có dịp nói chuyện với nhau. Chồng tôi nói:

- Anh làm quen với hai linh mục người Việt, hai ông có cái tên hay quá, một ông tên Hòa Bình, còn ông kia tên Hoài Bắc.

Tôi nghe nói giật thót người vội hỏi:

- Có phải ông Hoài Bắc trắng trẻo và nhìn hiền lành lắm không?

- Đúng rồi! sao em biết? ông còn nói trước kia nhà ở gần chợ Hòa Hưng sau dọn về Ông Tạ.

Tôi lắc đầu buồn bã «Đúng là có dịp mà không có duyên”. Cho đến bây giờ, tôi nghĩ Bắc cũng không hiểu tại sao tôi ăn hiếp Bắc. Là một linh mục, Bắc sẽ chẳng bao giờ nhớ đến chuyện ngày xưa bị trêu chọc bởi con nhỏ hàng xóm rần rần và thù dai như tôi...!

Bằng hoàng với câu chuyện cũ xa xưa, tôi mơ màng nhớ đến những cuốn truyện gối đầu

giường khi mới lớn như Thằng Vũ, Con Thúy, Em tôi, Hoa Thiên Lý... của nhà văn Duyên Anh. Bây giờ nhìn lại, anh chị em, bạn bè thân quen, mỗi người đều có một mảnh đời riêng... người tha phương khách thổ, người ở lại quê xưa, người yên ấm gia đình, người khoác áo viễn du. Dù thế nào đi nữa, chúng tôi cũng có chung nhau những kỷ niệm khó quên ở xóm làng, ở quê cha đất tổ, dù có xa vời nhưng tôi thường tha thiết nhớ thương, như nhà thơ Đỗ Trung Quân vẫn hoài nhắc nhở...

Quê hương là dòng sữa mẹ

Thơm thơm giọt xuống bên nôi

Quê hương nếu ai không nhớ

Sẽ không lớn nổi thành người.

Những gì có thể quên, nhưng Mẹ vẫn luôn là một nguồn hơi ấm, một nỗi nhớ thương tha thiết nhất mà tôi chắc rằng không ai có thể quên được, cho dù là bà mẹ “nhờ” để bú sữa của tôi. Cái tật lì lợm và những nhẽo từ thuở nằm nôi của tôi cũng dễ thương đó chứ (?) Vì “mít ứt” nên tôi không phải bú sữa con bò mà vẫn tì tì bú dòng sữa ngọt ngào, ấm áp của mẹ. Đó là một niềm hạnh phúc trong đời, không phải ai cũng “được bú nhờ” đâu!

GVV

Nhà sách nằm dài giữa muôn
văn hàng quán, tìm chút
không khí xưa cũ e rằng khó

Siêu thị & tình người

Trước đây 15 năm, tôi có lần đi lang thang Sài Gòn và ghé vào một siêu thị mini, thực tâm mà nói, lúc ấy tôi cứ ngỡ như mình đang đi vào một thế giới của phương Tây xa xôi nào đó, bởi ở quê tôi, một xã nghèo nằm gần thị trấn nhỏ, đâu biết siêu thị là gì, đặc biệt là siêu thị mini. Thế rồi trong một thời gian ngắn, ở quê bỗng xuất hiện hàng trăm hàng quán, từ tạp hóa đến siêu thị mini, và nhà sách cũng có phần đổi khác. Thế nhưng trong hàng trăm các siêu thị mini, nhà sách và tạp hóa mọc lên như nấm ấy lại thiếu cái chất mà các quán nhỏ thời xưa có được, đó là Tình Người.

UYÊN CA
QUẢNG NAM - VN

Tình người ở đâu?

Thường thì đến quán, đến tạp hóa hay đến siêu thị, nhà sách chủ yếu là mua, thuận mua vừa bán, tôi mua cái tôi cần, anh/chị bán cái đang có, vậy tình người chen vào đây làm gì? Ngày xưa, khi tình người còn sâu đậm,

con người sống có trách nhiệm với nhau, sợ tha nhân bị đau ốm, khổ sở do mình gây ra cho nên dù có được ăn vàng mà cảm thấy thứ mình bán không an toàn thì các chủ quán không bao giờ chọn bán, người sản xuất cũng không bao giờ dám làm, hoặc làm một cách cầu thả.

Tôi nhớ gần nhà tôi có quán bà Thành, bà bán thuốc lá, rượu, kẹo đậu phụng, dừa miếng và một số thứ lặt vặt như gương, lược, dầu ăn, nước mắm, cứ mỗi lần mức dầu phụng hay rượu, bà dùng cái muôi nhỏ xiu mức và đổ vào chai không cần phễu, bà tuy già nhưng có độ chính

xác thuộc hàng thượng thừa, không có giọt nước mắm, dầu hay rượu nào bị trét (rơi vãi) ra ngoài.

Gần quán bà Thành có quán bà Tư, bà Phương cũng bán các thức quà tương tự bà Thành nhưng giá hơi mắc hơn nên người ta đến quán bà Thành là chính. Nhưng quan trọng hơn cả, quán bà Thành có được cái lý lịch trong veo, tức con cái không có ai làm quan chức hay cán bộ, còn quán bà Tư và bà Phương thì có con đi làm cán bộ tỉnh, cán bộ huyện nên người ta né. Đó cũng là cái biểu hiện tình người, người ta kháo nhau rằng bà Thành nghèo hơn hai bà kia.

Thời đó, mọi thức quà bán đơn sơ nhưng nó là hàng Organic, hàng

sạch, xanh, không trồng hay sản xuất trong môi trường ô nhiễm, không dùng thuốc trừ sâu từ Trung Quốc và cũng chẳng mấy ai bơm thuốc trừ sâu, mọi thứ đều an toàn, chủ quán chỉ cần nghe nói đồ chỗ đó không ổn thì không mua bán.

Thế rồi không bao lâu sau đó, các quán tạp hóa kiểu hiện đại thay thế những quán hàng quê (tức quán nhỏ xít, để cái tủ gỗ chứa các thức hàng, bên trong treo một bịch bánh tráng nướng, để hũ rượu, vài xâu thuốc lá, vài gói thuốc, vài bịch kẹo, vài chai nước mắm... Trước quán là cánh cửa sập, sáng ra chống lên, tối lại sập xuống, thời chưa có điện, quán thấp đèn dầu tù mù), quán bà Thành trở thành chỗ “lạc

hậu”, chỉ vài người ghé.

Trong một xóm nhỏ, có đến vài ba tạp hóa như vậy, có đủ các mặt hàng, ra đường cái quan thì có thêm các siêu thị mini, ra thị trấn thì cơ man siêu thị mini, đủ các mặt hàng, từ thức ăn làm sẵn cho đến trái cây ngoại nhập, hoa củ quả nội địa và các loại đậu, bánh kẹo, sữa, đường... Thường thì người ta tin vào siêu thị mini hơn tạp hóa, bởi người ta tin rằng siêu thị mini luôn chọn các loại hàng sạch, có gốc gác hẳn hoi để giữ uy tín thương hiệu, nó khác với tạp hóa cứ mua các loại hàng trôi nổi trên thị trường về bán, nhất là các loại bánh kẹo, bim bim chở bằng xe gắn máy đi khắp nẻo, rồi bánh kẹo Trung Quốc các loại...

Siêu thị có “siêu”

Thế nhưng rồi siêu thị cũng có chuyện. Như việc gần nhà tôi khai trương một cửa hàng Bách Hóa Xanh, hôm đó, tôi ghé mua ít sữa về cho con. Khách đông quá, lấy được ít sữa là tính tiền rồi lật đật chạy về. Về tới nhà thì mấy lốc sữa có tới hai lốc bị chảy và lên mốc xanh. Mới khai trương mà hàng đã vậy rồi thì về lâu về dài sẽ ra sao, nên tôi cũng chẳng buồn ghé thêm lần nào nữa. Chưa đầy tuần sau đó, câu chuyện về giá đồ (giá đậu) của siêu thị này lên khắp mặt báo. Siêu thị Bách Hóa Xanh, một chuỗi siêu thị có mặt từ Nam ra Bắc, khắp các nơi, lên đến gần hai ngàn chi nhánh đã tiêu thụ giá đồ có sử dụng hóa chất

Mặt hàng tạp hóa đa dạng, nhiều mặt hàng không rõ nguồn gốc, bia rượu là không thể thiếu ở các quán tạp hóa khắp mọi miền Việt Nam

độc hại, họ đã bán loại giá đỡ này rất lâu, cho đến khi bị phát hiện.

Nhớ những nhà sách xưa

Nói tới nhà sách xưa, rõ ràng đầu sách và mức độ hiện đại, cơ sở hạ tầng không bao giờ bằng nhà sách bây giờ, thế nhưng khi nói về các nhà sách xưa, người ta bắt gặp cái hồn của sách vở, cái tình người thơm tho bút mực và tri thức, những điều ấy chẳng thể nào dùng vật chất mà thay thế được.

Một nhà thơ thuộc thế hệ “xưa cũ”, từng có thơ in trên Tạp chí Bách Khoa, Mai và nhiều tạp chí văn học trước 1975 ở miền Nam, nói với tôi rằng:

- Ngày xưa, mỗi khi đến nhà sách giống như một lễ hội, ở đó mình có thể bắt gặp được các vị thần tiên của mình,

Nhiều tạp hóa thời nay còn bày bán thêm thực phẩm tươi, trái cây

họ giấu mình trong các cuốn sách, họ là những vị khai minh cho mình. Anh hồi đó nghèo, nên hay tới nhà sách để đọc cộp (tức ngồi đọc tại tiệm chứ không mua sách).

Dẫu đọc ké nhưng anh không bao giờ chôm sách, vì đã ham đọc sách ít ra đã là một dạng có chút văn hóa, văn minh.

- Sách là văn hóa nhưng tại sao người đọc sách lại

chọn sách lậu, hiện tượng sách lậu thì sao anh?

- Đồng ý với em, thời nào cũng có những cuốn sách lậu, nhưng em nên nhớ đó là những cuốn sách bị chính quyền cấm phát hành, những cuốn sách lậu chở một lượng tri thức lớn lao, giúp con người mở rộng tầm nhìn. Còn sách giáo khoa mà in lậu thì nó chỉ cho thấy một sự mục ruỗng, bệ rạc và tệ hại của nền giáo dục... không chỉ giáo dục mà mọi thứ!

- Mọi thứ là những thứ gì?

- Từ thức ăn ở các tạp hóa cho đến sách vở và các nhu yếu phẩm, hầu như thật giả lẫn lộn. Anh từng chứng kiến một nhóm cán bộ y tế đi kiểm định phẩm chất thực

Bán thêm chút đồ ăn, vừa kiếm thêm lời, vừa giữ tình người khi gặp người khó thì bán rẻ hơn

phẩm ở một cửa hàng tạp hóa, và thấy cô cán bộ y tế hỏi chủ tạp hóa rằng ‘cái này ghi như vậy hi... cái kia ghi như vậy nhé... cái nọ ghi như vậy nha...’, xong thì chốt biên bản, mọi thứ đều tốt, đều hoàn hảo cả...

- Như vậy chẳng còn gì thú vị ở các tiệm tạp hóa sao?

- Cũng có, nhà sách cũng vậy, mấy cái siêu thị nhỏ nhỏ quanh đây cũng vậy, vẫn nơi giữ lại chút tình người, những người bán thuê ở các siêu thị mini, họ cũng có tâm lắm, các chủ của hàng tạp hóa ở quê cũng cố gắng giữ lại những nét xưa, thậm chí có nhiều cửa hàng trộn

The image shows a collection of promotional posters for various brands, likely from a Vietnamese supermarket. The posters are arranged in a grid-like fashion. At the top, there's a large poster for 'MUA 3 TẶNG 1' (Buy 3, Get 1 Free) for Coca-Cola. Below it, there are several smaller posters for different brands and products, including Sprite, Fanta, and others. Each poster displays the product name, the quantity, and the price. Some posters also feature a person holding the product, adding a human element to the promotion. The overall theme is about offering discounts and free gifts to attract customers.

Những poster giảm giá của siêu thị được in ra phát hoặc gửi trực tiếp đến khách hàng thông qua mạng xã hội

những món ăn nhẹ như tai mũ heo hay đu đủ để bán giá mềm cho khách.

Tôi lan man nghĩ, như vậy vẫn còn những hương xưa, hồn cũ lẫn khuất đâu đây trong bầu không khí ngọt ngào hôm nay, nó phảng phất, mơ hồ nhưng vẫn luôn hiện hữu trên vùng đất miền Nam rộng lượng và ấm áp, đó là Tình Người.

UC

NGÀY 19-4-2025

Cam Vo

Rất nhiều người đã khen tặng những tác giả các bài viết Thật là không Fair, Trẻ có nhiều họa sĩ, đặc biệt họa sĩ Bảo Huân, phải nói là ông vẽ đủ thể loại, ông lại phải bỏ công ra đọc hết các bài của các tác giả để minh họa. Như kỳ rồi bài viết Hạnh Châu, Ông đã vẽ chân dung Hạnh Châu và vài nét anh đẹp xịch lô. Quá tới.. Tôi đã cắt ra rất nhiều hình ông vẽ để xem và bắt chước.... Còn Họa sĩ Thắm Nguyễn đâu rồi? Ông này vẽ các thiếu nữ chân dài mượt mà hết biết, anh Hồ Đắc Vũ viết đã hay mà vẽ bằng viết bi (?) cũng rất độc đáo! Chúc sức khỏe các anh.

Cảm ơn bạn đã lấy lại “công bằng” cho các họa sĩ của Trẻ. Khi bạn phân tích các sở trường của từng họa sĩ, chúng tỏ bạn rất am tường về mỹ thuật. Do vậy, lời khen của bạn có giá trị gấp đôi! Đúng như bạn nhận xét, báo Trẻ được hoàn thiện bởi rất nhiều cộng sự âm thầm, phải kể đến người đọc chính tả, với sự cẩn trọng không kém gì bác sĩ phẫu thuật, và

các kỹ thuật viên layout, chăm chút, tỉ mỉ chỉnh sửa từng bức ảnh, ít ai biết một bức ảnh có thể phải trải qua 3, 4 giai đoạn chỉnh sửa, từ màu sắc, độ nét, độ đậm nhạt. tẩy xóa chỗ thừa, vết bẩn và sử dụng cả công nghệ AI để khi lên báo được hoàn hảo nhất.

NGÀY 24-4-2025

Bien Ngoc

Trẻ có những bài đề tài “Tuồng Niệm 30/4” thật xúc động. Cảm động nhất là câu chuyện của Gió Vi Vu (“Mẹ ta trả nợ về không”: đã đăng tại www.baotrenonline.com. Bạn chỉ cần gõ tên bài vào ô SEARCH) đây có thể là câu chuyện thật của chính gia đình tác giả này hoặc một gia đình nào đó ở miền Nam. Sau 1975, gia đình tôi cũng tan tác và tan nát, Bố “cải tạo” mót mùa, mấy mẹ con đi kinh tế mới, làm đêm cuốc ngày, ban đêm còn thấp đèn cuốc đất, nhưng không bao giờ đủ ăn. Bữa ăn “giàu có” nhất là một cái trứng dầm mắm pha loãng cho cả nhà và đừng bao giờ mơ đến một bữa cơm gạo trắng, bữa cơm toàn khoai lang, sắn, và tất cả loại rau nhạt nhẽo được. Anh em chúng tôi sôi sục một chuyến vượt biên, chấp nhận bỏ xác, nhưng “may mắn” là nhà quá nghèo, thậm chí không 1 chỉ vàng lặn lưng, có lẽ cũng nhờ vậy mà không có người anh em nào trong chúng tôi phải phơi mạng trong rừng hay trôi thây ngoài biển cả...

ĐOÀN XUÂN THU
MELBOURNE

Ngày của Mẹ bắt nguồn từ Hoa Kỳ do Anna Jarvis khởi xướng. Buổi lễ đầu tiên được tổ chức vào ngày 10, tháng 5, năm 1908, tại Nhà thờ St. Andrew, Grafton, West Virginia. Ý tưởng này nhanh chóng lan rộng và đến năm 1914, Tổng thống Woodrow Wilson đã chính thức tuyên bố ngày Chủ Nhật tuần thứ hai của tháng 5 được tổ chức hàng năm là Ngày của Mẹ trên toàn quốc.

Từ đó, các nước Canada, Anh, Úc, bắt chước Mỹ tổ chức Mother's Day từ những năm 1920, cũng vào Chủ Nhật tuần thứ hai của tháng 5. Mother's Day năm

Tổng thống Woodrow Wilson đã chính thức tuyên bố Ngày của Mẹ.
(ISTOCK/GETTY IMAGES, FILE)

nay rơi vào Chủ Nhật, ngày 11, tháng 5, năm 2025. Tại Melbourne và khắp nước Úc, đây là dịp để trẻ em có thể tự tay làm thiệp 'hand-made' trong lớp học hoặc ở nhà. Làm xong, viết ngoằn ngoèo xấu hoặc như Cống Quỳnh vẽ con trùn để tặng mẹ, bày tỏ lòng biết ơn đã 9 tháng mang nặng đẻ đau. Để con ra cho con quậy mát trời ông Địa, cà khịa thôi hết biết mà mẹ không rầy một tiếng. Mẹ nói hồi nhỏ tui cũng cà khịa như vậy mà má tui cũng đâu có rầy rà gì đâu he?

(Nhớ hồi mới qua, mấy thằng Úc thấy chữ tui viết như gà bới nhưng tui nó le lưỡi thần phục, tưởng tui là người ở cõi trên)

Còn con lớn mơ mộng, màu mè, mộng mị, mơ màng thì tặng hoa cắm chướng, hoa hồng kèm theo thiệp Happy Mother's Day, giấu vợ nhét thêm vô 5, 6 trăm đô. Đứa nào có tâm hồn ăn uống mà

tối ngày cứ ăn cơm nhão với nước mắm kho quẹt vì con vợ nó không biết nấu, nhân Mother's Day dẫn mẹ, dẫn ba đi nhà hàng Tàu Gold Leaf ở Sunshine (Kim Diệp, nhà hàng bán 'dim sum': há cảo, xú mại, bánh bao, chân gà hấp tàu xì, bánh cuốn tôm... mà tên giống tiệm vàng Kim Thành đường Lê Thánh Tôn hồi năm năm) ăn để mình được ăn theo. Chớ mẹ già như chuối chín cây, gió đông đưa rụng cái bịch, ăn uống đâu có bao nhiêu?

Má tui mất như quê tui Miền Nam mất đã lâu rồi. Giờ đây, mỗi dịp Mother's Day, tui không còn má để tặng hoa, hay tặng quà, tặng tiền cho má ăn hủ tiếu. Nhưng tui vẫn có má trong lòng. Tui viết bài này gởi lên trời cho má. Nhớ má lắm!

Tui nhớ lồm bồm vài đoạn trong bài "Xe Trâu" của nhà thơ Kiên Giang Hà

Bà Anna Jarvis

Huy Hà: *“Từ Đông Hòa
má sang Đông Thái / một
chuyến sang đô: chuyến
biệt ly / Giọt nước lìa nguồn
sa bến đục / Bông trà
rơi trắng bước vu quy.../
Chín tháng con nằm trong
bụng mẹ / chắc nghe mẹ
khóc lúc mang thai / nên
con của mẹ thành văn sĩ /
biết khóc từ khi chữa hiếu
đòi... / Xe trâu cót két. Cót
két xe trâu / Bánh xe nặng
nặng in sâu lổ mòn / Tay
cầm vằm nhỏ / tay nọ ẵm
con / Nắng vàng Xảo Đức
/ Con trâu khát nước, thở
dốc từng cơn / Bánh xe
nghiến nát cót mòn / Nát
thân không nát nổi hồn
mẹ quê / Mồ hôi tưới khắp
đường xe / Thân gầy sức
yếu, đường về xa xôi.*

Rồi Hiệp định Genève
đình chiến ngày 20 tháng
7 năm 1954, ông Kiên
Giang, nhà ở làng U Minh
Thượng, Rạch Giá lên Sài
Gòn kiếm sống và sống
khỏe re như con bò kéo xe
nên ông viết: *“Làng cũ sau
ngày binh lửa dậy / con
không về nữa xóm Diên
Trên / Đông Yên làng cũ
xa xăm quá / Mồ vết xe
trâu bóng mẹ hiền.”*

Còn tui, ngày tàn binh
lửa, khi CSBV chiếm được
Miền Nam, má tui đưa tui
ra ngã ba sông để tui lên
thuyền vượt biển vì: *đất
lành, quê, giờ là đất dữ
/ Cải tạo xong, an phận
không xong / Đành phải
chịu, nén lòng vượt biển /
Đưa con buồn, vằm, ngã ba
sông / Vào chỗ chết tìm ra
chỗ sống, tử biệt buồn hay*

*nỗi sanh ly?/ Thuyền ra
biển, trùng trùng biển
sóng / Vô ngàn sao – đôi
mắt con đi.*

Tháng Tư lại về trên
quê người viễn xứ, tui
nhớ: đêm ác mộng nhớ
ngày năm cũ. Đưa con
buồn, vằm, ngã ba sông.
Xót má xa con, trời vẫn
vũ. Đêm mật mừng má
sợ bão giông. Tui bỏ má
tui, tui đi; vì trong gông
cùm Cộng sản áp bức,
tui không sống nổi nữa.
Tui đi và đi được trong
khi cả trăm ngàn bà
con mình bỏ mình trong
sóng nước Biển Đông.
Tui vẫn biết quê hương
tui, nơi có má của tui,
vẫn như ngọn đèn chong
mắt đăm đăm đợi tui về.

Đi hết biển, tui học được
một điều là tình mẫu
tử thiêng liêng lắm.
Tình mẫu tử là ân sủng
Thượng Đế ban tặng cho
muôn loài, kể cả loài
người và loài vật.

Câu chuyện bi thảm
về tàu Titanic, một con
mèo tên Jenny trú ngụ
trên tàu để bắt chuột.
Chỉ vài ngày trước khi
tàu Titanic khởi hành từ
Southampton đến New
York, hành vi của Jenny
bồn chồn như cảm thấy
thảm kịch sắp xảy ra.
Cô nắm lấy gậy đám
mèo con và mang chúng
lên bờ. Jim, người thủy
thủ chăm sóc mẹ con
Jenny, đứng đó nhìn và
suy đoán. Jim lặng lẽ rời
khỏi tàu. Tình mẫu tử
của con mèo đã cứu sống

ông.

Rồi ngọn đèn chong mắt
của người mẹ Hoa Kỳ chờ
con từ nơi chém giết trở về.
Con trai bà đã ra đi cùng
Trung đoàn Bộ binh số 10
của Tennessee. Đó là 3 năm
trước. Những bức thư đã
từng đến. Rồi thưa dần. Rồi
im lặng. Nhưng bà vẫn chờ.
Đó là mùa xuân năm 1865,
tiếng những khẩu đại bác
thưa dần. Ở rìa một cánh
đồng Tennessee, một bà
mẹ đứng trên hiên nhà với
chiếc đèn lồng. Mỗi đêm,
bà lại thắp sáng nó và chờ
đợi. Bà quàng chiếc khăn
choàng khi tiễn con ra mặt
trận. Người con trai đó đã
hôn mẹ chào tạm biệt. Đôi
tay bà run không phải vì
lạnh, mà vì hy vọng đã trở
nên mong manh. Mỗi tiếng
vó ngựa khiến tim bà đập
mạnh. Mỗi bóng người thấp
thoảng trên con đường
khiến bà nín thở. Hàng
xóm bảo bà nên từ bỏ.
Chiến tranh đã kết thúc.
Những chàng trai còn sống
sót đã trở về. Nhưng con
trai bà thì chưa thấy tăm
hơi. Và mẹ vẫn thắp đèn ra
sân đợi. Mỗi chiều tà. Mỗi
bình minh.

Cho đến một ngày: đưa con
của mẹ trở về. Chân tập
tễnh, người gầy gò, mang
theo những bóng ma trong
lòng. Nhưng con còn sống.
Bởi vì ánh đèn ấy chưa bao
giờ lịm tắt.

Má tui – má của một người
từng mặc áo lính – là ngọn
đèn của đời tui: ngọn đèn
chưa bao giờ lịm tắt, dầu
đã bao năm.

DXT

DU FACE

LTS: Facebook là một mạng xã hội (social networking service) phổ biến rộng và có tầm ảnh hưởng rất lớn trên thế giới ngày nay. Ngoài khía cạnh giải trí, xả stress, giao lưu, lưu giữ nhật ký... Facebook còn được sử dụng như một phương tiện hiệu quả trong những cuộc cách mạng làm thay đổi tình hình thế giới. Hiện nay Facebook là một trong những lối thoát quan trọng để những trí thức, nhà báo, văn nghệ sĩ có khuynh hướng tự do đang sống tại Việt Nam cất lên tiếng nói của họ.

“FACEBOOK CÓ GÌ NGỢ” chọn lọc và giới thiệu với quý độc giả những ý kiến (comment) dí dỏm, tếu táo của cư dân trang mạng này và giữ nguyên văn cách thể hiện của họ.

Chúng tôi xin phép các tác giả trên Facebook được trích lại và chân thành cảm ơn.

BBT Trẻ

- Thứ vô dụng nhất, riêng ở Việt Nam, hiện hữu trong một vật dụng phổ biến nhất

Nồi cơm điện là phát minh của kỹ sư Yoshitada Minami, sản phẩm đầu tiên xuất hiện trên thị trường Nhật Bản với thương hiệu Toshiba vào năm 1955. Những cái nồi cơm điện đầu tiên về Việt Nam là cuối những năm 60 cùng với xe Honda, máy giặt, tủ lạnh, TV.... Là những thứ hàng gia dụng tân kỳ được dân Miền Nam Việt Nam ưa chuộng.

Tuy nhiên, trong cái nồi cơm điện có 1 thứ vô dụng, Dân Việt Nam chẳng cần nghiên cứu bao nhiêu ml nước cho một, mấy trăm năm nay chỉ cần xài... 1 đốt ngón tay trở là triệt tiêu hết cái công năng của dụng cụ đo lường tân kỳ đó...

(NGUỒN: FACEBOOK NGUYỄN NGỌC AN)

KAIZEN • Sự ra đời của chiếc nồi cơm điện đầu tiên trên thế giới (028) 777.96.222 KAIZEN.VN

“Hãy cho tôi một điểm tựa, tôi sẽ nhấc bổng trái đất lên” là câu nói nổi tiếng của Archimedes (287-212 trước Công Nguyên). Ông là một nhà toán học, nhà vật lý, nhà phát minh huyền thoại người Hy Lạp. Hình của Archimedes được in ở mặt trước của Huy chương Fields, giải thưởng danh giá được coi là “Nobel Toán học” (vì giải Nobel không bao gồm lĩnh vực toán học), được Hiệp hội Toán học Quốc tế (IMU: International Mathematical Union) trao 4 năm một lần cho những nhà nghiên cứu nổi bật.

Ơ-rê-ca (Eureka, nghĩa tiếng Việt là “tìm ra rồi”) là một giai thoại nổi tiếng về cách ra đời của “lực đẩy Archimedes” và của mục.. này.

Đinh (nail)

Đinh, một vật dụng nhỏ bé nhưng thiết yếu trong xây dựng, cơ khí và nghề mộc, đóng vai trò làm khớp nối, chốt treo, lâu lâu còn dùng để trang trí. Thường làm từ kim loại (thép, đồng) hoặc gỗ (đinh gỗ), đinh có đầu nhọn hình mũi kim và đầu còn lại phẳng hoặc không đầu, với vô số biến thể như đinh dây thép, đinh ghim, đinh không đầu (brad), đinh chân nhỏ (tack) và đinh gai (spike), tùy thuộc vào ứng dụng. Lịch sử phát triển của đinh cũng hấp dẫn theo hành trình tiến hóa của nhân loại:

1. Đinh Rèn Thủ Công (Tiền Sử - Thế Kỷ 19):

Trước thế kỷ 19, đinh được rèn thủ công từ sắt non, nung nóng với carbon, tạo thành thanh vuông. thợ rèn làm thon một đầu thành que, giữ khối vuông làm đầu đinh, rồi dùng búa đập tạo hình qua khuôn lỗ vuông. Đinh đồng cổ nhất, niên đại 3400 TCN, được tìm thấy ở Ai Cập. Kinh Thánh cũng ghi nhận đinh trong các sự kiện lịch sử, như đinh sắt cho đền thờ Solomon hay đinh trên thập giá.

2. Đinh Cắt (1790 - 1890):

Cuối thế kỷ 18, việc sản xuất đinh được cơ khí hóa, thay thế quy trình thủ công tốn thời gian. Máy cắt đinh, được cấp bằng sáng chế bởi Jacob Perkins (Mỹ, 1795) và Joseph Dyer (Anh), cắt đinh từ tấm sắt nóng chảy, giảm chi

phí và dần thay thế đinh gỗ. Đến cuối thế kỷ 19, đinh cắt bị vượt qua bởi đinh dây do hiệu suất cao hơn.

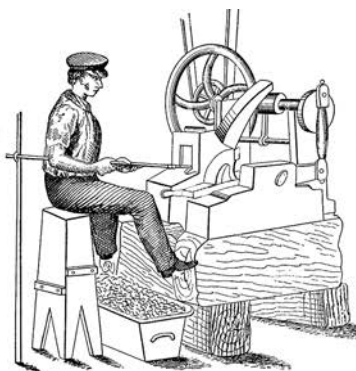
3. Đinh Dây (từ 1860 - Hiện Tại):

Ra đời tại Pháp, đinh dây được sản xuất từ cuộn thép qua các khuôn, cắt thành đoạn ngắn và tạo hình. Giá rẻ và sản xuất hàng loạt, đinh dây chiếm 90% sản lượng vào năm 1913, khiến đinh rèn gần như biến mất. Ngày nay, đinh thép thống trị, với thép carbon thấp (0.1% carbon) cho gỗ và thép carbon cao (0.5-0.75% carbon) cho bê tông. Đinh hiện đại còn được mạ kẽm hoặc phủ polymer để chống ăn mòn.

Đinh được định danh bằng hệ mét (trừ Mỹ), ví dụ đinh 50x3.0 dài 50mm (không tính đầu) và đường kính 3mm, làm tròn đến mm gần nhất. Ở Mỹ, hệ “penny” (ký hiệu “d”) vẫn phổ biến, như 10d tương ứng 3 inch. Từ đinh đồng cổ đại đến đinh thép hiện đại, đinh đã chuyển mình từ sản phẩm thủ công quý hiếm thành mặt hàng công nghiệp phổ thông. Các cải tiến như đinh mạ kẽm, thép không gỉ và đinh bắn (dùng súng bắn đinh) tiếp tục nâng cao hiệu quả trong xây dựng và cơ khí, khẳng định vai trò không thể thay thế của đinh trong đời sống. Có thể bạn không bao giờ để ý tới một cây đinh, cho đến khi bạn đạp trúng nó - lúc đó, lịch sử hàng ngàn năm của đinh sẽ “chạm” vào bạn theo cách rất... đau đớn!

Đinh Rèn Thủ Công

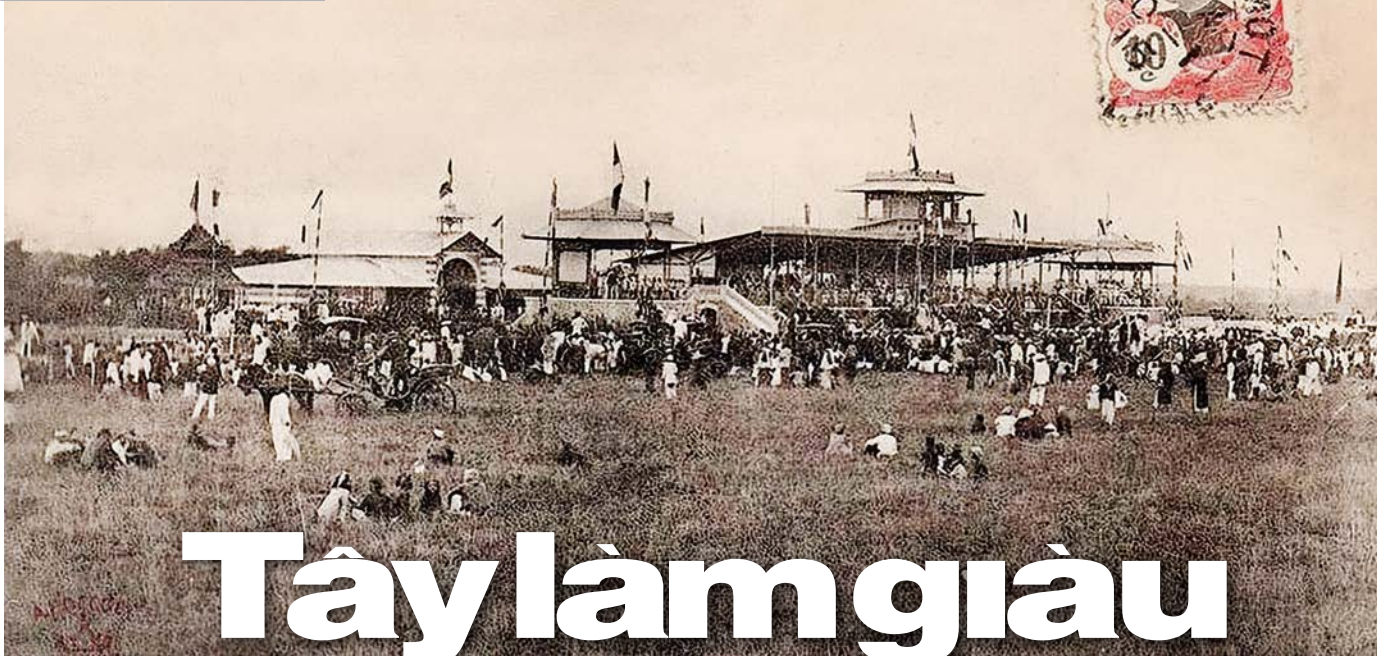
Đinh Cắt

Đinh Dây

Súng Bắn Đinh

Tây làm giàu ở ta

Một số rất ít người có tiền vốn sẵn, thường đầu tư kiếm tiền nhanh bằng những việc kinh doanh đỏ đen. Phần còn lại đầu tư đất đai với cách nhìn đúng và vận may đã đem lại cho họ nhiều sản nghiệp to lớn.

Trường đua ngựa sớm nhất ở Sài Gòn tại Đồng Tập Trận (ẢNH: BƯU THIẾP)

TRANG NGUYỄN

Nói chuyện người Pháp làm giàu bằng trò đỏ đen từ những năm đầu thế kỷ 20 tại xứ ta phải kể đến Jean Duclos và Monpezat. Hai ông này chuyên về đầu tư cá ngựa và tổ chức các cuộc đua ngựa kiếm tiền. Bài bạc thuở đó chưa được thịnh hành các môn bài, ngoại trừ trò hốt me của dân ta hay mặt chược của dân Tàu. Ngựa đua, thuở đó cũng chưa xuất hiện giống ngựa to con cao lớn phi như thần mã, trong khi các giống ngựa to lớn này từng làm các trường đua bên châu Âu đầy nghẹt người xem. Trường đua ngựa ở Hà

Nội hay ở Đồng Tập Trận ban đầu chỉ toàn những chú ngựa cỏ bản địa nhỏ con chạy không nhanh, không hấp dẫn, cần phải được thay thế bằng ngựa giống nước ngoài. Thấy được cơ hội này, Duclos và Monpezat bỏ tiền đầu tư nhập giống ngựa Ả Rập cao to phục vụ cho trường đua Hà Nội, rồi sau đó đưa vào Sài Gòn. Các trận đua ngựa được tổ chức liên tục hằng tuần vừa giúp vui các quan chức binh lính Pháp giải trí vừa thu được khối tiền từ việc ham mê cá cược của người bản xứ.

Tuy nhiên, đáng kể hơn hết

là 4 bộ mặt doanh nhân thuộc hàng có máu mặt và rất đặc biệt những năm đầu thế kỷ 20. Những người này đầu tư vào đất đai hoang hoá làm đồn điền trồng lúa ở các tỉnh miền Tây và trồng cà phê, cao su miền Đông Nam bộ.

Để tăng cường khai khẩn đất mới nhằm tăng sản lượng xuất cảng lúa gạo, năm 1878, đô đốc Lafont chi giảm bớt thuế điền để khuyến khích người dân khai khẩn đất hoang, nhất là những vùng đất phèn mặn quanh năm, không khai thác sử dụng được. Các cấp chính quyền tỉnh cho đào kênh, xả phèn rửa mặn

nhằm thu hút người dân các vùng khác di cư đến khai hoang lập nghiệp. Bên cạnh những người dân đen tha phương đến vùng đất mới khai khẩn đất canh tác và sinh sống, thì có những người bản địa hoặc người Pháp có tham vọng lớn, khai khẩn những vùng đất cò bay thẳng cánh. Năm 1880 diện tích đất nông nghiệp ở miền Tây là 522,000 mẫu nhưng đến năm 1900 diện tích tăng lên 1,175,000 mẫu. Trong 20 năm kích thích khai khẩn, con số xuất cảng gạo từ 500,000 tấn tăng lên mức 750,000 tấn.

Trong giai thoại các tỷ phú Sài Gòn xưa kể đến người thứ nhất là Mézin, có gốc nông dân ở miền Nam nước Pháp, nên khi sang Sài Gòn đã nhắm đến việc khai khẩn đất đai, lập đồn điền. Mézin không thích kinh doanh tại Sài Gòn, mặc dù nhà cửa, vợ con ông đều ở thành phố này. Người ta

Trường Đua ngựa Phú Thọ xây vào năm 1939 thu hút nhiều dân bản xứ lao vào cá cược (NGUỒN: MANHHAIFLICKR)

kể lại rằng, khi mới đặt chân lên đất Sài Gòn, Mézin là một người tay trắng, sống khá vất vả trong những ngày mò mẫm tìm cơ hội kinh doanh. Nhờ khéo léo, một phần nữa nhờ sự quen biết nhiều người Pháp trong ngành ngân hàng và các viên chức chính quyền, nên Mézin đã có một kế hoạch táo bạo: khai phá vùng đất hoang vu thuộc tỉnh Cần Thơ để lập đồn điền. Vay được một số tiền kha khá, Mézin dựng lên một đồn điền mang tên

“Domaine de L'Ouest” (Đồn điền miền Tây). Đất miền Tây Nam bộ thời đó còn hoang hoá nhiều, đồng chua cỏ dại, rất khó khai thác. Bằng những tính toán đúng, bằng tiền vốn bỏ ra, nên chỉ vài năm sau, đồn điền của Mézin khá bề thế. Nó trở thành một trong vài đồn điền trồng lúa lớn nhất Việt Nam thời bấy giờ.

Người thứ hai cũng làm giàu nhờ khai khẩn đất hoang, đó là Pháp kiều Remy Gressier. Ông ta là một nhà kinh

doanh tay trắng lúc khởi nghiệp. Khi vay được vốn, Gressier nhắm đến vùng đất phèn mặn của xã Phú Lộc tỉnh Sóc Trăng. Khi đó vùng này chính quyền đã cho đào nhiều kênh rạch chằng chịt tháo mặn, xả phèn, cải tạo đất giúp cho đồng lúa tốt tươi, năng suất tăng cao. Gressier thắng to liên tục nhiều chục vụ, trở thành triệu phú nức tiếng, làm cho những Pháp kiều đồng hương với ông ta phải ganh tỵ.

Lúa được người Hoa thu mua trước đây từ những nông dân và điền chủ người bản địa, lợi nhuận từ xuất cảng gạo người Hoa thu rất nhiều. Điều này khiến chính quyền Pháp phải can thiệp. Chính quyền tạo mọi điều kiện dễ dàng cho người Pháp muốn làm ăn về ngành nông nghiệp. Các điền chủ người Pháp, đầu tư trồng

Một hình ảnh đồn điền cao su An Lợi ở miền Đông Nam bộ do người Pháp khai thác (ẢNH: TƯ LIỆU)

lúa riêng và có cách chế biến gạo và xuất cảng riêng cho mình. Người Pháp ủng hộ bằng mọi cách không để giới thương buôn người Hoa thao túng nữa. Trong số 16 các điền chủ lớn đều bán lúa cho nhà máy xay lúa của người Pháp gồm có cả điền chủ người bản xứ. Ở tỉnh Sóc Trăng vào năm 1933, sổ bộ ghi nhận các điền chủ lớn có trên một ngàn mẫu ruộng gồm: Bernard Labeste 6,500 mẫu, Gressier 4,088 mẫu, Huỳnh Thị Ngộ 2,271 mẫu, Lê Văn Trước 1,939 mẫu, Nguyễn Hữu Trinh 2,500 mẫu, Lâm Quang Chiêu 1,870 mẫu, Trương Chánh Viên 1,200 mẫu... Riêng ông Gressier ngoài trồng lúa trên đồn điền của mình, ông còn tự lập một nhà máy xay lúa tại Sóc Trăng.

Người Pháp thứ ba lên ngôi phú hộ tại Sài Gòn là Fernand Lafon. Ông này cũng không phải là

nhà giàu khi bắt đầu sự nghiệp kinh doanh. Khi có người giới thiệu với ông ta khu đất trống nằm ở tứ giác Verdun (Cách mạng Tháng 8 ngày nay) - Colombier (Hồ Xuân Hương) - Legrand de la Liraye (đường Phan Thanh Giản, nay là Điện Biên Phủ) và cả khu vực trường Nữ trung học Áo tím (Gia Long), Fernand Lafon đã không ngần ngại bỏ tiền ra mua ngay với giá 50 xu Đông Dương/m². Thời đó toàn bộ khu ấy chưa có nhà cửa. Fernand Lafon đã phân ra nhiều ô, chủ yếu là để xây cất biệt thự, một phần xây thành nhà, một phần bán cho người khác xây dựng những ngôi biệt thự loại sang trọng nhất Sài Gòn. Chẳng mấy chốc ông ta giàu to. Được đà, ông ta mở rộng phạm vi kinh doanh địa ốc, chuyện xây dựng các biệt thự bán lại cho người Pháp hoặc các triệu phú mới nổi người bản địa.

Đó là thời gian của thập kỷ đầu thế kỷ 20, chính quyền thành phố chuẩn bị thành lập quận 3, so với thời giá khi đó của một cuộc xe kéo trong quận 1 là 10 xu. Bảo Xây Dựng Mới tháng 10-11 năm 1957 của tác giả Đỗ Viên về chuyện mua nhà ở Sài Gòn cho thấy ngay tại thời điểm này, ở quận 3 và một số đất trống ở quận 1 có giá 500 đồng/m². Trong khi đó, hồi năm 1953 đất xây dựng trên đường Mac Mahon (Công Lý) vẫn còn nhiều mảnh đất trống rộng cả ngàn mét vuông giá chỉ 100 ngàn đồng/m². Lô đất rộng 300 mét vuông có thể mua với giá 30,000 đồng nhưng tiền cất nhà phải đến 70,000 đồng. So sánh từ năm 1953 đến 1957 trong 4 năm giá đất tăng 500%.

Ngoài 3 bộ mặt tiêu biểu nói trên, còn có một người nữa nên nhắc lại ở đây, cho đủ bộ tứ Pháp kiều, đó là Vidal. Ông ta vốn trước đó là sĩ quan

hải quân Pháp, hưu non và bám rễ tại đất Sài Gòn để làm ăn như mọi người bình thường khác. Ông nay hoà nhập với phong tục người địa phương rất nhanh: tập ăn trâu, mặc áo dài khăn đóng, học tiếng Việt và lấy vợ Việt. Ông này làm ăn lương thiện, có lúc được dân làng cử làm hương cả - một chức sắc được tôn kính nhất trong làng. Trước khi qua đời, Vidal đã yêu cầu được mai táng theo nghi lễ của một tín đồ Phật giáo, thay vì theo đạo Thiên Chúa giáo như hầu hết những người Pháp khác.

Đây chỉ là vài ba tên tuổi người Pháp làm giàu ở xứ ta. Có thể họ là người làm ăn lương thiện nhưng cũng có người cậy nhờ chính quyền khi có cơ hội, nhất là trong thời kỳ khai khẩn đất hoang. Chẳng hạn như một người tên Guéry vận động chính quyền khi đào con kênh Bassac-Cái Lớn (kênh Xà No) nối ngọn rạch Cần Thơ vào rạch Cái Tư, ông ta được Toàn quyền Doumer cấp không cho một lô đất 2,500 mẫu tại làng Nhơn Nghĩa, trong khi đó dân đen bản xứ lại không biết, cứ theo luật định bỏ công phá rừng, phát cỏ, cắm ranh hy vọng trở thành chủ mảnh đất nhỏ để cày cấy làm ăn. Cuối cùng công khai phá trở thành công cốc, người hưởng lợi lại là người Pháp có thể lực.

TN

**Đồn Điền
cà phê do
Pháp trồng
sớm nhất ở
xã Phong
Lệ (Cầm
Lệ) tại Đà
Nẵng (ẢNH: TU
LIÊU)**

Environs de Tourane. - Plantations de Caféiers de Phong-lé

A. Pelissier, éditeur à Tourane (Annam)

Signé le 11.2.1909
J'aimerais enlever Jeanne

Trong thời đại của TV thông minh, sự tiện lợi là ưu tiên hàng đầu. Chỉ với vài cú nhấp, chúng ta có thể truy cập vô vàn nội dung giải trí - nhưng sự tiện lợi đó cũng mang lại một mặt trái: cache data (dữ liệu bộ nhớ đệm) tích tụ theo thời gian.

Xóa Cache trên TV

Giống như trên điện thoại hay máy tính, cache bị đầy có thể khiến TV hoạt động chậm chạp, ứng dụng bị treo, thậm chí không thể tải nội dung mới đúng cách. Vì vậy, việc xóa cache là cần thiết để làm mới lại chiếc TV. Nhưng trước khi đi vào các bước thực hiện, hãy cùng tìm hiểu một câu hỏi:

Cache là gì?

Cache (bộ nhớ đệm) là vùng lưu trữ tạm thời, nơi dữ liệu được giữ lại để truy cập nhanh hơn. Trên TV thông minh, cache lưu trữ thông tin từ các ứng dụng, trang web và quy trình hệ thống (system processes), giúp chúng tải nhanh hơn mỗi lần bạn mở.

Hãy tưởng tượng đó là những tập tin tạm thời giúp tăng tốc độ truy cập vào nội dung hay dùng. Ví dụ, khi bạn mở một ứng dụng xem phim, cache có thể lưu ảnh thu nhỏ, chi tiết đăng nhập (login) hoặc danh sách chương trình bạn vừa xem.

Tuy nhiên, theo thời gian, cache có thể trở nên quá tải với dữ liệu cũ hoặc không cần thiết, khiến TV hoạt động chậm hơn.

Tại sao nên xóa cache trên TV?

BẠN NÊN XÓA CACHE VÌ HAI LÝ DO CHÍNH

- 1. Cải thiện hiệu suất:** Cache bị đầy có thể làm chậm tốc độ hoạt động của TV, gây khó khăn khi điều hướng, khởi chạy ứng dụng chậm và giật lag khi xem. Việc xóa cache giúp mở rộng bộ nhớ và giúp TV chạy mượt mà hơn.
- 2. Giải quyết lỗi ứng dụng (app):** Nếu bạn gặp các vấn đề như ứng dụng bị treo, lỗi đăng nhập hoặc hành vi bất thường trong một ứng dụng cụ thể, việc xóa cache của ứng dụng đó thường là cách giải quyết hiệu quả.

CÁCH XÓA CACHE TRÊN TV

Tiến trình xóa cache có thể khác nhau tùy theo hãng và model TV, nhưng nhìn chung các bước thường khá giống nhau:

1. Truy cập menu Cài đặt (Settings) trên TV.
2. Điều hướng đến mục Ứng dụng hoặc Quản lý ứng dụng (Application Manager).
3. Chọn ứng dụng muốn xóa cache.
4. Tìm và chọn mục “Xóa cache” (Clear Cache).

LƯU Ý: “Xóa cache” sẽ chỉ loại bỏ các files tạm thời, trong khi “Xóa dữ liệu (Clear data)” sẽ xóa toàn bộ thông tin ứng dụng, đòi hỏi bạn phải đăng nhập lại. Vì vậy, hãy bắt đầu với việc xóa cache trước, và chỉ dùng đến “Xóa dữ liệu” nếu vấn đề vẫn chưa được giải quyết.

Nếu không chắc chắn về các bước cụ thể cho TV của mình, hãy tìm kiếm tên model + “clear cache” trên mạng để có hướng dẫn chi tiết. Các nhà sản xuất thường cung cấp tài liệu hướng dẫn sử dụng hoặc hỗ trợ trực tuyến.

Khi nào nên xóa?

Nên xóa cache của TV mỗi vài tháng hoặc khi bạn nhận thấy:

- TV chạy chậm hơn bình thường.
- Các ứng dụng thường xuyên bị sập hoặc không tải đúng cách.
- Sắp hết dung lượng lưu trữ.

Chuyển hơn 9,000 cuốn sách

Mới đây đọc thấy một tin trên báo khiến lòng vui thích.

Một số tình nguyện viên gồm 300 người đã kết hợp lại xếp thành “băng chuyền người” dài 100 m để giúp chuyển miễn phí 9,100 đầu sách đến một hiệu sách mới ở Chelsea, Michigan.

Khi Michelle Tuplin, chủ hiệu sách Serendipity Books ở Middle Street, thành phố Chelsea, Michigan, cuối tuần trước thông báo chuyển tới địa điểm mới cách đó khoảng 100 m, rất nhiều khách quen đã ngỏ ý muốn giúp đỡ. Và rồi 300 người đã hưởng ứng lời kêu gọi, xếp thành hai hàng dài để chuyển tay nhau từng cuốn sách, giúp Tuplin hoàn thành công việc của mình trong chưa đầy hai giờ. Từ Washington Post đưa tin: Họ chuyển từng cuốn theo thứ tự bảng chữ cái và theo thể loại đến tay người cuối cùng. Người này có nhiệm vụ đặt sách

lên kệ ở tiệm mới.

“Tôi chưa từng nghĩ hàng trăm người sẽ xuất hiện để giúp đỡ. Tôi gần như không tin vào mắt mình khi thấy dòng người kéo đến”, bà Tuplin nói, cho biết bà không lập danh sách ghi tên hỗ trợ, do không muốn mọi người cảm thấy áp lực phải tham gia. “Thật cảm động và ý nghĩa. Đây là sự giúp đỡ to lớn đối với tôi”, bà Tuplin bày tỏ.

Ngoài khách quen, nhiều bạn cũ của Tuplin ở địa phương cũng có mặt giúp đỡ, trong đó có giáo viên lớp hai của con trai bà. “Tôi gần như phát điên vì phấn khích khi bà ấy ôm tôi”, Tuplin kể lại.

Khi thẩm phán Patrick Conlin hay tin bà Tuplin đang tìm người giúp đỡ, ông hào hứng ghi tên và đưa thêm 5 thành viên trong câu lạc bộ sách của mình đi cùng. Ông là người cuối cùng của “băng chuyền”, chịu trách nhiệm sắp xếp sách trên kệ. Hiệu sách mới

của bà Tuplin ở Main Street tọa lạc đúng địa điểm văn phòng cũ của ông Conlin, nơi ông hành nghề luật sư trong 20 năm trước khi trở thành thẩm phán. Các con của ông lớn lên cùng với các con của bà Tuplin, và ông từ lâu là khách quen của hiệu sách. “Gần như toàn bộ người dân trong khu vực đã tham gia giúp bà Tuplin. Thật tuyệt khi được thể nghiệm điều này với dân địa phương”, ông Conlin nói. “Mỗi khi một tủ sách được lấp đầy, mọi người sẽ reo hò”.

Video về sự kiện trên mạng xã hội gây chú ý, nhận về hơn 1.6 triệu lượt xem kèm hàng nghìn bình luận tích cực.

“Nhiều bàn tay chung sức khiến công việc nhẹ nhàng. Thật là phi thường. Cuộc sống của bạn thật giàu có. Bạn như trúng số vậy”, một người dùng mạng bình luận. Hiệu sách mới của bà Tuplin sẽ mở cửa vào ngày 26/4.

DH - THEO WASHINGTON POST, AP

300 người đã hưởng ứng lời kêu gọi, xếp thành hai hàng dài để chuyển tay nhau từng cuốn sách - US NEWS&WORLD REPORT

Lừa đảo thuế

BẢO SƠN

Lừa đảo không có mùa, nhưng kẻ lừa đảo biết rõ những ngày trước kết thúc khai thuế 15/4 là thời gian tốt nhất để tung ra những bẫy rập lừa đảo thuế. Mỗi năm, Sở Thuế Quốc Gia (IRS) đều có nêu danh sách những kiểu lừa đảo phổ biến nhất mà cư dân cần biết. Người không hiểu rõ về thuế hoặc lo lắng về tiền hoàn thuế dễ dàng sập bẫy.

14. Làm cách nào để biết là giả danh sở thuế (tiếp theo).

- Nếu họ yêu cầu cung cấp chi tiết về credit card hay tài khoản ngân hàng, chắc chắn đó là kẻ lừa đảo. IRS không bao giờ yêu cầu các thông tin để truy cập tài khoản ngân hàng hay số tài khoản ngân hàng.

- Nếu họ đe dọa sẽ bắt giữ hoặc trục xuất. IRS không có quyền bắt giữ hoặc trục xuất bất cứ ai, dù là cư dân không hợp pháp. Kẻ nào tự xưng là nhân viên IRS đưa ra lời đe dọa này đều là giả danh và lừa đảo.

- Nếu họ nói rằng thẻ ID hoặc bằng lái xe sẽ bị thu hồi. IRS không có thẩm quyền gì về ID hay bằng lái xe. Nếu họ hăm dọa rút bằng, đóng bằng, xóa bỏ số an sinh xã hội, bằng lái, giấy phép kinh doanh, visa...chắc chắn đó là kẻ lường gạt.

15. Làm cách nào để biết mình là nạn nhân của lừa đảo.

- IRS cho biết bạn đã khai thuế rồi. Nếu bạn tiến hành làm hồ sơ và nộp bản khai thuế. Sau khi nộp, bạn nhận được giấy báo hoặc email của sở thuế IRS nói rằng một hồ sơ khác đã được nộp theo

số an sinh xã hội của bạn.

- Bạn nhận được thông báo về một tài khoản đã mở với <www.IRS.gov> với tên của bạn tuy rằng bạn chưa từng mở account. Điều này cho thấy có kẻ đã ăn cắp thông tin cá nhân của bạn và đã nộp hồ sơ khai thuế và mở account với tên bạn.

- Bạn nhận được một bản tóm tắt (transcript) hồ sơ khai thuế. Nếu khi nộp hồ sơ khai thuế mà bạn không có yêu cầu transcript mà vẫn nhận được, có nghĩa là kẻ khác đã dùng thông tin cá nhân của bạn để khai thuế.

- Bạn nhận được chi phiếu tiền hoàn thuế trước khi bạn khai thuế. Sở thuế có thể sai lầm, nhưng hầu hết trường hợp như vậy đều là lừa đảo. Trong cả 2 trường hợp đều không nên deposit hay đổi thành tiền mặt. Nếu đó là IRS gửi sai, bạn phải hoàn trả lại, và phải trả tiền lãi nếu bạn deposit hay rút tiền mặt.

- Chi phiếu tiền hoàn thuế bị từ chối khi deposit vào tài khoản ngân hàng. Điều này cho biết chi phiếu đó là giả mạo và không phải đến từ IRS.

(còn tiếp)

AT&T DISCOVERY DISTRICT BEER & SPIRITS FESTIVAL

10/5 (1pm tới 4pm). Giải trí mùa xuân. Giá vé bao gồm một ly beer thủ công, thưởng thức 12 mẫu beer và rượu mạnh. Có nhiều trò chơi và hoạt động tương tác. Trình diễn nhạc

Địa điểm: AT&T Discovery District, 308 S Akard St, Dallas TX 75202. **Giá vé:** \$25.

ASIAN AMERICAN HERITAGE FESTIVAL

10/5. Lễ hội di sản người Mỹ gốc Á Châu với trình diễn văn hóa văn nghệ của Thái Lan, Indonesia, Việt Nam, Cambodia, Philippines... Có diễn hành, múa lân, nhạc sống...

Địa điểm: Downtown Garland, 211 N 5th Street, Garland TX 75040. **Giá vé:** miễn phí.

CITY OF GRAPEVINE FESTIVAL

16/5 tới 18/5. Lễ hội ngoài trời với nhạc sống, beer thủ công, rượu vang, ẩm thực và mua sắm. Có khu giải trí dành cho trẻ em và carnival. Nhiều tiết mục giải trí theo phong cách Texas

Địa điểm: Historic Downtown Grapevine, 530 S Main St, Grapevine TX 75061. **Giá vé:** \$5-\$20.

Tem & Người

thời Đông Dương

2 KỲ - KỲ 2

Trong suốt gần trăm năm đô hộ Đông Dương (*), kể từ 1889, chính quyền thực dân Pháp đã cho phát hành 75 bộ tem Indochine gồm 493 mẫu tem và một bloc, với nhiều kích thước và chủ đề khác nhau. Bài viết này chỉ giới thiệu một phần nhỏ của bộ sưu tập, với những con tem có liên quan đến con người và các nhân vật được chú ý của thời kỳ này.

CỔ NGỤ
THIAIS, PHÁP

Các nhà hàng hải và phi công

Ernest Doudart de Lagrée (1823-1868), nhà côn trùng học, thuyền trưởng, người đứng đầu nhóm thám hiểm, từ Sài Gòn dùng tàu ngược dòng Mekong (1866), có công lớn trong việc khám phá đền đài Angkor bị khuất lấp trong rừng rậm nhiệt đới. Ông chết bệnh ở vùng núi non Côn Minh tỉnh Vân Nam, khi đang trên đường thám hiểm. Thi thể ông được chôn cùng với thuyền phó Francis Garnier trong một phần mộ ở nghĩa trang Mạc Đĩnh Chi (Sài Gòn). Sau

khí nghĩa trang bị phá hủy, tro cốt của hai ông được giao cho toà tổng lãnh sự Pháp đem về cải táng tại quê nhà.

Francis Garnier (tên Việt Ngạc Nhi, 1839-1873) từng làm tham biện tại Chợ Lớn. Sau khi thuyền trưởng Doudart de Lagrée đột ngột qua đời, ông tiếp tục điều khiển chuyến thám hiểm cho đến tận Thượng Hải và quay về Sài Gòn sau hai năm lênh đênh trên sông nước. Sau đó, một mình, ông đến Vân Nam và Tây Tạng, tiếp tục nghiên cứu về con sông Mekong hùng vĩ, huyền bí. Cuối năm 1873, ông được điều động đến Bắc kỳ. Không được cấp trên cho phép, chỉ với một nhóm quân chưa đến 200 người, ông tự quyết định tấn công và hạ được thành Hà Nội do đại thần Nguyễn Tri Phương và 7000 binh lính trấn giữ. Trên đà thắng thế, chưa đầy 20 ngày sau, quân của ông liên tiếp hạ các thành

Đài tưởng niệm Francis Garnier-Paris

Ninh Bình và Nam Định. Triều đình Huế phải cử phò mã Hoàng Kế Viêm, kết hợp với tướng Cờ Đen người Hoa Lưu Vĩnh Phúc phục kích và chém được đầu Garnier tại Ô Cầu Giấy, Hà Nội (trong giờ lịch sử, học sinh Việt Nam đều có học qua sự kiện này). Năm 1987, tro cốt từ Việt Nam được đưa vào để trong tượng đài của ông, đặt gần vườn Luxembourg, Paris.

Trong số các nhà hàng hải Pháp được in tem thời Đông Dương, có thể kể thêm đô đốc Charner, một trong 13 người Pháp có mặt trong chuyến chuyển di hài của đại đế Napoléon từ đảo Sainte Hélène về Pháp, có tên đường ở Sài Gòn (nay là đại lộ Nguyễn Huệ) và Prosper de Chasseloup-Laubat, bộ trưởng bộ Hàng hải và Thuộc địa, người đứng ra tổ chức chuyến thám hiểm sông

Mekong kéo dài suốt hai năm 1866-1868, có ngôi trường danh tiếng mang tên ông, nay là trường Lê Quý Đôn, nằm đối diện với dinh Độc Lập, Sài Gòn.

Ngoài vua Bảo Đại và hoàng hậu Nam Phương, phi công Đỗ Hữu Vị (1883-1916) là người Việt Nam duy nhất và là người Đông Dương duy nhất không thuộc các hoàng tộc được đưa lên tem thời Indochine. Con trai thứ năm của tổng đốc Đỗ Hữu Phương (***), Đỗ Hữu Vị được cha cho sang Pháp học tại các trường danh tiếng như trung học Louis-le-Grand (Paris) và học viện quân sự Saint-Cyr. Trở thành phi công quân sự, ông tham chiến ở Bắc Phi, được xem là người phi công Đông Dương đầu tiên và là một trong những người tiên phong nghĩ ra việc dùng phi cơ để do thám và chụp không ảnh. Trong Thế chiến, hồi phục sau khi bị thương nặng trong một phi vụ, ông tiếp

Các nhà hàng hải

Phi công Đỗ Hữu Vị và Roland Garros

tục tham chiến cùng bộ binh và chết trong một trận chiến đẫm máu tại vùng Somme, miền bắc nước Pháp. Thi thể ông được người anh, đại tá Đỗ Hữu Chấn đưa về an táng tại Chợ Lớn. Năm 2021, tên của ông được đặt cho một quảng trường ở quận 16 của Paris, gần đài phát thanh Radio de France và tượng Nữ thần Tự Do. Bộ tem Đông Dương “Phi công thời chiến” gồm 2 tem màu đỏ: Đỗ Hữu Vị và Roland Garros được phát hành lần đầu năm 1943, và lần sau, năm 1944, với giá tiền in đề cộng thêm phụ thu.

Những ai say mê hay lưu ý đến bộ môn tennis chắc hẳn phải biết đến giải quần vợt thế giới Roland Garros được tổ chức mỗi mùa hè tại Paris. Nhưng ít ai biết Roland Garros (1888-1918), dù là một nhà thể thao, chơi bóng bầu dục, đua xe đạp, là người đầu tiên lái máy bay vượt Địa Trung Hải..., nhưng lại không hề quan tâm đến quần vợt (****)! Theo cha mẹ rời Pháp sang Nam phần sống từ năm 4 tuổi, nhưng đến khi vào trung học, vì thiếu trường ốc, ông phải rời Sài Gòn để quay về Pháp tiếp tục học. Tốt nghiệp Cao học Thương mại (HEC), ông vừa đứng đầu một cơ sở bán xe hơi, vừa mua và tự học lái máy bay, rồi đoạt nhiều thành tích trong các chuyến bay trên phi cơ một người lái ở Âu châu, Nam Mỹ và

Phi châu. Với tiếng tăm như vậy, ông trở thành phi công quân sự khi Thế chiến thứ I bùng nổ năm 1914, và thiệt mạng trong một phi vụ năm 1918, chỉ ba tuần lễ trước ngày ký hiệp định Đình chiến, lúc chỉ mới 30 tuổi. Cùng với Đỗ Hữu Vị, Roland Garros được chính quyền Đông Dương vinh danh với bộ tem phát hành vào các năm 1943-1944.

Khoa học gia và nhà truyền giáo

Là người phụ nữ đầu tiên trên thế giới đoạt giải Nobel (cùng với chồng, Pierre Curie, Nobel Vật lý 1903), người phụ nữ duy nhất cho đến nay đoạt 2 giải Nobel (thêm giải Nobel Hoá học năm 1911), nữ giáo sư đầu tiên của đại học Sorbonne danh tiếng, Marie Curie (1867-1934), sinh tại thủ đô Varsovie của Ba Lan, du học và mang quốc tịch Pháp của chồng. Để tôn vinh Pierre và Marie Curie, năm 1938, bưu chính Pháp đã cho phát hành con tem màu xanh nước biển có chân dung ông bà với dòng chữ “Pierre và Marie Curie khám phá ra Radium” tại chính quốc và 20 thuộc địa trên khắp thế giới, trong đó có Đông Dương. Cho đến nay, Pháp đã cho phát hành nhiều lần tem và tiền có in chân dung Marie Curie (*****). Đài kỷ niệm, viện bảo tàng, cơ quan nghiên cứu khoa học, trường học, đường sá... mang tên bà thấy

Các nhà khoa học & truyền giáo

được khắp nơi trên thế giới. Thành lập từ năm 1918, ngôi trường mang tên Marie Curie tọa lạc tại quận 3 Sài Gòn, thường xuyên được nhắc đến trong ký ức tập thể của người dân thủ đô phương nam Việt Nam.

Bác sĩ Alexandre Yersin (1863-1943), người khám phá ra trực khuẩn bệnh dịch hạch và việc chuẩn bị trong sự điều chế huyết thanh chống dịch hạch. Sinh ở Thụy Sĩ, ông vào quốc tịch Pháp sau khi tốt nghiệp bác sĩ tại Paris. Yersin là môn đệ của Pasteur và có thời gian sang Đức theo các khoá vi trùng học của Robert Koch (người tìm ra vi trùng bệnh lao). Nhưng, mang trong người máu mạo hiểm, ông rời bỏ các phòng thí nghiệm, lên tàu

sang Đông Dương, khám phá ra cao nguyên Lâm Viên (Lang Bian), nghiên cứu tập tục của các dân tộc ít người vùng Tây Nguyên, thành lập thành phố Đà Lạt với sự giúp đỡ của toàn quyền Paul Doumer. Ông cũng chính là người đem cây cao su về trồng ở Nha Trang, hoa cùng cà phê ở Đà Lạt, canh-ki-na để chế thuốc ký-ninh chống sốt rét và sáng lập ra trường Thuốc Hà Nội. Sống ẩn dật như một nhà tu khổ hạnh, ông dành trọn đời mình cho việc nghiên cứu, thí nghiệm, mạo hiểm, khám phá, nuôi trồng ... và giúp đỡ, khám bệnh miễn phí cho người nghèo khó. Mất khi gần 80 tuổi, “ông Tư/ông Năm” Yersin được dân Xóm Cồn và Nha Trang rủ nhau kéo về

đưa tiễn. Đám tang với đoàn người dài hơn ba cây số đưa ông đến nơi yên nghỉ cuối cùng ở Suối Dầu, đúng theo di chúc của Yersin. Tên ông được đặt cho ngôi trường trung học nằm trên đồi Cù nhìn xuống hồ Xuân Hương, một thắng cảnh của Đà Lạt. Sau này, có thêm công viên Yersin dọc theo bờ biển Nha Trang, công viên Yersin ở Đà Lạt, lycée Yersin tại Hà Nội... Bộ tem Đông Dương 3 con có chân dung ông được phát hành năm 1943 và những năm gần đây, được in trên các bộ tem phát hành chung Pháp-Việt.

Giáo sĩ Đắc-lô Alexandre de Rhodes (1591-1660), cho đến nay, vẫn bị nhiều người lầm tưởng, nghĩ rằng ông là người sáng lập ra chữ quốc ngữ, với cách viết tiếng Việt theo bộ chữ cái La-tinh. Thực ra, đây là công trình chung của nhiều nhà truyền giáo dòng Tên (Jésuite) Nhật và Bồ-đào-nha thực hiện ròng rã trong nhiều năm, được Đắc-lô thu góp, thiết kế lại và phát triển một cách có hệ thống. Sinh ở Avignon (Pháp) trong một gia đình gốc Do Thái – Tây-ban-nha, cha của ông quyết định cho cả gia đình theo Công giáo và đổi họ từ Rueda thành de Rhodes. Đến Rome năm 18 tuổi, ông trở thành giáo sĩ Dòng Tên và gia nhập hội thừa sai Viễn Đông. Giỏi ngoại ngữ và toán, sau một cuộc hành trình kéo dài hơn 5 năm

qua nhiều quốc gia, ông đến Faifo (Hội An ngày nay) năm 1624 và chỉ vài tháng sau, đã có thể sử dụng tiếng Việt trong các buổi cầu nguyện, thứ tiếng nói có thanh âm phức tạp, mà theo như nhận xét của ông: “rít rít như tiếng chim”. Năm 1651, ông cho xuất bản quyển tự điển An Nam - La-tinh - Bồ-đào-nha kèm theo ngữ pháp để tiện cho việc sử dụng và truyền bá đạo Công giáo cùng với chữ quốc ngữ. Rồi Đàng Trong ra Đàng Ngoài, sang Macao rồi quay lại Đàng Trong, ông nhiều lần nếm mùi vinh quang lẫn tủi nhục khi giao tiếp với các chúa Nguyễn, chúa Trịnh: được tiếp đón long trọng rồi bị giam lỏng ở Thăng Long, sau đó phải lén lút truyền giáo trong thời kỳ cấm đạo ở Nam kỳ. Bị bắt, bị kết án tử hình, nhưng cuối cùng được thả nhờ thế lực của người trong hoàng tộc, ông tận mắt chứng kiến cuộc hành hình của André ở Phú Yên, người Việt Nam đầu tiên tử vì đạo. Alexandre de Rhodes đem đầu của André về Rome, thủ đô nước Ý sau gần 4 năm luân lạc qua nhiều nước trên thế giới. Ông mất năm 1660 tại Ispahan, Ba-tư (nay thuộc Iran) và được chôn cất tại đây. Chân dung ông được họa sĩ Bùi Trang Chước đưa lên bộ tem Đông Dương 2 con phát hành năm 1943. Sau đó, trong thời

Đệ nhất Cộng Hoà, bưu chính miền Nam Việt Nam có phát hành bộ tem 4 con năm 1961 với chân dung ông cạnh hai trang sách mở rộng, trên có hàng chữ “Sách quốc ngữ, chữ nước ta”. Ở Sài Gòn, có con đường mang tên ông nằm gần nhà thờ Đức Bà.

Giám mục Bá-đa-lôc Pierre Pigneau de Behaine (1741-1799), với sự đồng ý của chúa Nguyễn Phúc Ánh (sau khi thống nhất đất nước, lên ngôi, lấy niên hiệu Gia Long), đã đưa hoàng tử Cảnh, lúc chỉ mới 5 tuổi, sang Pháp yết kiến vua Louis XVI để xin cứu viện chống quân Tây Sơn. Hiệp ước ký kết, sau đó không thực hiện được, nhưng giám mục Bá-đa-lôc, với nguồn tiền xin được từ gia đình và các nhà bảo trợ, đã mua nhiều súng đạn, tập hợp được một đạo quân gồm 350 thủy thủ và 20 sĩ quan hải quân Pháp, đào tạo binh lính, đóng tàu thuyền kiểu Âu châu, xây dựng một hệ thống thành

quách phòng thủ theo mẫu Vauban, kiến trúc sư nổi tiếng của Pháp. Ông mất ở Thị Nại trong khi quân chúa Nguyễn đang công thành Quy Nhơn, thành trì cuối cùng của nhà Tây Sơn. Trước đây, tượng của ông và hoàng tử Cảnh được đặt trước nhà thờ Đức Bà Sài Gòn (sau đó thay bằng tượng Đức Bà Hoà Bình) và khu lăng mộ gần 2000 thước vuông với kiến trúc Á đông của ông nằm gần phi trường Tân Sơn Nhất có tên gọi “Lăng Cha Cả”, đã bị san bằng năm 1983. Hiện nay, di tích cuối cùng còn tồn tại là ngôi nhà nguyện nằm trong khuôn viên toà Tổng giám mục Sài Gòn, nơi ông từng cư ngụ và dạy hoàng tử Cảnh học. Một trong các cơ sở giáo dục của hệ thống trường dòng các *frère* Lasan /Lasalle nằm tại Đà Lạt có tên Lasan Adran. Con Tem Đông Dương màu đỏ phát hành năm 1943 có chân dung ông chỉ đề vắn vắn “Giám mục của Adran” mà không ghi tên họ (có lẽ

vì quá dài chẳng: Pierre-Joseph-Georges Pigneau de Behaine?). Tro cốt của ông, của Ernest Doudart de Lagrée và Francis Garnier cùng được đưa về Pháp trên con tàu Jeanne d'Arc năm 1987.

Bản thân mỗi con tem đã là một tác phẩm nghệ thuật thu nhỏ, nhưng trên đó, nó còn chuyên chở những thông tin mang tính lịch sử, địa lý, nhân văn. Nếu chịu khó tìm hiểu, người chơi tem, từ những mẫu giấy nhỏ bé mang răng cưa, có thể mở ra những chân trời bất ngát trong việc tìm tòi, học hỏi, nhất là trong thời đại hiện nay, những thông tin liên văn bản cứ nối tiếp nhau bất tận, giúp người sưu tầm có thể thu thập được nhiều tài liệu hữu ích. Những con tem Đông Dương, như thế, vô tình bắc chiếc cầu nối liền quá khứ với hiện tại, phần nào giúp người chơi tem hiểu rõ, hiểu sâu hơn về một giai đoạn lịch sử của nước nhà.

CN - THIAIS

CHÚ THÍCH

(*) Từ 1858 đến 1954, Đông Dương thuộc Pháp gồm 6 “phần”: Bắc kỳ, Trung kỳ, Nam kỳ, Lào, Cao Miên và Quảng Châu Loan (Kouang-Tchéou-Wan) thuộc tỉnh Quảng Đông của Trung Quốc.

(**) Vẫn còn nhiều nghi vấn về tính thật-giả của các bộ tem chưa phát hành của thời kỳ “Đế quốc Việt Nam” chỉ kéo dài vắn vắn trong 5 tháng của năm 1945.

(***) Tổng đốc Đỗ Hữu Phương: người giàu có nhất nhì Nam kỳ lục tỉnh, khét tiếng Việt gian (dù gốc Minh Hương) trong việc đàn áp các cuộc khởi nghĩa chống Pháp, từng là cộng sự viên của Francis Garnier tại Chợ Lớn.

(****) Một người bạn thân cùng học HEC của Roland Garros, khi bỏ tiền đầu tư xây khu sân quần vợt đất nện nổi tiếng ở Paris năm 1927, nhất định đòi sân vận động này phải mang tên ông. Vì thế, từ khi giải “Quần vợt quốc tế hàng năm của Pháp” được tổ chức tại đây, nó được biết đến rộng rãi với tên “Giải quần vợt Roland-Garros”.

(*****) Trước khi chuyển sang dùng Euro, ngân hàng Pháp đã cho in tờ 500 Francs (mệnh giá lớn nhất) màu xanh lục có chân dung Pierre và Marie Curie. Loạt tiền xu mới phát hành năm 2024 có bản diện của các bà Simone Veil (Do Thái), Marie Curie (Ba Lan) và Joséphine Baker (Hoa Kỳ) đúc ở mặt sau các đồng 10, 20 và 50 cents Euro Pháp. Marie Curie là người phụ nữ đầu tiên có tro cốt để trong hăm mộ của điện Panthéon, nơi đặt thi hài các vĩ nhân của Pháp.

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

<https://archives.org.vn/gioi-thieu-tai-lieu-nghiep-vu/tem-dong-duong-%E2%80%93kiet-tac-nghe-thuat-dinh-cau.htm>

<https://www.tmphilatelic.com/timbres-de-collection/colonies-francaises/indochine.html?srsId=Afm-B0OpQz2qQGRdfe2XWpccfxr-0rc88Hj5QI8VuLV1K4UKxPLSC2HXO>

https://vi.wikipedia.org/wiki/B%E1%BA%A3o_%C4%90%E1%BA%A1i

https://fr.wikipedia.org/wiki/Alexandre_de_Rhodes

https://fr.wikipedia.org/wiki/Alexandre_Yersin

Vườn thiền năng

■ **Tạo một khu vườn thiền (Zen garden).** Một trong những lợi ích lớn nhất của việc có một khu vườn là có thể dành thời gian yên tĩnh để hòa mình vào thiên nhiên. Bạn có thể nâng tầm lợi ích hơn nữa khi tạo một khu vườn thiền, bằng cách dùng cát hay sỏi để tạo các hoa văn. Những khu vực râm mát là hoàn hảo cho mục đích này vì sỏi không cần ánh nắng. NGUỒN: GARDEN DESIGN.

■ **Dựng tường, hàng rào trang trí.** Tường hay hàng rào giúp mang đến sự riêng tư và là cơ hội để thể hiện sự sáng tạo. Một bức tường chắn treo đầy cây ưa bóng râm hay đồ trang trí cũng có thể trở thành một tác phẩm nghệ thuật trong sân vườn. NGUỒN: PINTEREST.

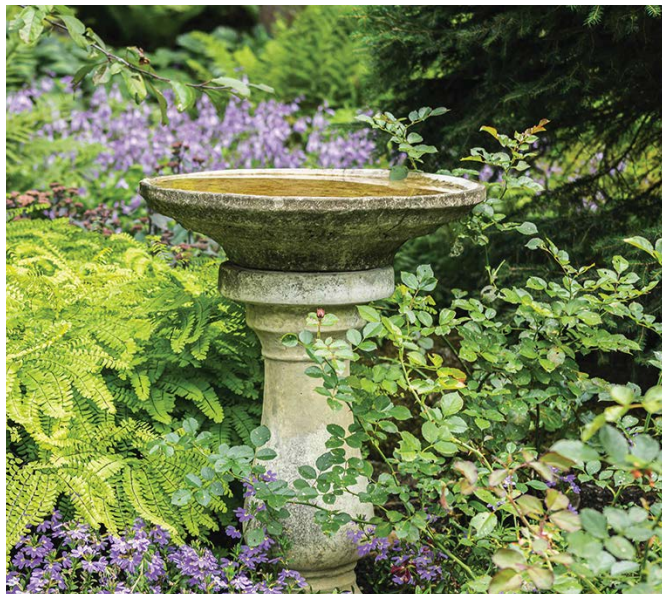
■ **Dùng chậu cây làm đồ trang trí.** Đặt những chậu cây là cách đơn giản để tạo chiều sâu và sự đa dạng ngay tức thì cho khu vườn râm mát của bạn. Kết hợp chậu trồng cây với màu sắc, chất liệu, hình dáng theo nhóm để tạo hiệu ứng trang trí. Và đừng quên chọn những giống cây ưa bóng râm ngay cả khi trồng trong chậu. NGUỒN: HOUZZ.

■ **Để cho rong rêu phát triển.** Rêu phát triển mạnh mẽ ở những khu vực thiếu sáng, độ ẩm cao. Điều này khiến nó trở thành sự bổ sung hoàn hảo cho nhiều khu vườn râm mát. Rêu thậm chí có thể thay thế cho thảm cỏ vì không cần ánh nắng và cắt tỉa thường xuyên. NGUỒN: PINTEREST.

■ **Thu hút chim chóc.** Những nơi râm mát giúp bảo vệ chim chóc khỏi những loài săn mồi và giúp chúng hạ nhiệt vào những ngày nóng bức. Đặt bồn tắm cho chim chóc (bird bath) trong khu vườn thiếu nắng của bạn không chỉ là điểm nhấn cho không gian mà còn giúp ích cho chim chóc. NGUỒN: THE SPRUCE.

■ **Tạo sự hấp dẫn theo chiều dọc với cây thường xuân và cây dây leo.** Cây dây leo chịu bóng râm mang lại màu sắc và kết cấu cho các khu vực râm mát trong vườn của bạn. Một số giống cây thích hợp như thường xuân Anh (English Ivy), hoa nhài mùa đông (winter jasmine) thường xuân Virginia (Virginia creeper) và cẩm tú cầu leo (Climbing hydrangea). NGUỒN: BETTER HOMES & GARDENS

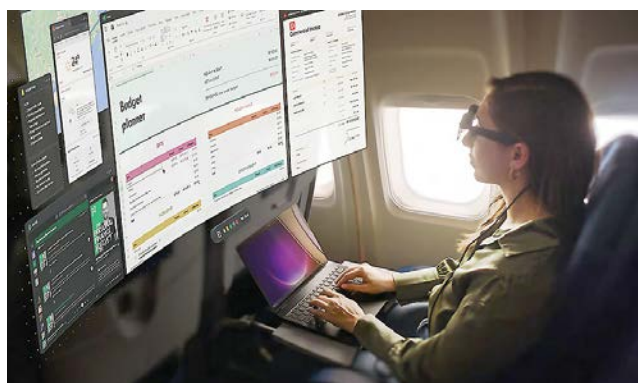

Màn hình ảo cho computer

Công ty Sightful đã phát triển một bộ dụng cụ gồm kính và phần mềm giúp người sử dụng computer có được một loạt màn hình ảo ở ngay trước mắt cho dù đang làm việc hay giải trí ở bất cứ nơi nào.

Hệ thống Spacetop này cũng dựa vào sự phát triển nhanh chóng của AI (trí tuệ nhân tạo) với một kính đeo mắt Air Ultra 2 nặng 83 gam để hiển thị màn hình 100 in. Bộ dụng cụ này có giá bán là \$899 bao gồm kính và gói đăng ký Spacetop một năm (sau đó tốn \$200/năm). Tuy nhiên, hiện nay bộ dụng cụ này chỉ mới sử dụng được với các máy laptop AI hiện đại có hỗ trợ điện toán không gian (Spatial computing) như Microsoft Surface Laptop for Business, Lenovo Yoga Slim, HP Elitebook và Swift Go 4 của Acer có hệ điều hành Windows. Với dụng cụ này, không gian làm việc ảo sẽ rộng lớn, có thể chứa nhiều cửa sổ cho nhiều công việc cùng lúc. Hơn nữa, hình ảnh cũng rõ ràng cho dù trong tối hay ngoài sáng, và đặc biệt chỉ riêng người mang kính mới thấy màn hình, còn người chung quanh cũng không nhìn thấy gì hết, vì vậy bảo đảm được sự riêng tư khi sử dụng. Các phím tắt trên bàn phím sẽ giúp di chuyển, mở rộng hay thu nhỏ các cửa sổ. Công ty dự kiến sẽ phát triển để bộ dụng cụ này có thể sử dụng trên các loại laptop hay PC khác vào năm 2027

Camera an ninh của Roku

Hãng Roku mới giới thiệu 2 loại camera an ninh không dây: Roku Battery Camera và Roku Battery Camera Plus. Cả 2 đều có thể đặt bất cứ nơi đâu ở trong hay ngoài nhà. Loại thường có pin chỉ cần sạc một lần mỗi 6 tháng, và loại Plus có pin hoạt động tới vài năm. Ngoài ra còn có thể sử dụng pin mặt trời để không bao giờ phải sạc điện. Camera cung cấp hình ảnh đủ màu sắc và có chế độ nhìn ban đêm có màu. Hơn nữa, camera còn có tính năng phát hiện chuyển động, thông báo, và hoạt động theo lịch trình được thiết lập sẵn.

Phần mềm trên điện thoại sẽ giúp theo dõi những gì camera nhìn thấy hoặc có thể kết nối trực tiếp vào TV Roku để vừa xem TV vừa theo dõi quanh nhà. Tuy nhiên, muốn lưu trữ các clip video, phải đóng lệ phí hàng tháng. Roku chưa công bố giá bán nhưng sẽ có mặt trên thị trường trong vài tháng tới.

Khi theo quê vợ...

Mỗi người phản ứng khác nhau, cường độ khác nhau khi giận dữ và cũng tùy theo lối. Joshua Lowe "ở đậu" nhà bạn gái, khi cả gia đình người bạn gái kéo nhau đi du thuyền nhưng lại bắt anh ở nhà để chăm sóc mấy con chó. Giận quá, khi du thuyền Carnival vừa khởi hành thì Joshua gửi email báo là anh đã đặt bom trên đó. Báo hại nhân viên du thuyền và cảnh sát phải lục lọi soi rọi từng milimet cả ngàn phòng còn Joshua thì không khá gì hơn. Anh bị FBI tóm cổ và thẩm vấn từng cọng lông.

Nghị gật

Mới đây, Chủ tịch Quốc Hội Việt Nam đã yêu cầu các "đại biểu" khi đến dự họp các cuộc họp Quốc Hội không được ... ngủ gật và gọi điện thoại khi đang họp. Để tránh làm đại biểu ngủ gật, Chủ tịch cũng yêu cầu các ông nghị không mang "sổ Táo quân" soạn từ nhà đến đọc. Có lẽ một bước nâng cấp để các đại biểu bắt đầu sử dụng...nào.

Quy định rõ các hành vi, vào hội trường một là ngủ gật, rồi sử dụng điện thoại.

Cao-bồi Walmart

Anh hùng xa lộ chắc cũng không bằng Cao-bồi Walmart. Mới đây, 4 chàng cao-bồi đã cỡi ngựa đi vào ... Walmart, phi qua các dãy hàng trước những cặp mắt sửng sốt của nhân viên và khách hàng. Khi cảnh sát tới, các cao-bồi khai rằng họ là những người ... yêu và bảo vệ súc vật, chỉ muốn cỡi ngựa để "bày tỏ tình yêu" với động vật mà thôi.

Độc ‘Mưa trên cây sầu đông’ của Nhã Ca

Nhã Ca, tên thật là Trần Thị Thu Vân sinh năm 1939 tại Huế (Có tài liệu nói là 1936). Bà có sáng tác đăng trên báo ở Sài Gòn với tên thật từ năm 1957 khi còn là nữ sinh trường Đồng Khánh. Ba năm sau bà vào Sài Gòn và bắt đầu dùng bút danh Nhã Ca. Bà kết hôn với nhà thơ Trần Dạ Từ một người gốc Bắc di cư. Hai vợ chồng bà có thời gian đã cộng tác với Đài phát thanh Tiếng nói Tự Do và Đài Á Châu Tự do của Mỹ. Từ 1960 đến 1975 bà đã có 36 tác phẩm được xuất bản gồm nhiều thể loại như thơ, bút ký và tiểu thuyết. Năm 1988 do sự can thiệp của hội Văn Bút Quốc Tế phối hợp với hội Ân xá Quốc tế và thủ tướng Thụy Điển Ingvar Carlsson, Nhã Ca và Trần Dạ Từ được sang Thụy Điển tỵ nạn. Năm 1992 bà cùng gia đình định cư tại California và lập hệ thống Việt Báo Daily News tại Quận Cam. Hiện Nhã Ca và chồng sống bình yên thanh thản ở Thụy Điển.

Nguyễn và bạn bè cùng lứa tuổi rất yêu thơ Nhã Ca và những tác phẩm về tình yêu và tuổi học trò như Mưa Trên Cây Sầu Đông, Hoa Phượng Đứng Đỏ Nữa, Cổng Trường Vội Tím... Sau đây mời các bạn cùng đọc lại Mưa Trên Cây Sầu Đông qua bài viết của Nguyễn Cát Phương.

NGUYỄN & BẠN HỮU

NGUYỄN CÁT PHƯƠNG

Mưa Trên Cây Sầu Đông là một truyện dài nổi tiếng của Nhã Ca được viết từ năm 1969, đến nay vẫn còn được nhắc đến như một tác phẩm yêu dấu của buổi thiếu thời. Trên nhật báo Chính Luận, trong một bài liệt kê các khoản chi tiêu cần thiết để đối chiếu với số lương tháng ít ỏi, một nữ giáo chức đã ghi: sách Nhã Ca. Như vậy trong những món ăn tinh thần của một lớp người, sách Nhã Ca đã được kể vào loại nhu cầu cần thiết và bền bỉ.

Tại các trường Trung Học, nhất là những trường nữ, một số lớn tác phẩm Nhã Ca đã trở thành một đề tài thuyết trình thường xuyên của học sinh

Một số văn phẩm của Nhã Ca

cũng được chọn làm đề tài cho một số luận án ra trường của các sinh viên văn khoa Saigon, Huế, Đà Lạt.

Ngoài số độc giả đông đảo là giáo chức, sinh viên học sinh, Nhã Ca cũng được đọc nhiều trong giới binh sĩ. Trên mục tìm bạn bốn phương của tuần báo Văn Nghệ Tiền Phong, có lần đã đăng một lời rao tìm bạn bốn phương của tuần báo Tiền Phong đăng một lời rao tìm bạn nguyên văn như sau: “Lính tiền tuyến muốn tìm những cô bạn gái trong trắng, tươi vui như hình ảnh cô bé Vành Khuyên trong truyện Trưa Áo Trắng...”

Trả lời một câu hỏi của người phỏng vấn, Nhã Ca xác nhận: “Nếu không nghĩ tới độc giả, chắc chắn tôi đã không viết văn làm gì.

Nhã Ca

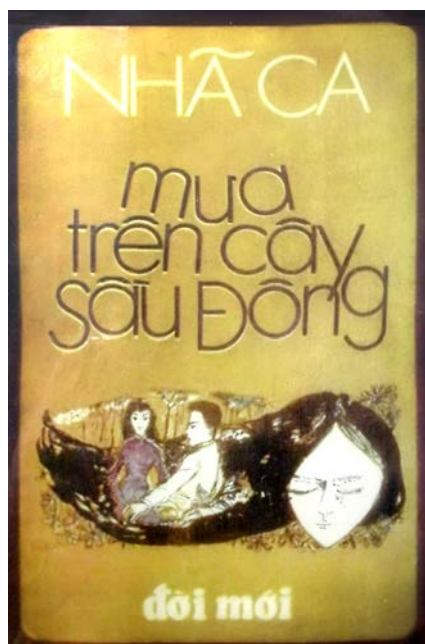
Tôi vẫn thường tự nhủ, bạn đọc của tôi đã phải bỏ những đồng tiền xương máu của họ ra đổi lấy từng cuốn sách. Vậy bốn phận của mình là phải viết cho xứng đáng với sự hy sinh ấy. Vậy chắc chắn sẽ chẳng bao giờ tôi có thể trở thành loại nhà văn tự cho mình là lớn đến độ tuyên bố là viết mà không thèm đếm xỉa đến độc giả. Các thiếu nữ đã tìm đọc Nhã Ca và sống với không khí tiểu thuyết của bà bằng những cảm nhận mới mẻ.

Mưa Trên Cây Sầu Đông vẫn được viết bởi lối hành văn trong sáng, nhẹ nhàng, như những tác phẩm thời tiền chiến. Văn Nhã Ca êm, xuôi và nhẹ như một bài thơ, mà vẫn tha thiết và lôi cuốn. Nhân vật của bà đa số được mô tả là những thiếu nữ mới lớn, nhiều mộng mơ. Nhân vật phụ, xoay xung quanh người thiếu nữ là thầy, bạn, cha, mẹ, anh em, người làm và... người yêu. Khung cảnh trong truyện vẫn là một góc thành phố, một góc sân trường, một thế giới bé nhỏ, mà đầy đủ những biến động quay quắt, những uẩn khúc bi thương....

Tình cảm của Đông Nghi là tình cảm của lũ học trò mới lớn, có những xô xao về tình yêu -đúng hơn, những dao động tưởng như là tình yêu-có những xung đột với cha mẹ, hay những bỡ ngỡ trước trường đời... Nhã Ca rất sành tâm lý của lớp tuổi này, và viết cho họ với sự thương yêu của một người mẹ, một người chị lớn, tự nhiên mà thấm thía.

Mở đầu truyện

Đông Nghi và Tỷ Muội rủ nhau học bài chung trong vườn nhà Đông Nghi. Thấy mình không thể tập trung được, Đông Nghi nói bạn bãi bỏ buổi học chung và đi vào nhà. Mẹ cô, bà Phúc Lợi, gọi

Đông Nghi ra ngoài sân để ông Bô Đào, người trên danh nghĩa là bạn làm ăn của bà, có thể tặng cô xấp vải. Vốn không có thiện cảm đối với ông Bô Đào, Đông Nghi miễn cưỡng nhận xấp vải và lui vào trong nhà.

Nội dung truyện

Một buổi sáng, bà Phúc Lợi nhờ Đông Nghi sang trông cửa hàng cho bà đi công chuyện. Trước khi đi, Đông Nghi có hỏi chuyện bà Ấm Cả, bà ngoại cô, về ba của mình cũng như những người bên nhà nội cô. Theo lời mẹ cô kể, ba Đông Nghi “đi làm chính trị, rồi trốn Tây trốn Tàu” mà biệt tích đến bây giờ, không biết sống chết ra sao. Đông Nghi dù biết vậy nhưng trong lòng vẫn còn nhiều hoài nghi. Cô luôn muốn tìm hiểu sự thật về cha cô cũng như lý do tại sao người bên nhà nội đối xử lạnh nhạt với cô và mẹ cô.

Trên đường từ cửa hàng về, Đông Nghi gặp Vinh, người đã theo đuổi cô từ lâu nhưng vẫn chưa công khai thổ lộ tình cảm của mình. Sự gặp gỡ này, trước những cái nhìn

của người qua đường, làm Đông Nghi cảm thấy không thoải mái vì lo sợ người quen bắt gặp.

Mùa hè trôi qua, Đông Nghi và Tỷ Muội trở lại trường học với niềm vui được gặp lại bạn bè, thầy cô. Tuy nhiên niềm vui đó không đọng lại lâu khi một buổi tối Đông Nghi về nhà và bắt gặp mẹ cô và ông Bô Đào đang bàn chuyện gì có vẻ nghiêm trọng. Ngay lúc đó, Tỷ Muội đến tìm và kể Đông Nghi nghe về chuyện có người thấy bà Phúc Lợi và ông Bô Đào cùng ngồi trong quán bánh bèo trên núi Ngự Bình. Đông Nghi nghe bạn kể mà trong lòng cảm thấy tức giận vì nghĩ mẹ cô không biết giữ gìn phẩm giá của mình. Cô đồng thời lo sợ nếu chuyện vỡ lở, bản thân Đông Nghi sẽ không thể gặp mặt bạn bè vì xấu hổ. Sau khi ông Bô Đào ra về, bà Phúc Lợi gọi Đông Nghi ra tra hỏi về chuyện Đông Nghi tham gia vào một buổi họp văn nghệ mà theo bà là không nên. Đang trong cơn giận, lại bị tra hỏi, Đông Nghi trả lời mẹ bằng những câu nói cộc lốc. Sự lì lợm của cô phải trả giá bằng một trận đòn đau đớn từ bà Phúc Lợi. Trong giây phút tủi thân vì sự bất công và tàn nhẫn của mẹ, Đông Nghi tình cờ thấy lời nhắn tìm bạn trên báo của một người lính trẻ tên Vũ Tuấn đang đóng quân trong miền Nam. Cô quyết định viết thư cho Vũ Tuấn tâm sự về nỗi cô đơn và thiếu thốn tình cảm của mình. Khoảng hơn một tuần lễ sau, Đông Nghi nhận được thư hồi âm từ Vũ Tuấn. Trong thư, Vũ Tuấn tự giới thiệu mình là một người lính pháo binh cô đơn vì anh di cư cùng người chú ruột vào Nam trong khi gia đình còn ở ngoài Bắc. Vũ Tuấn nhanh chóng trở thành chỗ dựa tinh thần cho Đông Nghi.

(còn tiếp)

Những ngày phá phách tôi rủ Mai Ninh viết chung một truyện ngắn. Tôi đặt tựa, chọn bối cảnh, thiết kế cốt truyện rồi nhờ Mai Ninh đảm trách nhân vật nữ. Trưa Nắng Hàm Ninh là mối tình tay ba giữa ba kẻ cách biệt tuổi tác trên nền cát hoang dã của một Phú Quốc chưa nhiều du khách.

[TRẦN VŨ]

TRẦN VŨ - MAI NINH

Trưa Nắng Hàm Ninh

3 KỲ - KỲ 1

Mai Ninh

1
Tôi đến Hàm Ninh trưa thứ Hai. Trưa nắng tháng 7 làm oằn lóp tôn trên mái nhà pá Hối. Gia sản của pá ngoài vựa nước mắm còn mấy chiếc xuồng sơn xanh đỏ chạy máy đuôi tôm cắm ở khúc biển hẹp thắt như con kênh lầy nhầy nước. Chị Minh đón tôi từ Dương Đông, con đường đất đỏ ngoằn ngoèo đi qua mấy vựa cá. Nhà pá Hối đang vào vụ nước mắm thứ nhì, những thùng gỗ cao gần tới trần đổ đầy muối. Tôi ngắm chị Minh vừa dựng xe đã tắt tả kiểm cá, không hiểu cái gì quuyến rũ chị ở xó xỉnh này. Mùi cá nồng nặc át hẳn mùi nước hoa chị chấm ở chân tóc. Chị bảo tôi ra chào pá.

Trở lại Hàm Ninh nhiều lần rồi mà tôi vẫn chưa thân mật nổi với người đàn ông xung pá Hối. Gã đàn ông cao lớn mạnh mẽ như thợ hồ dễ có đến sáu mươi mà vẫn còn tám lưng trai trắng bóng lưỡng mỗi bận để trần lải xuồng đưa chị Minh đi An Thới. Nhìn nước da chị Minh rám nắng, tôi biết chị đã đi bãi Kem với

pá Hối ít nhất vài ba bận. Ý nghĩ giữa chị Minh và pá Hối còn có một mối quan hệ nào khác mà mình chưa biết, khiến tôi khó chịu. Pá Hối lúc trước tù chuồng Cọp, bây giờ làm ăn khấm khá. Tôi

thường thắc mắc không hiểu vì sao gốc Ba Tàu lai Miên mà pá Hối theo Việt Cộng rồi làm nước mắm, có cái gì bí ẩn vì cả hai đều không thuộc truyền thống của người Hoa, nhất là người Hoa

sinh sống ở Nam Vang. Tôi cũng không thích ở Hàm Ninh lắm, An Thới cuối đảo có những dải đất hoang bằng phẳng lộng gió, còn ở đây khắp khoả bãi ngoài những tấm lưới mành treo trên những thuyền câu cảnh vật hầu như chẳng có gì. Chung quanh vựa cá của pá Hối là các xóm chài quần cư túm tụm khá chật chội. Nhiều lần chị Minh gọi ra tôi đã muốn từ chối, nhưng hình ảnh chị Minh kiên nhẫn lựa từng rổ cá cơm rồi cẩn thận xếp lớp cứ hiện lên lớn vồn. Chính tôi cũng không hiểu vì sao tôi cần chị đến thế. Chị Minh khác hẳn những thiếu nữ thành thị tôi thường gặp, trong chị có một say mê nào đó thường vụt đến bất chợt như chị đang lấy bàn tay thon mảnh

bốc từng chú cá nhỏ vuốt ve rồi xếp đặt ngay ngắn như bông chúng lên giường và chúng hãy còn sống. Rút cuộc, tôi ra Phú Quốc vì muốn gần chị Minh.

Giác tối, gian nhà 4 chái nửa ván ép nửa cây, lợp tôn kín mít của pá Hối xông lên mùi dầu thô khó thở. Nhưng ngay cả cái mùi dầu hôi ấy cũng không át nổi mùi cá đang vừa trong những bồn xi măng mà tôi đoán lúc nhúc dòi. Pá Hối thiết lập dị, thời bây giờ đâu còn ai làm nước mắm trong các bồn đá, thiên hạ nhồi cá vào các thùng gỗ lót ni-lông rồi ủ cho đến rỉ nước. Vừa nhanh, tiện lợi mà ít đọng vốn. Về Hàm Ninh mấy bận, tôi khám phá ra pá Hối có thú chơi đồ cổ, cái thú xa xưa của người Tàu và của người Việt mới giàu lên trở lại. Từ nãy, đám thiêu thân thay nhau vo ve, tôi vẩn lớn tìm đèn dầu Huê Kỳ cho chúng cháy khét cánh, rơi lả tả trên mặt bàn giả cổ có khảm hình những con cá. Pá Hối mê cá như mấy ông già nghiện thuốc phiện. Khắp nhà, đâu đâu cũng cá, tranh cá chép, tượng cá đuối, chậu cá rần, cá sặc... và bữa cơm nào cũng có cá.

Lúc tôi xuống bếp, chị Minh đương chiên cá. Ở chân tóc chị vẫn toát ra thứ hương lài dịu dịu. Tôi mê cái mùi mồ hôi trong vát tinh khiết đến lạ lùng toát ra ở ngấn cổ

chị Minh. Một lần đánh bạo tôi úp mặt lên cần cổ chị nuốt vội mấy giọt mồ hôi còn đọng lấm tấm, chị Minh đẩy nhẹ nhưng không rầy la. Chuyện đó xảy ra dễ chừng cũng vài năm mà tôi vẫn hãy còn cảm giác đã ôm hôn một đứa con gái lần đầu. Chái bếp chiều hôm của pá Hối tù mù, gió từ rừng thổi thốc từng cơn kéo rung những tấm tôn che mái. Tiếng động khô khốc của gió, của tôn, giống đang khua cào bên trong hộp sọ tôi trống rỗng.

Tôi kiếm chỗ ngồi xỏm cạnh chị Minh trước chảo mỡ. Trên vách, chiếc bóng chị Minh mập hơn chị ở ngoài. Cái bóng không quay lưng nhưng đối mặt. Giống như chính chị Minh đang quay lại đối diện dọ hỏi. Tôi lúng túng trước cái bóng chị Minh soi mới đến độ phải buột miệng hỏi bằng quơ để chấm dứt tình trạng vồn vụt giữa tôi với nó.

“Chị về đây bao lâu?”.

“Ở hết mùa hè Dĩnh à”.

Chị Minh trở cá, gác đũa. Tôi lấy than vẽ mái tóc chị trên mặt đất. Mấy lúc trước tóc chị dài, tôi phải vén lên mới ngắm được gáy cổ.

“Chị tính làm gì cho hết mùa hè”.

“Chị đang học cách làm nước mắm của pá Hối. Pá sắp sản xuất nước mắm tinh chất chưng cất theo truyền thống”.

“Sao pá Hối không dọn ra

Dương Đông, bây giờ Việt kiều về nhiều để sống”.

“Cạnh tranh không dễ đâu Dĩnh. Tại Dĩnh không biết chớ ở đây pá làm ăn khá lắm”.

“Khá gì. Nước mắm hôi rình”.

Tôi nhăn mặt, không hiểu vì sao chị Minh mê nước mắm tựa y như tôi mê lỗ tai tròn nhỏ có đính bông chiều chiều của chị. Tôi nghĩ đến căn buồng ban chiều chị dọn cho tôi ở trên đồi, sau vựa cá. Ít nhất tôi cũng có chỗ thanh tịnh không chung chạ với mắm và có những tàn cao su che nắng. Tôi nghĩ bụng thế nào rồi cũng rủ chị lên cái chòi ấy một đêm nghe tôi đàn hát. Ngặt một nỗi pá Hối đeo riết lấy chị, săn sóc như con ruột. Mấy lần tôi tính hỏi chị Minh có tình ý gì với pá hay không mà hai người hay vắng mặt? Nhưng cứ trông thấy ánh mắt chị thản nhiên là tôi luống cuống. Giống đoán được ý nghĩ hắc ám đang nhen nhúm trong đầu tôi đương hí hoáy vẽ sau lưng mình, chị Minh gấp cá bỏ ra đĩa bảo:

“Dĩnh mang lên nhà đi đừng có ngồi đó nghĩ quẩn”.

Tôi bỏ lên trên, gương mặt pá Hối lại hiện ra dưới ánh đèn Huê Kỳ tờ mờ như lão Quan Công đang ngồi sừng sững trong góc.

2

Chẳng ngờ năm nay ruồi tự dưng biến mất. Tôi nói chắc tại gió mùa trước quá khô, còn mưa thì rền rang chưa tới, đất không đủ ẩm cho ruồi sinh sôi mọc cánh. Pá Hối đã gạt ngang, đánh giọng kết tội bọn đất liền ra Phú Quốc tung tiền xây khách sạn, lấp vũng phá rừng làm sao còn còn trùng súc vật. Tôi đã quen với luận điệu của pá nên không góp chuyện, đi ra sân ngả mình xuống chiếc võng máng giữa hai gốc ổi. Không có gì thích bằng nằm dưới tán ổi nghe buổi trưa lao xao tiếng gió, tiếng sóng rì rầm. Tôi ưa Hàm Ninh ở chỗ nắng thật gắt rang trên mọi vật bất động vậy mà mọi thứ vẫn tiếp tục sống âm thầm dưới lớp vỏ cháy thiêu. Phải lắng nghe mới thấu hết cái cô quạnh miệt mài của Hàm Ninh, giống dưới xóm chài luôn ngủ trưa thiêm thiếp, phải đợi đến khuya những thuyền câu mới động dậy lướt sóng, hết bọn con gái đi tắm khuya phải rình mới thấy. Rồi tới sáng mở mắt ra, đám thuyền câu đã trở về cặp bến hồi nào, lại bất động, chỉ còn những tấm lưới rách treo rũ trên mấy cột thuyền tro trụi. Nhưng có nhìn rõ mực tươi rói bày la liệt trên sạp, những mớ tép còn nhảy mới biết có thay đổi, phép màu đã xảy ra ban đêm. Pá Hối cũng

giống làng chài này, cô đơn mà cần mẫn, đang cố gắng làm sống dậy trong bóng tối những luồng nước mắm đích thực của Hàm Ninh.

Tôi sống với pá Hối, bên ngoài đàm tiếu, nhưng thâm tâm tôi biết mình trọng pá Hối ở ước muốn tìm lại truyền thống của đảo. Một thứ truyền thống biết xây dựng nhân hòa và địa lợi. Dĩnh không bao giờ hiểu nổi chuyện ấy. Một số bạn tôi cố giải thích, mọi thứ đều sinh ra từ thiên nhiên, chớ không phải từ cơn khát cháy cổ họng đã khiến con người ta làm ra bia hơi hay nước đá, nhưng từ một giấc mơ nào đó xa xôi vạn kiếp mà qua chiêm bao con người mới ngộ ra. Chấm chút thiên nhiên là cải thiện

chính cái gốc của cuộc sống chật hẹp tiêu điều trên mặt đất này. Dân chài biết biển chỉ cho hoa trái ban đêm, ban ngày mà phá giấc ngủ của thủy triều, đại dương sẽ ngưng sinh nở. Giả sử có vậy mà mỗi bận tranh cãi Dĩnh cứ lang bang này nọ “thiên đường” đồng nghĩa Heineken, không “Ken” thì biển có đẹp thế mấy cũng vô duyên như chị Minh không có ngực. Mỗi bận nghe Dĩnh cao giọng cãi, là tôi tức cười. Dường như với Dĩnh, ngoài tôi ra chẳng còn gì quan trọng.

Dĩnh đang tăng sên chiếc xe gắn máy cũ của pá Hối mà nó nói sửa xong sẽ chở tôi đi cùng đảo. Thấy tôi ra nằm võng, nó bỏ hộp nhót, chạy vụt lại sà xuống ngay cạnh nắm sợi

võng đẩy đưa. Tôi nhìn mặt kêu:

“Dơ! Dĩnh!”.

Dĩnh mặc kệ. Một ngón tay nó nhẩy dẫu, cong cong ngo ngoạ như con còng men men tìm gan bàn chân tôi rồi lần lần leo lên. Tôi liếc vô nhà, liếp cửa buồng lỏng, không thấy bóng pá Hối. Ống quần lãnh đen hắt cao lúc nào với đôi mắt Dĩnh chăm chăm nhìn kẻ da tôi hồng mẩn dưới đầu gối. Nắng trắng bong xiên qua tán ổi chạy đùa trên mặt vải và rớt xuống mấy đầu ngón tay đen bóng của Dĩnh bắt đầu rục rịch. Tôi nhắm mắt, muốn nghĩ đến cái trơn nhẩy của gã thanh niên sẽ áp vào da bụng mình, lớp da tên con trai sẽ vàng ra sao dưới ánh

đèn dầu phụng trong căn buồng pá Hối vừa thay tấm màn xanh cho tôi vừa bụng. Pá đã quen tật cứng chiều tôi từ buổi đầu tiên tôi đặt chân lên Phú Quốc, phạc người trong nắng gió.

Ngày đó, quán nằm ngay ven lộ, tôi lê tèm nhẹp đất đỏ còn đọng sinh sau cơn giông mấy ngày trước lên nên xi măng. Anh chủ quán ở trần, xương sườn chẻ như lá dừa, liếc xuống đôi giày cao gót của tôi thản nhiên hỏi:

“Cua đinh, mực ống, ghẹ, cô hai kêu thứ gì?”.

Tôi ngần ngừ:

“Quán có cá rô không? Cho tôi đĩa rau lang”.

Chủ quán chẳng đáp, đi vòng chái hiên ra bếp. Gió phàn phật lật tung

mấy tấm bạt che ngoài cửa, mưa tấp vào mặt tôi tất cả cái mặt khản của cá. Đúng là đất nước mắm. Cả khúc biển chứa đầy nước mắm, cả những giọt nước mưa cũng mặn. Hôm ấy tóc tôi còn dài, những lọn tóc quắt đến rất da cổ làm tôi phải lấy thun cột sau lưng, chúng khô cứng như ngâm muối. Thân thể tôi hết cây khô sắp gãy, nếu pá Hối với Dĩnh không tới. Nhưng khô thì khô, bữa đó bụng tôi réo đói. Trên chuyến tàu từ Rạch Giá sang, tôi nôn từng chập, tôi đã tống vào bụng bao nhiêu siêu thuốc nam thuốc bắc Dục bắt tôi uống hằng năm trời để thụ thai. Dục làm sao biết rằng thuốc tiên cũng chẳng thể chống lại nỗi sợ hãi lo âu kỳ hoặc của tôi khi tưởng tượng từ trong bụng mình chui ra một đứa nhỏ giống hệt gương mặt càng ngày càng tái, mắt càng ngày càng đen của Dục, giọng nói lúc cổ kéo dài, khi cổ sang sáng trước đám đông ngưỡng vọng nhưng nhiều lần trong điện thoại chẳng

biết nói với ai mà vâng dạ nhỏ nhẹ đủ điều. Đêm, Dục hự một tiếng, hai ống chân giãy vài cái rồi nằm chết giữa đùi tôi. Đầy Dục đã say sưa ngáy xuống mặt nệm, tôi len lén vào phòng tắm, vịn thật nhẹ vòi nước, cố rút thật sâu trong cửa ngõ mình, xối rửa, xua đuổi những con trùng. Không bao giờ cho chúng luôn lách tới tận bọc trứng tôi giấu kỹ, không cho cấu kết, tái tạo lại cặp mắt đã chẳng còn chút gì của một Dục nhiệt tình, sáng láng thời mới quen. Trở ra, đè ngực úp bụng xuống giường, tôi luôn tay miệt mài giữa ngãng rẽ, thao thức trong bóng tối, cho đến khi Dục chợt tỉnh, bật đèn và chộp ngay lấy cuốn sách dạy phương pháp trở thành một doanh gia hoàn hảo.

Thời đó tôi hay nghĩ ngợi lung tung nên cộng rau lang đã tím tái trên những hột cơm rồi rồi mà tôi vẫn chưa ăn hết, mặc dù đói. Tôi đặt đĩa, ngó ra đúng lúc người đàn ông lừng lững bước vào.

Chiếc quần vải thô xắn lên bắp chân, áo ngắn tay không cài cúc mở phanh hai vòng ngực màu đất. Tôi nghĩ loại đàn ông lực lưỡng như vậy chắc chẳng hiếm trên đảo nhưng những sợi tóc dài túm sau ót, cặp mắt mở sâu guồm guồm, cái dáng đi không ngó ai, cách ngồi thẳng rộp đánh sập xuống mặt ghế ấy có khác người. Bên kia đường tro trông mấy đứa nhỏ nằm ngủ trên giường tre, bụng lồi căng như cái trống, một vài người đàn bà loay hoay chặt dừa, gõ lưới, dốc bạt cho nước chảy xối. Xóm lều trước mặt thu lu tăm tối vậy mà trong khoảnh khắc tôi vẫn hiện ra rõ mồn một tấm thân vuông vức dưới cái cảm ngang tàng của người đàn ông mới vào. Chủ quán như biết trước, chớp nhoáng đã bày ra hai mâm nhôm đầy những nghệ hoa dôm dốm trên mai ghe đỏ cạch và mu cua đinh um úp. Ngồi cách 3 bàn, tôi vẫn nghe tiếng cắn nhai rôm rốp, cả tiếng ợ, tiếng nốc bia ừng ực, thật thán

hiên, thô lỗ như chỉ có mình hấn trong quán. Nhìn xuống con cá chiên vẫn nằm trơ mắt và chén nước mắm vàng loảng, hai ba miếng ớt chưa đủ xoa cái màu nhạt nhèo, tôi gọi người chủ xin chút nước mắm nguyên chất. Anh ta chỉ gật đầu, người đàn ông bàn kia chợt trợn mắt:

“Chai hôm rồi tao đưa đâu, sao không đem ra rót cho cổ. Cho khách hàng ăn thứ mắm sinh, ai nuốt cho vô”.

Tôi lẳng lặng rưới lên đĩa cá một muống nước mắm trong vắt. Chỉ có một muống nước mắm tinh chất mà con cá óng lên như được tưới rượu cognac XO của Dục dành bày tử kính. Thịt và da cá trôi qua cổ mặn mòi ngọt lịm, tôi bỗng nhận ra mình cũng nhai cũng nuốt ngon lành chẳng kém gì người đàn ông. Nhưng tôi không nhớ pá Hối đã nói, đã làm gì để sau đó rủ được tôi về nhà pá dưới dốc đồi, bên rẻo biển.

(còn tiếp 2 kỳ)

giữ trẻ ...
share Phòng ...
sang tiệm ...
tìm thợ ...
Lão Hiếm ...
... cái gì cũng có,
mà sao thiếu món
chuột rang muối
vậy chứ?

tre

PHƯƠNG TIỆN TÌM KIẾM TỐT NHẤT...

NGÂN BÌNH
GARLAND, TX

BẢO HUÂN

Sau tháng 4 buồn

1

*Đôi mắt em lặng buồn
Nhìn thôi mà chẳng nói,
Tình đôi ta vời vợi
Có nói cũng không cùng.*

Có lẽ, 4 câu thơ của Lưu Trọng Lư diễn tả đúng tâm trạng của tôi khi gặp lại anh, người mà tôi vẫn ngày thương đêm nhớ.

Đối với tôi lúc bấy giờ, từ ngữ an toàn hay nguy hiểm không còn quan trọng nữa. Chỉ vài phút ngắn ngủi trước đây tôi còn rưng rưng nước mắt khi nghe tiếng hát ai da diết, náo nức từ hàng xóm vọng sang “Nghìn trùng xa cách người đã đi rồi, còn gì đâu nữa mà khóc với cười...” mà bây giờ tôi được ôm chặt lấy anh. Đây là niềm hạnh phúc tuyệt vời tôi vẫn hằng ao ước.

Hơn nửa tháng qua, sau lần chia tay chẳng biết có còn gặp lại nhau không tôi trông ngóng tin anh từng giây, từng phút. Nhưng rồi chuyến vượt biên thất bại, anh trở về sau khi cùng người bạn tù liều lĩnh thoát thân trên chiếc ghe nhỏ dưới làn đạn truy đuổi của công an biên phòng.

Như thế có nghĩa là anh sẽ tiếp tục sống lén lút trong tình trạng bất hợp pháp với nỗi âu lo không ngừng cùng viễn ảnh sẽ bị bắt trở lại khi thân phận kẻ trốn tù bị bại lộ và tôi sẽ triển miên mất ngủ vì tiếng chó sủa giữa đêm khuya với câu hỏi luôn làm tim tôi loạn nhịp “Nếu công an phường đến xét nhà thì phải làm sao”. Thế nhưng một điều nghịch lý đã xảy ra là sự thất bại đó đã mang đến cho chúng tôi nỗi vui mừng khôn tả. Một nỗi mừng vui bất chấp hậu quả. Anh nhẹ nhàng lau nước mắt cho tôi và nói “Anh sẽ không bao giờ rời xa em. Nếu hai đứa không được đi cùng anh sẽ ở lại. Hiểm nguy, nghèo khó thế nào anh cũng chấp nhận”. Rồi anh kể cho tôi nghe về chuyến đi vừa rồi với cách tổ chức thật lỏng lẻo, rồi rạc không an toàn. Tiền chẳng có trong tay mà anh dám tuyên bố “Lần tới, nếu có đi anh phải là người tổ chức”. Tôi biết anh là người gan dạ và có bản lĩnh nhưng với cái hâu bao trống rỗng thì làm sao có thể thực hiện được niềm mơ ước quá xa vời. Xa vời đến nỗi chưa đầy một năm sau chúng tôi quyết định làm đám cưới vì nhận ra điều mình mong muốn rất đổi mơ hồ.

2

Bước ra khỏi phòng, rẽ

trái, tôi đi thật nhanh về phía trước rồi ngồi bệt xuống chân cầu thang, đặt tay lên ngực mà cảm nhận được nhịp tim mình đang đập thình thịch. Hít một hơi thật sâu, thở ra thật mạnh tôi cố gắng lấy lại bình tĩnh. Thật khó để diễn tả chính xác tâm trạng của tôi lúc bấy giờ sau khi trải qua cảm giác lo lắng hồi hộp, xen lẫn một chút bồn khoăn, áy náy.

Nhớ lại ánh mắt dịu dàng và giọng nói pha chút xúc động của cô Phước, trưởng phòng Tổ chức cán bộ khiến tôi bất ngờ:

- Mừng cho em mà cũng tội cho anh bồ của em. Biết tin này chắc anh ấy sẽ rất buồn.

Tôi cúi đầu, vắn vế đuôi tóc:

- Dạ... đành vậy. Ba má chỉ có một mình em mà em cũng gần 30 tuổi nên không thể tiếp tục chờ đợi anh ấy.

Cô cười hiền lành. Nụ cười cô thường dành cho tôi mỗi khi ký giấy giới thiệu để tôi dùng trong việc mua vé xe đồ đi thăm anh ở trại tù cải tạo Chi Lăng, Châu Đốc và trại Vườn Đào, Mộc Hóa. Ngày tôi trở vào văn phòng vẫn luôn là ánh mắt ái ngại, cảm thông khi cô thấy tôi ngồi làm việc với chiếc khăn tay đầm đìa nước mắt. Dù tôi và cô không cùng “chiến tuyến”

nhưng trong cách cư xử của cô đối với một nhân viên như tôi vẫn có chút tình người.

Với giấy chứng nhận của cơ quan tôi đến Phường xin làm giấy ‘đăng ký kết hôn’(tờ hôn thú) và chuẩn bị cho đám cưới sắp đến.

Một số đồng nghiệp biết tin, họ bắt đầu xì xào, bàn tán “Nhỏ N sắp đám cưới với ‘thằng Ba Tàu’”. Đó là cách họ nói về anh bằng thái độ thiếu thiện cảm. Mà cũng lạ, anh không hề tiếp xúc với ai, sao lại gây thù kết oán đến nỗi bị người ta tặng cho biệt danh như có chút gì miệt thị dù anh chẳng giống Tàu chút nào. Tôi thì thâm tâm sự với Dung, cô bạn thân làm cùng phòng có người yêu là Trung úy Không quân vừa được thả về sau hơn 3 năm tù. Cô nàng trợn mắt nhìn tôi, nghiêm giọng:

- Xét cho kỹ thì cái tội của anh chàng Ba Tàu này rất lớn là dám cướp người yêu của một chiến sĩ VNCH đang bị đày đoạ trong trại tù cộng sản. Bộ bạn quên là dân mình rất thương lính ngục hay sao?

Hai đứa nhìn nhau, nháy mắt cười thích thú vì đã qua mặt thiên hạ một cái vù mà chẳng ai biết.

3

Thời gian trước đó anh

liên tục vắng nhà bởi những chuyến đi khắp nơi tìm bạn bè, người thân với hy vọng sẽ thực hiện được giấc mơ của mình. Nhưng không dễ dàng chút nào khi bạn của anh đa số không khá giả hoặc có tiền thì họ cũng chẳng dám phiêu lưu. Cuối cùng anh gặp được một người em họ là chủ lò đường ở Cầu Kè, Vĩnh Bình. Thế là anh quyết định về đó làm việc với ý định sẽ thuyết phục người em tổ chức vượt biên.

Ở Saigon tôi một mình lo toan mọi thứ. Việc đầu tiên là nhờ chị Tâm, bạn đồng nghiệp giúp tôi tìm nơi học giáo lý để rửa tội. Suốt thời gian anh giam thân nơi chốn ngục tù, tâm trạng tôi luôn lo lắng, bất an khi nghĩ đến anh với bao gian khổ, hiểm nguy rình rập nên thường đến nhà thờ cầu nguyện. Là người ngoại đạo nhưng tôi đặt tất cả niềm tin và lòng trông cậy vào Chúa và Mẹ Maria. Diễm phúc thay, các Ngài đã nhậm lời cầu xin tha thiết của tôi nên anh trở về an toàn dù phải trải qua biết bao gian nan, khó khăn. Để tạ ơn Chúa với tất cả tấm lòng thành, tôi mong muốn được trở thành con chiên của Chúa.

Chị Tâm dẫn tôi đến gặp Cha Long Tiên, một linh mục thân thiết với gia đình chị và chị trình bày hoàn cảnh của tôi

cùng sự thật về người chồng sắp cưới của tôi, một người tù vượt ngục đang trốn tránh pháp luật nên tất cả những gì anh đang có trong lý lịch hiện tại đều là giả tạo. Cha chăm chú lắng nghe, thỉnh thoảng lại nhìn tôi với ánh mắt hiền lành có chút dò xét. Hồng ân Thiên Chúa đã đổ trần xuống khi Cha gạt đầu ưng thuận cho tôi học giáo lý để rửa tội và nhận lãnh bí tích hôn phối mà không thắc mắc và hỏi han thêm một điều gì.

Ngày cưới đã đến, mọi thứ đã được chuẩn bị sẵn sàng với đầy đủ những nghi lễ cần thiết. Đám cưới nghèo nên cô dâu không may áo cưới mà phải chọn một chiếc áo dài màu hồng đã đôi lần mặc qua. Chiếc khăn voan trắng đội đầu cũng mượn từ người bạn thân. Tất cả đều rất đơn sơ nhưng lòng tôi rộn rã niềm hạnh phúc. Tuy thế vẫn có một nỗi băn khoăn vương vấn trong lòng khi tôi tự hỏi tên chú rể không phải là tên thật của anh, vậy phép hôn phối có thành hay không?

4

Ngày cưới gần kề mà anh vẫn còn làm việc cho lò đường ở ven sông vùng Cầu Quan - Đại Ngãi. Theo lịch trình anh phải ở lại để chờ vận chuyển 10 tấn đường mía đến

Sài Gòn nên không thể về sớm như đã hẹn với tôi từ hai tháng trước khi từ giã.

Thời điểm ấy -1980- chính sách ngăn sông cấm chợ được áp dụng triệt để. Một số hàng bị cấm chở đi thành phố như thịt, đường, gạo... nếu các trạm kiểm soát bắt được sẽ bị tịch thu hay phải “chung” tiền mới đi được. Trong ghe chở hàng kỳ này, 10 tấn đường anh mang đi là hàng cấm nên chất ở dưới cùng, kế đó là dừa khô lát và lớp trên cùng là trái cây, chỉ đóng thuế nhẹ khi qua trạm kiểm soát. Chủ ghe không cho ai biết có đường phía bên dưới để tránh các bạn hàng hoang mang, lo lắng nếu ghe bị khám xét. Còn anh chỉ là một người quá giang ghe về Saigon nên mọi người không để ý.

Khi đến Trà Ôn Vĩnh Long, nơi trạm kiểm soát đầu tiên ghe bị chặn lại và người chủ ghe bị mời lên trạm chất vấn, truy tìm hàng cấm để làm tiền. Là một người điềm tĩnh và cứng rắn, chủ ghe kiên quyết trả lời “không có hàng cấm”. Công an giữ ghe lại, giằng co, đe dọa từ 10 giờ sáng đến 3 giờ chiều, họ đòi tốc hết trái cây lên để xét. Cuối cùng, chủ ghe chơi vắn bài liêu. Ông ra điều kiện với công an “Các anh tự bóc móc trái cây, rau củ lên. Nếu không có hàng

cấm mà những thứ này bị hư thì anh phải bồi thường cho bạn hàng”. Các bà quýnh quáng vì sợ bị thiệt hại nên nài nỉ chủ ghe chung tiền cho qua nhưng ông nhất định “không”. Lúc ấy, anh xuống sông nhón nhơ bơi lội và sau đó lên ghe nằm đọc sách như người ngoài cuộc. Cuối cùng, công an không dám tốc hàng lên nên đành phải cho ghe qua trạm với giấy chứng nhận đã kiểm soát.

Ghe đi ngày đêm đến Bình Chánh, trạm cuối trước khi đến cảng Sài Gòn. Công an chặn lại, hỏi buôn hàng gì và đòi giữ giấy tờ của tất cả bạn hàng trên ghe, khi nào quay về sẽ trả lại. Đến phiên mình, anh trình thẻ công nhân viên (giả) và ôn tồn giải thích “Tôi làm việc ở Chợ Lớn về quê thăm gia đình rồi quá giang ghe này về thành phố nên không trở lại.”

Tên công an thấy cho anh cái nhìn soi bói nhưng cuối cùng cũng trả lại giấy tờ. Đến cảng Sài Gòn, hàng hóa được chuyển lên bờ, lúc đó các bạn hàng đi chung mới biết ghe có chỗ đường và anh là “đầu dây mối nhợ” nếu có “sự cố” xảy ra. Họ nói với nhau trong lúc anh giả vờ không nghe thấy “Vậy mà khi công an đòi khám hàng cậu ta tỉnh bơ như không biết chuyện gì đang xảy ra. Hay thiệt”.

Giao đường cho các “mối” ở khu cầu Nhị Thiên Đường, Chợ Lớn xong anh mang khuôn mặt bơ phờ, áo quần xốc xếch vì bao nỗi lo âu giấu kín trong lòng, đến nhà anh chị Tám là bạn thân của tôi, cũng là nơi má anh cùng đứa cháu từ dưới quê lên tạm trú để chờ sáng mai sang làng gái. Anh về sát giờ đi rước dâu, chỉ đủ thời gian đi hót tóc. Vào giờ phút cuối mà chiếc xe Honda mượn được còn trở chứng nằm vạ dọc đường. Họa vô đơn chí, sửa xe xong chẳng còn giờ để o bế cho mái tóc cho gọn ghẽ và trau chuốt lại dung nhan để trở thành chú rể bảnh tớn, đến nỗi con nít đi xem đám cưới cũng lên tiếng chê bai “Chú rể gì mà đen thùi, ốm nhách”.

5

Mấy mươi năm trôi qua, chuyện vui buồn ngày cũ hai vợ chồng thường nhắc lại mỗi dịp kỷ niệm ngày cưới. Tôi thường trêu anh:

- Chồng của tôi bây giờ còn đẹp trai hơn ngày làm chú rể.

Anh hớp miếng rượu đỏ rồi cao giọng:

- Ủa! tôi đâu phải chồng của bà. Đọc lại tên chú rể đi. Tôi họ Đặng chứ đâu phải họ Trần với cái tên lạ hoắc, lạ hươ trên thiệp cưới.

NB

Theo các chuyên gia, dưới đây là danh sách những vật dụng trong nhà cần được thay định kỳ để được an toàn - nhưng thường bị bỏ qua.

Vật dụng trong nhà cần thay

1. Bộ lọc nước (water filters)

Theo thời gian, bộ lọc nước có thể bị tắc nghẽn hoặc lọc không còn hiệu quả. Tùy theo loại bộ lọc và mức sử dụng, chúng thường cần được thay mới từ 2 đến 6 tháng một lần. Bộ lọc sạch giúp nước tăng hương vị, độ trong và giảm tạp chất trong nước uống - vì vậy hãy kiểm tra tủ lạnh và bình lọc nước của bạn và thay bộ lọc nếu cần.

2. Bộ lọc không khí và hệ thống HVAC

(Air vents and HVAC filters)

Bộ lọc không khí trong hệ thống HVAC nếu để quá dư sẽ có thể khiến không khí trong nhà trở nên ngột ngạt và làm hệ thống hoạt động quá mức. Các chuyên gia khuyến nghị kiểm tra hàng tháng và thay mỗi 1 đến 3 tháng, đặc biệt nếu bạn nuôi thú cưng hoặc bị dị ứng. Bộ lọc sạch giúp luồng khí lưu thông tốt hơn, giảm hóa đơn điện và tăng phẩm chất không khí.

6. Mỹ phẩm (Cosmetics)

Hầu hết mỹ phẩm có hạn sử dụng từ 3 đến 24 tháng sau khi mở nắp, tùy theo loại và thành phần. (Ví dụ, mascara nên được thay mỗi 3 tháng vì tiếp xúc trực tiếp với mắt.) Để tránh kích ứng hoặc nhiễm trùng, bạn nên thay mỹ phẩm hết hạn. Hãy tìm biểu tượng hình lọ mỹ phẩm mở nắp trên bao bì - số trên đó là số tháng sản phẩm có thể sử dụng sau khi mở.

3. Pin máy báo khói và báo khí carbon monoxide

Máy báo khói có tuổi thọ trung bình khoảng 10 năm. Tuy nhiên, pin nên được thay mỗi năm. Cách dễ nhớ nhất là thay vào dịp đổi giờ hàng năm.

Ngay cả những máy báo được nối dây trực tiếp, hầu hết vẫn có pin dự phòng cần được thay thường xuyên để bảo đảm máy hoạt động tốt khi cần thiết.

4. Gối ngủ

Hay bị đau cổ sau khi ngủ dậy? Vậy lần cuối bạn thay gối là khi nào? Nếu không nhớ được, đó có thể là nguyên nhân. Gối nên được thay mới khoảng 2 năm một lần (hoặc sớm hơn), do chúng mất dần độ nâng đỡ và dễ chứa mạt bụi.

5. Thảm phòng tắm và thảm bếp

(Bath and kitchen mats)

Vì thường xuyên tiếp xúc với độ ẩm và được giặt định kỳ (khoảng mỗi 2 tuần), thảm mau dễ bị sờn. Nếu thấy có mùi ẩm mốc khó chịu hoặc bề mặt bị mòn, bạn nên thay thảm ít nhất mỗi năm một lần.

7. Bộ sạc (Chargers)

Hãy kiểm tra thiết bị bạn thường xuyên sạc và xác định có bao nhiêu thứ dùng chung một loại dây. Có thể bạn chỉ cần 1-2 bộ sạc hoạt động tốt thay vì tích trữ nhiều dây sạc không cần thiết. Ngoài ra, phần lớn các bộ sạc sẽ hao mòn sau khoảng 2 năm sử dụng. Nếu sạc bị nóng, dây bị tua hoặc thiết bị sạc không nhận điện thì đã đến lúc nên thay mới. Tiếp tục sử dụng có thể gây nguy cơ cháy hoặc hư hỏng thiết bị.

8. Lót màn tắm (Shower curtain liners)

Lót màn tắm có thể tích tụ nấm mốc mà bạn không nhận ra. Thay mỗi 6 tháng sẽ giúp phòng tắm luôn sạch sẽ và thơm tho. Nếu bạn dùng loại có thể giặt được, chỉ cần cho vào máy giặt để làm mới.

9. Sản phẩm tẩy rửa (Cleaning products)

Hãy kiểm tra tủ dụng hóa chất: các sản phẩm vệ sinh cũng có hạn sử dụng. Ví dụ, thuốc tẩy (bleach) bắt đầu mất hiệu lực sau 6 tháng từ khi mở nắp. Những sản phẩm có hương thơm mạnh cũng có thể cần bỏ đi vì mùi thay đổi sau khi hết hạn.

Log Cabin Village

ngôi làng cổ ở Fort Worth

HOÀNG MAI
ARLINGTON, TX

Làng cổ ở thành phố Fort Worth - Log Cabin Village cách Khu vườn Botanical Garden ở thành phố Fort Worth, tiểu bang Texas khoảng 7 phút lái xe. Vào một chiều cuối tuần giữa tháng Tư năm nay, tôi ghé Fort Worth Botanical Garden để xem cuộc thi hoa diên vĩ (Irish show) và để mua một ít cây hoa diên vĩ về trồng. Trên đường về, tôi ghé sang ngôi làng cổ có các căn nhà gỗ được thành lập vào năm 1958.

Log Cabin Village gồm có 7 căn nhà gỗ, một lò rèn và một trường học, một vườn thảo mộc nhỏ. Làng nằm trong một khuôn viên được rào cẩn thận, đối diện một khoảnh đất rộng có rất nhiều cây cối tỏa bóng mát rượi.

Tất cả các căn nhà (trừ các phòng tắm hiện đại) đều được xây dựng vào giữa thế kỷ 19 bằng gỗ

cây sồi (oak) và gỗ cây tuyết tùng (cedar). Có thể nói Làng cổ này là một nhà bảo tàng lịch sử về cuộc sống của những người tiên phong đến Mỹ vào thế kỷ 19.

Gọi là làng nhưng không có người nào sống ở làng này. Sau giờ làm việc, các nhân viên đóng cổng làng để đi về nhà của họ ở thành phố Fort Worth. Các căn nhà gỗ được chuyển về đến ngôi làng

này trong khoảng thời gian 1950 đến năm 2000 từ nhiều địa điểm khác nhau ở Texas. Ngoại trừ ngôi trường có 1 lớp học (*The Marine School*) và căn nhà có tên *The Tompkins cabin*, tất cả các căn nhà còn lại được di chuyển bằng cách tháo dỡ từng khúc gỗ để di chuyển về làng. Bắt đầu từ năm 1966, Làng cổ mở cửa cho du khách đến thăm thú và thể nghiệm cuộc sống Mỹ của thế kỷ 19.

Tại đây, du khách có dịp tìm hiểu cuộc sống của các bậc tiền nhân theo phong cách rất độc đáo. Không giống như các nhà bảo tàng khác, tại Làng cổ này, du khách sẽ được các nhân viên làm việc hướng dẫn và huấn luyện các kỹ năng khác nhau như dệt vải, rèn và làm nến (candle). Các nhân viên làm việc ở đây phục sức như các bậc tiền nhân nhằm để tái hiện lịch sử một cách trung thực nhất có thể.

Lò rèn

Để vào được trong Làng cổ, du khách phải đi qua cổng sắt cao to để đến căn nhà đầu tiên, *The Foster House*. Tại căn nhà này, du khách mua vé để vào thăm thú các căn nhà khác trong ngôi làng này.

- **The Foster House** được những người nô lệ của gia đình Foster xây dựng vào khoảng năm 1853. Những người nô lệ, bằng sự khéo léo của đôi tay mình, đã đục đẽo, xếp chồng những khúc gỗ sồi và gỗ tuyết tùng để dựng lên các

vách tường của căn nhà. Căn nhà gỗ 2 tầng này được xem là ngôi nhà gỗ đẹp nhất Texas thời bấy giờ.

Căn nhà được xây dựng gần con sông Brazos ở Port Sullivan, Texas, nơi gia đình Foster có đồn điền trồng bông vải. Người chủ của gia đình này là ông bà Harry và Martha Foster đã sống tại đây cho đến khi họ qua đời vào những năm 1890s. Sau đó, con cháu của họ vẫn tiếp tục sống trong căn nhà này đến năm 1939. Kể từ năm

1939, căn nhà bị bỏ hoang. Vào năm 1965, căn nhà bị hư hỏng nặng sau một cơn bão. Joseph William Foster Jr đã hiến tặng ngôi nhà cho ban quản lý Log Cabin Village để trùng tu và bảo tồn ngôi nhà.

- **Lò rèn (*Blacksmith shop*)** được xây dựng vào những năm 1980 ngay tại Làng cổ, đây là một lò rèn điển hình ở các vùng biên giới Texas vào thời đó. Ngày nay, các nhân viên làm việc ở Làng cổ sử dụng Lò rèn để biểu diễn các kỹ năng của các bậc tiền nhân trong việc tạo ra các vật dụng bằng sắt để sử dụng trong cuộc sống hàng ngày của họ ở thế kỷ 19 như móng ngựa, móc câu, lưới riu v.v.

- **Ngôi trường *The Marine Schoolhouse*** chỉ có một lớp học dành cho tất cả các em học trò được xây dựng vào năm 1870. Chỉ có một cô giáo dạy tất cả các em với nhiều lứa tuổi khác nhau từ thiếu nhi đến

The Foster House

thanh thiếu niên trong cùng một phòng học. Những em học sinh lớp trên thường dạy lại cho các em lớp dưới. Loại hình giáo dục này đã tạo ra môi trường học tập cộng đồng độc đáo, là một nét điển hình của nền giáo dục Mỹ thời bấy giờ.

- **The Howard Cabin**, ngôi nhà được xây dựng vào thập niên 1860. Các nhân viên làm việc ở ngôi làng này sử dụng căn nhà The Howard để tái hiện kỹ năng của những người thợ mộc thế kỷ 19.

- **The Parker Cabin** được xây vào khoảng những năm 1840-1850. Isaac Parker, người chủ đầu tiên của căn nhà, là một người bạn thân của Sam Houston. Gia đình Parker là một gia đình giàu có thời bấy giờ.

- **The Pickard Cabin** được xây dựng vào khoảng năm 1855. Các nhân viên làm việc tại Làng cổ sử dụng nhà này để trình diễn cách kéo

The Marine Schoolhouse

sợi và dệt vải thế kỷ 19.

- **The Seela Cabin** được xây vào những năm của thập niên 1860s bên bờ con lạch Spring Creek ở hạt Parker. Nhà được sử

dụng để mời du khách thử làm các công việc hàng ngày hoặc chơi các trò chơi của các bậc tiền nhân, mặc thử trang phục cổ, sử dụng giường

quay sợi v.v.

- **The Shaw Cabin and Gristmill** được Thomas Shaw xây dựng vào khoảng năm 1854 và được sử dụng làm nhà ở và là nhà kho chứa đồ đạc. Thiết bị xay sát bên trong nhà được sản xuất ở một nhà máy nhỏ ở Moline, Texas vào năm 1860 và được sử dụng liên tục hơn 70 năm. Các nhân viên làm việc tại đây biểu diễn công việc của các nhà máy xay sát ở biên giới Texas.

- **The Tompkins cabin** được xây vào khoảng năm 1853. Đây là ngôi nhà đầu tiên trước kia thuộc về gia đình Tompkins đến từ Missouri, được di dời về Làng cổ vào tháng 11, năm 1958. Ngày nay, ngôi nhà này có tên là “candle pot cabin” (tạm dịch: nhà sản xuất nến). Tại nơi này, các du khách được mời thử sức với kỹ năng sản xuất nến của thế kỷ 19.

Việc gìn giữ và bảo tồn Làng cổ Log cabin village thực chất là công việc bảo tồn các công trình kiến trúc, bảo tồn lịch sử và văn hóa của những tiên nhân định cư ở biên giới Bắc Texas vào thế kỷ 19. Đây là một địa điểm bạn nên đến thăm thú nếu bạn có dịp đến thành phố Fort Worth, tiểu bang Texas.

HM

The Seela House

<https://baotreonline.com>

nội dung phong phú, đa dạng với sự cộng tác của những cây viết tài năng và xuất sắc trên khắp thế giới trong mọi đề tài, mọi lãnh vực....

muốn nhận báo miễn phí mỗi tuần (bản pdf), xin email cho

baotrehaingoai@gmail.com

Đi trên thân đòan gánh

Quốc lộ 1 A

ĐÀO THỊ THANH TUYỀN
SÀI GÒN, VN

Ngày xưa tôi học môn Địa lý, thầy cô giảng bản đồ Việt Nam, miền Trung như chiếc đòan gánh, gánh hai vựa lúa hai đầu Nam và Bắc.

Nhiều lúc rảnh rỗi, mở máy tính, lục hình ảnh được lưu giữ và sắp xếp theo chủ đề hay từng giai đoạn thường khiến tôi nhớ những con đường hay nơi chốn mình đã đi qua,

ngủ lại. Và, có đi hết chiều dài thân đòan gánh, mới thấu hiểu lời thầy giảng ngày xưa.

“Hỡi anh gánh gạo trên đường, chàng ơi/Gạo Nam, gạo Bắc ứ ứ/ Đòn miền

Trung, gánh dừng để rơi/Chàng chàng ơi, gánh dừng để rơi” ⁽¹⁾.

Từ Nha Trang tôi đi, trên suốt chiều dài thân đòan gánh, cảnh vật loang loáng bên đường ừa về, cảm xúc đôi khi không thẳng lại được.

Qua khỏi đèo Cả, hết địa phận tỉnh Khánh Hòa, những cánh đồng trải dài ngút mắt. Lúa xanh thì con gái hay cũng có thể đang vào mùa gặt đầy những chiếc nón lá trên đồng. Ghé Tuy Hòa, ly cà phê thơm nồng mùi kỷ niệm một thời còn tỉnh Phú Khánh đi công tác dài ngày từ Sông Cầu, Tuy An trở về Phú Yên ⁽²⁾, hạnh phúc là được tắm dưới vòi nước nóng

Đường vào hầm Đèo Cả

trong một khách sạn nào đó, rồi đi xem phim với bạn. Thời bao cấp, rạp ciné cũ kỹ với những bộ phim của Liên Xô, Ba Lan hay Tiệp Khắc giờ chẳng nhớ nội dung, chỉ đọng lại những cái tựa đề: *Cánh Cửa Mở rộng, Thầy lang, Con hủi, Sân ga chỉ có hai người...*

Cái thời, điện thoại di động còn nằm tận đầu đầu, chẳng ai biết tương lai sẽ có một thiết bị viễn thông thuận tiện mọi lúc mọi nơi, liên lạc khắp thế giới như bây giờ; cái thời gửi thư cho nhau phải qua con rùa bưu điện, người nhận ngóng cổ chờ thư, vậy mà bạn bè chẳng bao giờ lỗi hẹn. Lục lọi kỹ từng góc ngách của ký ức tôi cũng đành chào thua không biết hồi đó hẹn nhau cách sao mà luôn chính xác giờ giấc, địa điểm.

Đi ngang Bình Định, tôi mở điện thoại gắn tai nghe và nghe đi nghe lại bài hát *“Ai có về Bình Định/ Uống nước Côn Giang nhớ người/ Một thời chinh Nam phạt*

Đường cao tốc La Sơn từ Đà Nẵng ra Huế

Lăng Cô, Huế

Bắc/Ngàn đời dang dở Quang Trung...” ⁽³⁾ suốt chiều dài hơn trăm cây số. Con đường thú vị bởi xe chạy mãi mà thấy sao không hết Bình Định, dẫu tiếp nối dẫu, màu xanh của biển chật chội

ẩn hiện. Mọi người trên xe lại nhẩm tính cây số và trừ xem Quốc Lộ 1A chạy qua Bình Định hay Khánh Hòa dài hơn?

Rồi Quảng Ngãi, hai bên đường những cánh đồng trơ gốc rạ hay vàng trấu

bông dlan lùi lại phía sau và cứ thắc mắc mãi sao người ta trồng cau nhiều vậy. Cau thẳng tắp xếp hàng trên những gò đất cao hơn ruộng, nhà lớn, nhỏ, xấu, đẹp đều có cau chạy dài từ con ngõ vào nhà. Có những dây trầu uốn lượn trên thân mình mảnh khảnh của cau...; làm tôi nhớ hương hoa cau tuổi 16, ban đêm đi dạy xóa mù chữ ở một vùng thôn quê, đạp xe về trên con đường vắng; có tối ngủ lại nhà bà thím, nằm nghe bà kể chuyện đời thật buồn của bà rồi thiếp đi lúc nào không hay. Giấc mơ

Qua Quảng Ngãi là thấy rất nhiều những hàng cau

Đường đèo Hải Vân

của tôi khi ấy có hương cau, hương nếp lên vào nhẹ, thoảng...

Rồi Quảng Nam với những con đường mới trên phố. Những cửa tiệm không cũ, không mới, những gánh đời lướt qua dáng mẹ, bóng chị đồ dài trên phố...

Và Đà Nẵng những làn đường thẳng tắp, rộng rãi. Thành phố như chàng trai sức vóc, vạm vỡ tạo cho khách cảm giác mạnh mẽ và đầy hy vọng khi nghĩ về cuộc hành trình còn dài phía trước...

Bao giờ cũng vậy, Huế luôn là điểm dừng chân nghỉ lại trên đường. Đêm mùa hè, Huế oi nồng và nhộn nhịp nhưng cứ thích phải đi một vòng đường phố, cảm nhận mọi thứ chuyển động vừa nhanh lại vừa chậm. Các cô gái áo dài nhẹ nhàng tha thướt trong những cửa hiệu bán hàng lưu niệm;

những gánh, hàng rong, đôi khi chẳng có tiếng rao mà vẫn làm khách chú ý.

Có sáng sớm ở Huế nghe tiếng chim lợn kêu bỗng dừng thấy buồn. Thời gian nhanh đến thảng thốt, mỗi ngày nào chân còn sải dài trên những đường phố, hay đạp xe từ Đông Ba qua An

Cựu, vào Phủ Cam rồi ngược sang Võ Dạ mỗi rã rời đôi chân mà vẫn còn háo hức muốn đi nữa... Có những đêm về sáng ở Huế bỗng dừng thức giấc và rồi cứ suy nghĩ mãi... thấy thắm buổi hoàng hôn. Bước chân đã lười mà không biết bởi cái nóng, cái xô bồ đôi khi đến ngột ngạt

của Huế hay vì chân mình mỏi thật?

Có lần đến Quảng trị vào tháng 10, đã qua mùa gió Lào khắc nghiệt, rất mặt. Buổi sáng dậy sớm đi bộ lang thang trên phố ở Đông Hà, những con đường mới mở to rộng thôi thúc bước chân ham khám phá. Thấy tôi cứ chốc chốc lại giương máy hình, một toán xe ôm nói đùa giọng nặng vùng miền, cô chụp chúng em kiểu, lại bấm máy và rồi không biết mình sẽ gửi hình cho họ bằng cách nào hay họ chỉ được nhìn thấy dung nhan một lần duy nhất khi tôi tour lại qua màn hình LCD nhỏ xíu. Quay về khách sạn nằm trên con đường nhỏ, chợt nhớ lại câu chuyện kể của người xe ôm tối qua: “Ngày xưa nơi đây có chi mô, chiến tranh bom đạn người tản cư hết,

Đường xe lửa trên đèo Hải Vân

sau hoà bình đường phố mới đông đúc như ri...”

“Quê Hương anh là Quảng Trị. Nhà của anh bên dòng sông Thạch Hãn. Và xưa đó anh học trường Nguyễn Hoàng. Ngày hai buổi đi về đường Quang Trung. Và chiều chiều trên con phố buồn hiu. Cùng người yêu anh buông lời hò hẹn. Tình nồng thắm chất ngất men say...”⁽⁴⁾, lần nào nghe qua tiếng hát của Elvis Phương tôi cũng muốn khóc!

Rồi Quảng Bình, nơi eo nhất trên bản đồ, cảm nhận được có những vùng quê nghèo đến xót xa. Và khi đến Nghệ An, cái hạnh phúc vừa đi hết chiều dài thân đòn gánh ừa đến thật khó tả. Cảm xúc như khi nghe câu hát *“Quê hương em nghèo lắm ai ơi, mùa đông thiếu áo hè thì thiếu ăn...”*⁽⁵⁾ mà buồn mênh mang!

Thân đòn gánh chạy dài, qua mỗi tỉnh mà ranh giới có khi là những con đèo, cây cầu... giọng nói mỗi nơi mỗi khác, tôi có biệt tài nói

Tác giả chụp tại đường vào hầm Đèo Ngang

giọng theo từng tỉnh; đến tỉnh nào tôi nói giọng tỉnh đó, người địa phương nghĩ tôi là dân địa phương, còn đồng nghiệp bên cạnh cứ che miệng cười bởi họ biết tôi giả giọng. Má tôi hồi đó thường đe: “Chửi cha không bằng pha tiếng, có ngày bị ăn đòn nghe

con”. Giọng Khánh Hòa khác với giọng Phú Yên (xứ Nẫu, nẫu dùng cho ngôi thứ ba), giọng Quy Nhơn nặng hơn Phú Yên; ra đến Quảng Ngãi giọng nói lại khác và tuy hai tỉnh không cách xa bao nhiêu nhưng giọng Quảng Nam lại khác nữa, hơi giống giọng

Đà Nẵng. Rồi qua đèo Hải Vân, giọng Huế có sự khác biệt rất rõ... phát âm nhiều dấu nặng, nặng hơn theo đến Quảng Bình và vào Thanh Hóa thì bắt đầu giọng xứ Bắc, nặng nhẹ tùy theo từng tỉnh...

Những thành phố, những con đường tôi đã đi qua tất cả đã, đang và sẽ lọt thỏm vào ký ức. Ký ức đẹp và có những bức tranh thật buồn hay những bức hình thật ngộ nghĩnh, những khoảnh khắc khó quên máy tính giữ hộ giùm tôi.

“Mộng về như dòng sông mới/Chân xưa xin lay đường dài...”⁽⁶⁾ – Ai rồi cũng sẽ... mỗi, quy luật của muôn đời, tuy nhiên tôi cảm thấy mình hạnh phúc khi trên con đường đi của đời người đó, tôi đã giữ lại được những hình ảnh rất thân thương của quê hương yêu dấu!

ĐTTT

(1) Lời bài hát “Vợ chồng quê” của Phạm Duy

(2) Khi tôi viết bài này thì nước Việt Nam đang trong giai đoạn sắp xếp lại địa giới hành chính các tỉnh, thành phố trong cả nước. Có thể nói đây là một cuộc thay đổi lớn về việc phân chia các tỉnh thành phố. Từ 63 tỉnh thành phố trong cả nước từ năm 2008, dự kiến chỉ còn 34 tỉnh, thành phố.

(3) Lời bài hát “Bình Định quê hương tôi” của La Hữu Vang

(4) Lời bài hát “Con đường buồn hiu” của Nhật Ngân và Song An, phổ thơ Nguyễn Đức Quang

(5) Lời bài hát “Tiếng sông Hương” của Phạm Đình Chương.

(6) Lời bài hát “Mộng về” của Hà Thúc Sinh.

Xe ba gác đời mới

Trước kia xe ba gác có nơi gọi là xe bò. Nó là xe gỗ hai bánh, có cần (càng) do người kéo, dùng để chở hàng hóa, phổ biến là vật liệu xây dựng... Xe bò có hai bánh, thường do trâu hay bò kéo để chuyên chở vật nặng. Hiện vài nơi ở nông thôn miền Đông Nam Bộ, Tây Nam Bộ, dùng xe bò (hoặc dùng xe trâu) chuyên chở lúa từ ruộng về nhà. Theo thời gian, xe ba gác cũng trải qua... bể dâu trông thấy!

LÊ KUNG DIỄM
(BÀI VÀ HÌNH)
ĐÀ NẴNG, VN

Phá thế độc quyền!

Kéo xe ba gác là việc nặng nhọc. Nó phù hợp với số đông nam giới hơn. Nhưng ở Đà Nẵng, trước đây, có khá nhiều phụ nữ đã...phá thế độc quyền của cánh mày râu!

Đầu năm 1990, ở Đà Nẵng, có một nhóm phụ nữ chuyên kéo xe ba gác chở hàng hóa. Ai có nhu cầu cứ đến bến xe ba gác tự phát ở cuối đường Lê

Đình Dương, quận Hải Châu...mà đặt vấn đề, mặc cả. Ngoài vài xe của nam giới thì có xe của nữ giới đầu... chờ thời. Theo bà N.T.T. (sinh năm 1966) kể: “*Trước đó em phụ đẩy xe cho ba mình (ông N.T.N, ở phường Phước Ninh, quận Hải Châu - NV). Sau tai nạn bị cần (càng) xe đập vào chân thì ông nghỉ, ít năm sau qua đời. Em và đứa em gái N.T.C. (sinh năm 1967) thay*

nhau kéo xe. Hai bà chị của em là N.T.Ng. (sinh năm 1961), N.T.M.E. (sinh năm 1956) kéo xe rất lâu rồi”.

Thời ấy, hai chị em bà T. và C. mới ngoài 25 tuổi! Bà M.E. (lúc ấy 36 tuổi) chia sẻ: “*Nghề cực nhọc lắm! Khó khăn, không có việc mới phải kéo xe ba gác. Ai đòi đàn bà, con gái lại giành kéo xe là việc của đàn ông! Mà không phải dễ kéo mô anh nghe! Lớ quá để cần*

nhẹ là nó đánh cho bể hăm. Còn cần nặng nó đè cho gãy chân. Cũng nhờ có kinh nghiệm qua thời gian phụ đẩy, em cũng bao luôn việc chất hàng lên, bốc hàng xuống. Có hôm kéo một tấn xi măng lên ngã tư Thanh Khê. Bốc hàng xuống vừa xong thì có người kêu kéo cái giường hộp vào Điện Ngọc, Quảng Nam, xa hơn 15 cây số! Được cái là nhận tiền tươi luôn chứ không dài cổ chờ lương như hồi còn làm công nhân xây dựng”.

Chị P.T.Y. (sinh năm 1942) nhà ở phường Thạch Thang, quận Hải Châu. Chị có quan hệ bà con bên vợ với tôi. Anh T. chồng chị mất (năm 1980). Chị một nách nuôi 5 đứa con. Bán bột đồ đặc trong nhà, chị đóng một chiếc xe ba gác kéo chở hàng. Lúc đầu chưa quen chở nặng, chị nhận chở bàn ghế, giường tủ kéo quanh thành phố. Dần dần chị nhận chở vật liệu xây dựng và gạo, nếp tới các điểm xa hơn. Có được đứa con trai đầu phụ đẩy. Chị nhận chở than cho bạn hàng. Than từ Quy Nhơn, Quảng Ngãi theo tàu lửa ra Đà Nẵng thường vào lúc 1, 2 giờ sáng. Cứ thế chị nuôi 5 đứa con ăn học tử tế...

Xe ba gác máy kéo vật liệu xây dựng đến tận chân công trình

Xe ba gác 'cải tạo' đóng dài thêm sàn để chở cho được nhiều hàng

Chị kể tôi nghe chuyện vài đồng nghiệp của mình như bà P.T.Ch., ở phường Bình Hiên,

quận Hải Châu... Năm 1992, bà Ch. đã 63 tuổi vẫn còn kéo xe. Tóc bạc trắng, răng rụng

gần hết, mắt trái đã hỏng nhưng người còn rất khỏe. Lúc ấy bà đã có hơn 40 năm kinh nghiệm kéo xe ba gác! Có cháu nội rồi nhưng bà không bỏ nghề! Con trai bà cũng kéo xe riêng. Bà Đ. hơn bà một tuổi, ở kiệt 3, đường Trưng Nữ Vương cũng đã kéo xe nhiều năm. Sau đó bà nghỉ, ở nhà trông giữ cháu để xe cho anh con trai út kéo!

Nghề kéo xe ba gác vất vả, cực nhọc là thế nhưng cũng... mẹ truyền con nối! Bằng sức lao động cần cù, đổ mồ hôi mặn chát, những người phụ nữ ấy kiếm đồng tiền chân chính nuôi sống mình và gia đình. Thật đáng trân trọng!

Xe ba gác thời @

Thời hiện đại công nghệ 5.0 có khác, nay xe ba gác cũng... lên đời. Ít hẳn người lao động dùng sức kéo nên xe được cải tiến rất nhiều, tên gọi cũng phong phú hơn. Vừa lên

đời vừa đổi tên gọi cho... hợp thời trang! Người ta “gộp một cục” xe mô tô có thùng sắt phía sau (xe ba bánh) hoặc xe máy kéo theo xe ba gác gỗ, cả xe thương binh ba bánh... là xe ba gác cho tiện!

Nói một chút về xe thương binh ba bánh tự chế vẫn còn khuấy đảo đường phố Hà Nội. Thương binh thật không bao nhiêu nhưng thương binh giả danh tràn lan. Nhiều xe ba bánh thương binh giả gắn biểu tượng thương binh, viết tên hai bên thùng xe... vừa lờ vừa hù cảnh sát giao thông. Xe chở hàng công kênh, quá tải, chạy nhanh lại còn lạng lách, gây nguy hiểm cho người và xe cùng đi trên đường. Dẹp hoài các “hung thần đường phố” chuyên giả danh thương binh này không biết bao nhiêu lần để...lập lại trật tự giao thông nhưng xem ra vẫn... bất phân thắng bại!

Có loại xe ba gác dùng sức để di chuyển như đạp xe hoặc dùng máy (xe máy, xe mô tô). Hiện ở Cẩm Lệ, Thanh Khê, Hải Châu (Đà Nẵng) có dịch vụ cho thuê các loại xe ba gác, đóng mới xe theo yêu cầu của người dùng từ kích thước thùng xe đến trọng tải.

Dịch vụ cho thuê xe ba gác

Cho thuê xe theo giờ, theo chuyến hoặc theo

Kéo xe ba gác luôn kèm cái cần, chai nước uống dọc đường, len lỏi tìm mua phế liệu

ngày với giá cả cạnh tranh. Có các dịch vụ vận chuyển như chuyển hàng hóa, chuyển nhà, phòng trọ, chở xà bần, vật liệu xây dựng... bằng xe ba gác. Nhiều nơi cũng nhận chở thuê bằng xe ba gác máy, xe ba gác kéo tay (300,000 đồng/xe hoặc 500,000 đồng/xe), xe lôi (500,000 đồng/xe hoặc 800,000 đồng/xe)... Giá theo cây số được tính cho các chuyến hàng vượt quá 5 cây số.

Trong kiệt 405, đường Lê Duẩn, quận Thanh Khê, cũng có điểm cho thuê xe ba gác, một giờ chỉ vài nghìn đồng. Nếu thuê người kéo thì trả thêm tiền hoặc khoán gọn cho họ kéo. Trong xóm tôi có anh C.L. Anh là thợ đục... chuyên nghiệp. Anh mua một chiếc xe ba gác

ngay. Nếu gặp lúc bận phụ hồ hoặc khiêng đám ma thì anh hên. Nếu ai cần thuê xe theo giờ, theo ngày, anh ta cũng ô kê luôn!

Anh Ph. gần đó cũng có chiếc xe bò chuyên chở cửa nhôm cho cửa hàng ông V., trên đường Hàm Nghi. Khi mô chở thì cửa hàng gọi điện thoại. Anh về nhà móc xe ba gác vào sau yên xe mô tô...trình diện. Rảnh thì anh chạy xe ôm truyền thống.

Sáng nọ tôi đến gặp ông V.V.H. (66 tuổi), có điểm cho thuê xe ba gác, bán cát, gạch, xi măng lẻ... trên đường Lê Độ, gần sát đường rẫy. Kinh doanh dịch vụ này đã hơn 30 năm. Ông kể: “Xe đóng mới hơn 3 triệu đồng. Dùng một thời gian phải thay cần

Xe ba gác lên đời ... xe ba bánh

xe gỗ bằng cần sắt hoặc i-nốc. Vì cần xe bằng gỗ rất dỏm, tuổi thọ ngắn. Còn sàn xe được nối thêm ván, kéo dài ra, đặt chỗ cho được nhiều hàng... Có xe để nguyên 4 cái búng chở cát, sạn, gạch hoặc kéo sàn dài thêm vài tấc để tính tiền theo khối!”.

Trước kia, “không gian” của xe ba gác dành cho người kéo rất rộng. Hàng nặng, họ có thể nhào mình ra phía trước, gồng lên kéo. Nay thì bị thu hẹp vì phải nối thêm ván sàn dọc theo cần để chở được nhiều. Có khi cột dây dù vào cần xe ba gác móc vào xe máy kéo chạy cho nhanh. Ông có 5 chiếc xe ba gác cho thuê 1.2 triệu đồng/xe/tháng. Vì quá tin người nên bị mất một chiếc! Chẳng là một

thanh niên thuê xe của ông, tháng 1 triệu đồng, về nhận kéo giường, tủ thuê. Tháng đầu trả tiền đủ, tháng thứ 2 trả tiền thiếu, tháng thứ 3... kéo cả phòng trọ (đồ đạc, vợ và 2 đứa con) đi một hơi, hẹn không ngày tái ngộ! “Thấy hần như con mình, không giữ giấy tờ làm chi. Thôi bỏ trót!”, ông H. cười an ủi.

Sống nhờ xe ba gác kéo tay

Thường đi ngang nhà tôi, là một anh ngoài 50 tuổi. Anh chuyên mua sắt phế liệu... Thịnh thoảng có chị V.T.Gi. gần nhà hay để dành đồ sắt hoặc ba thứ linh tinh... nhôm nhựa khi sửa chữa nhỏ hoặc tổng dọn vệ sinh nhà để dọn đồ. Khi nghe tiếng anh ta rao “Ai bán đồ sắt, ti vi, tủ lạnh, máy tính

hư, cũ không?” thì kêu lại cho. Anh để xe ba gác ở vỉa hè đường gần đó. Mua được thứ gì trong xóm là gom lại, mang ra xe. Anh kể mình kéo xe đi bộ cả ngày, vô trong các kiệt hẻm, ai có bán nhôm nhựa, phế liệu thì mua. Chiều tối kéo xe đến các điểm thu mua phế liệu bán lại.

Anh ta kể ở gần chợ Thanh Khê có ông Th. móm, hơn 70 tuổi nhưng còn rất khỏe. Ông ta chuyên kéo xe ba gác đi mua phế liệu từ đường Điện Biên Phủ xuống tới chợ cá Thuận Phước... Thịnh thoảng cũng có người kêu xe ba gác kéo tay xúc hàng giá hạ đi đổ hoặc kéo cái tủ, cái giường, dọn phòng trọ đến những nơi gần. Còn xa thì có xe ba gác máy... đảm nhiệm.

Nay nhiều công ty dịch vụ, thương mại, cửa hàng bán nhôm, sắt, bán vật liệu xây dựng, trang trí nội thất...thậm chí các “đề-pô” bán cát, sạn, gạch, xi măng cũng đều trang bị cho mình ít nhất là một hoặc hai xe ba gác. Nghèo thì dùng xe ba gác kéo bằng xe máy, mô tô chở hàng... Giàu thì dùng xe ba bánh để giao hàng tận nhà, tận chân công trình nhanh chóng. Xe loại này dễ vào các kiệt, hẻm nhỏ; chạy được trong giờ cấm xe tải... Không có cửa cho xe ba gác kéo bằng tay!

Thời xe ba gác kéo bằng tay đến đổ mồ hôi sôi nước mắt đang ở giai đoạn... thoái trào là có thật! Nhưng cũng may là tên gọi của nó...vẫn còn!

Bài & ảnh LKD

Thuê xe ba gác theo giờ, theo ngày có ngay

TRIỆU MINH

Một trong ba người sẽ mắc bệnh giời leo (herpes zoster) trong đời. May mắn thay, có những cách hiệu quả để ngăn ngừa bệnh, cũng như để điều trị tình trạng đau đớn này.

Bệnh giời leo

BỆNH LÀ GÌ?

Bệnh giời leo do varicella-zoster virus (VZV) gây ra - cùng loại với virus gây bệnh thủy đậu (chickenpox). Khi lần đầu tiếp xúc với virus này, bạn sẽ mắc thủy đậu. Nhưng sau khi khỏi bệnh, virus không rời khỏi cơ thể mà sẽ “ngủ yên” trong các dây thần kinh xuất phát từ tủy sống. Virus không gây ra vấn đề gì cho đến khi bị kích hoạt trở lại - lúc đó bạn sẽ bị bệnh giời leo.

Việc tái kích hoạt này có thể xảy ra khi bạn già đi, hệ miễn dịch suy yếu, cơ thể mệt mỏi hoặc đang trải qua nhiều căng thẳng.

Bệnh giời leo thường đi kèm vết ban (rash), nhưng hầu hết mọi người sẽ cảm thấy nhạy cảm ở da trước - cảm giác ngứa ran, ngứa hoặc đau nhói như điện giật - tại một vùng cụ thể trên cơ thể. Một đến 5 ngày sau, các đốm đỏ nhỏ xuất hiện và dần phát triển thành mụn nước (fluid-filled blisters). Vết ban có thể xảy ra ở bất kỳ nơi nào trên cơ thể, trông giống như các đốm đỏ rải rác hoặc cụm mụn nước, nhưng thường theo một mô hình rõ ràng.

Điểm đặc biệt của bệnh giời leo là vết ban chỉ xuất hiện ở một bên và một vùng cơ thể mà khoa học gọi là dermatome (vùng da do một dây thần kinh chi phối). Vết ban đi theo đường của dây thần kinh mà virus ‘ngủ yên’ ở đó - vì vậy thường thấy vết ban giống như một dải dài quanh thân người. Mặt cũng là một vị trí khác hay có vết ban.

Các triệu chứng khác có thể bao gồm sốt, đau đầu, mệt mỏi hoặc rối loạn tiêu hóa. Các triệu chứng thường biến mất hoàn toàn sau 3 đến 5 tuần.

CÁCH ĐIỀU TRỊ

- Việc gặp bác sĩ càng sớm càng tốt sau khi có triệu chứng là rất quan trọng. Có những loại thuốc kháng virus (antiviral medications) hiệu quả nếu được sử dụng trong vòng 48 đến 72 giờ. Thuốc có thể giảm nhẹ và rút ngắn thời gian bị bệnh, đồng thời giảm nguy cơ biến chứng.
- Thuốc giảm đau có thể giúp giảm bớt sự khó chịu. Điều trị tại nhà bao gồm bôi sáp petroleum jelly và băng gạc lên vùng da tổn thương. Nên giữ vùng mụn nước được che kín cho đến khi các tổn thương đóng vảy, vì mụn nước hở là giai đoạn dễ lây nhiễm nhất. Thời gian lây nhiễm có thể kéo dài từ 7 đến 10 ngày. Người có mụn nước nên tránh tiếp xúc trực tiếp với người khác - đặc biệt là phụ nữ mang thai và những người suy giảm miễn dịch.
- Điều thú vị là bạn không thể mắc bệnh giời leo từ người bị giời leo. Nhưng bạn có thể mắc thủy đậu nếu chưa từng bị bệnh này và chưa được chích ngừa vaccine thủy đậu.

CÁCH PHÒNG NGỪA

Loại herpes zoster vaccine mới nhất, gọi là Shingrix, đã có từ năm 2017. Vaccine này được khuyến nghị cho tất cả mọi người từ 50 tuổi trở lên, cũng như những người bị suy giảm miễn dịch.

(THEO READERS DIGEST)

“Đích đến” của những
mối tình một đêm

Tình một đêm!

Những người đàn ông và phụ nữ hầu như không biết về nhau nhiều nhưng sẵn sàng tìm đến nhau, quan hệ thỏa mãn, sáng dậy chia tay, đường ai nấy đi rồi xem nhau như người xa lạ... Những mối “tình một đêm” kiểu này như loại “mốt” thịnh hành, đang được không ít giới trẻ và trung niên ưa chuộng...

NGUYỄN SINH (bài và hình)
SÀI GÒN - VN

Những cuộc tình một đêm!

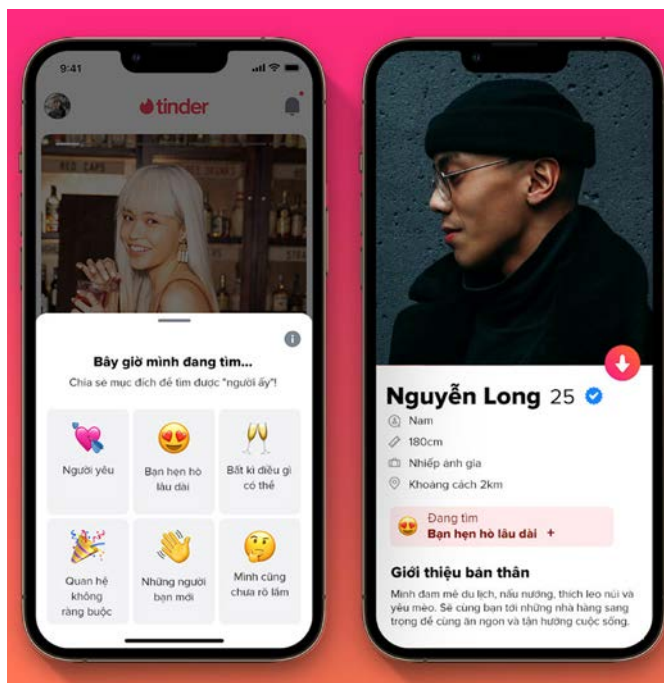
Kim Nguyệt (26 tuổi, Bình Thạnh, Sài Gòn) vốn là người có chút nhan sắc. Tuy nhiên ngay mối tình đầu (năm cô 20 tuổi) có lẽ do quá vội vàng nên nó cũng “bạo phát bạo tàn”. Năm 22 tuổi, Nguyệt có mối tình thứ hai, dù cô hết sức cố gắng trân trọng, nâng niu nhưng một lần nữa bất thành bởi gặp phải chàng Sở Khanh.

Ba năm sau, thêm lần nữa Nguyệt dấn thân vào mối tình thứ ba nhưng cũng tan vỡ nhanh khi người yêu của cô quay bước, cưới người con gái khác theo sự xếp đặt của gia đình... Sau ba lần như vậy, Nguyệt cảm thấy “chán yêu” và “chán đời”. Với công việc broker tại Công ty chứng khoán Sài Gòn, không hẳn quá cần tiền, cũng không hẳn quá cô đơn (cô sống chung với gia đình, các anh chị em), càng không vì nhu

cầu sinh lý, song Nguyệt luôn sẵn sàng dẫn thân vào những cuộc “tình một đêm” mà theo cô “cho đời bớt chán”. Chẳng thế mà với Nguyệt, việc “chơi tới bến” cùng một người đàn ông xa lạ nào đó chỉ nhằm mua vui. Cô không “làm tiền”, cũng không muốn mình là dạng “gái điểm bán chuyên nghiệp” mà đơn giản cô cho rằng những cuộc tình kiểu này là “chuyện nhỏ”, chẳng được gì cũng chẳng mất gì... Và sau những cuộc “tình một đêm” như thế, Nguyệt nhận thấy “cái tôi” của mình cũng được thỏa mãn phần nào và theo cô “vậy là quá đủ”.

Trường hợp khác: Hoài Tâm (34 tuổi, Tân Bình), từng được bạn bè quen đặt cho biệt danh “thợ săn tình” kể lại: Từ khi ra Tòa nhận quyết định “xé hôn thú” chia tay vợ vì anh bắt quả tang cô ta ngoại tình, Tâm trở nên rất buồn chán. Lúc đó, Tâm cho rằng chỉ có mạng xã hội là cứu cánh duy nhất của mình. Thế là ngoài giờ làm việc, về nhà là Tâm liền bật máy tính hoặc điện thoại tìm kiếm, lục lọi trên các trang kết bạn hay “chát-chít”.

Được một thời gian, Tâm quen biết được một số người khác phái tự cho rằng họ cũng đồng cảnh ngộ. Từ “online” chuyển qua “offline”, những cuộc gặp gỡ trực tiếp nối tiếp diễn ra, kéo

Một trang App hỗ trợ kết nối - làm quen trên mạng

theo vài cuộc tình chóng vánh. Người thì gặp đi, gặp lại vài ba bận, có người chỉ một lần và hầu hết những cuộc gặp gỡ này đều có quy luật chung: vòng 1 là qua webcam trên máy tính hoặc smartphone; vòng 2 tại một quán cà phê,

quán ăn hay tụ điểm ca nhạc nào đó và vòng 3 kết thúc tại phòng nghỉ của các nhà thuê trọ, khách sạn mini...

Tối nay, Tâm thật sự trở thành một “thợ săn tình” khá điêu luyện! Không biết sục sạo ra sao, tán tỉnh cách nào

mà anh rất dễ dàng tìm được những người phụ nữ độc thân có, đang ly hôn có, chồng chết hoặc “chồng vắng nhà” nhưng đang có nhu cầu “giải quyết sinh lý”. Dĩ nhiên nếu hỏi về “kinh nghiệm” thì Tâm chẳng bao giờ tiết lộ (chắc sợ bị... ăn cắp nghề!).

Cám dỗ & cạm bẫy!

Thực tế cũng có không ít các “thợ săn tình” (cả nam lẫn nữ) cho dù luôn tự hào “kinh nghiệm đầy mình” nhưng đôi lúc cũng đã sa chân vào những cạm bẫy lừa lọc của “đối tác” mà họ từng dày công tìm kiếm được. Hoàng (41 tuổi, ngụ Thủ Đức), kể: “Có lần mình hẹn hò với nickname trên Facebook nọ bởi qua cách ăn nói thật yếu điệu, nhõng nhảnh, dễ thương. Thế nhưng cô nàng tuyệt đối không bao giờ cho xem webcam trực tiếp mà chỉ nói “em

Một gã chuyên lừa gái lừa đảo tình - tiền “xộ khám”

cũng xinh, anh đừng lo”. Rồi tối nọ, khi tìm đến khách sạn, mình mới té ngửa nhận ra đó là một gã... pê-đê rất hay trang điểm, ăn mặc quần áo hết đàn bà! Thế nên mình bèn... bỏ chạy. Suốt mấy tháng sau cũng không dám sò tới mạng xã hội nữa!”.

Một phụ nữ khác tên Mộng Thu (32 tuổi, chung cư Nguyễn Kim, quận 10), đã ly hôn, có 2 con nhỏ. Bản thân Thu từng có ít nhất 6, 7 năm lăn lộn giữa trường “đời” và cả trường ... “mạng”, bày tỏ: “Tôi không ngờ chuyện ấy lại xảy ra với mình! Vì trông gương mặt hần rất hiền lành, tác phong lịch sự, đàng hoàng nhưng không những đã không trả tiền phòng khách sạn, lại còn tranh thủ “bọ” luôn chiếc iPhone của tôi sau lần gặp nhau ấy! Hần khoảng 50 tuổi, dáng cao, tóc xoăn, nói giọng Bình Định. Các bạn nếu lỡ gặp phải hần nên “cài số đề” tránh xa!”.

Trường hợp khác là Công Tuấn (24 tuổi, ngụ quận 9) khá điển trai, con nhà có tiền (minh chứng là chiếc Honda Shi anh ta đang dùng), cũng rất thích lên mạng xã hội tìm “bò lạc” kể cả những phụ nữ luống tuổi có nhu cầu “tình một đêm”.

Hôm nọ, Tuấn làm quen với nickname “emgaivunque”.

Chuyện trò tán tỉnh một hồi, xem mặt mũi qua webcam thấy cũng “đủ nước, đủ cái”, hai người bèn thỏa thuận “gặp nhau offline” ở một khách sạn gần Khu du lịch Suối Tiên. Nhưng trước đó, “emgaivunque” đề nghị Tuấn phải đến điểm dịch vụ Internet trên đường Truong Tre (Thủ Đức) để “rước” vì nàng không có xe. Tin lời, Tuấn bèn phóng xe đi ngay dù kim đồng hồ lúc này chỉ hơn 23 giờ đêm. Quả nhiên, vừa tới nơi thì Tuấn nhìn thấy “emgaivunque” đã đứng chờ sẵn ở một gốc cây bên vỉa hè. Nhận đúng “ám hiệu”: mặc áo hai dây màu vàng, váy ngắn nữ sinh, đầu đội mũ bảo hiểm... Tuy nhiên, mới đưa nàng tới một đoạn đường vắng, đột nhiên từ sau có hai chiếc xe máy tăng tốc đuổi theo, trên mỗi xe có 2 thanh niên. Chúng đã o ép, buộc Tuấn phải tấp xe Honda Shi vào lề và hét lớn “Xuống xe mau! Bỏ chìa khóa lại! Cài lỗi chúng tao đâm mày chết!”. “Cửa đi thay người”, suy nghĩ vậy nên Tuấn buộc đành giao nguyên chiếc xe máy khá đắt tiền của mình cho chúng. Kể từ đó anh chàng cho biết “đã tổn tới già”, chẳng bao giờ có ý định dám tiếp tục giao du với những cô nàng yêu thích “tình một đêm” nữa!

Bài và hình NS

Nếu bạn có thắc mắc?

Nếu bạn có bất kỳ thắc mắc nào về các vấn đề An Sinh Xã Hội (Social Security) như: **Trợ cấp hưu trí- Trợ cấp người già- Trợ cấp tàn tật.**

Xin vui lòng gửi câu hỏi cho cô Angie Hồ Quang.

Cô Angie Hồ Quang đến Hoa Kỳ năm 1984, là Giám đốc cơ quan tìm việc làm cho người Việt. Bà từng làm việc cho Sở An Sinh Xã Hội từ năm 1991 đến 2020. Câu hỏi xin ghi:

Mục "An Sinh Xã Hội"

Gửi về email: bientap@trenews.net

Nếu bạn cần trợ giúp hoặc có bất kỳ câu hỏi nào về tiêu chuẩn, quyền lợi **thực phẩm, chăm sóc sức khỏe**, bao gồm các chương trình **Phụ nữ, Trẻ sơ sinh và Trẻ em (WIC), Trợ cấp Y tế cho Trẻ em (Children's Medicaid), Hỗ trợ Dinh dưỡng Bổ sung (Supplemental Nutrition Assistance Program- SNAP).**

Xin vui lòng gửi câu hỏi cho cô Cindy Thu Hoàng, phụ trách **Phúc Lợi Xã Hội** [Texas Health and Human Services Commission (HHSC)], đây là cơ quan quản trị các chương trình trợ giúp các gia đình về các quyền lợi trên. Cô Cindy Thu Hoàng hiện đang là nhân viên của Bộ Y tế Tiểu Bang. Câu hỏi xin ghi:

Mục "Phúc Lợi Xã Hội"

Gửi về email: bientap@trenews.net

Nếu bạn có bất kỳ **câu hỏi gì về Thuế** hoặc **gặp rắc rối với sở Thuế**, cần được giải thích và cố vấn miễn phí, xin đặt câu hỏi với cô Đài Thị.

Cô Nguyễn Đài Thị là cựu Thanh Tra của Sở Thuế Hoa Kỳ (IRS) và cũng là cựu Thanh Tra của Bộ Ngân Khố (U.S. Treasury Inspector General). Có bằng IRS Enrolled Agent do Sở Thuế cấp. Hơn 30 năm kinh nghiệm làm việc cho Sở Thuế và Bộ Ngân Khố, cô cũng đã từng audit-Sở Thuế. Với kinh nghiệm đặc biệt này, chẳng những cô Đài Thị rất rành về luật thuế, mà còn hiểu tường tận về cơ cấu và nội bộ của cơ quan IRS. Xin gửi câu hỏi cho cô Nguyễn Đài Thị.

Mục "Thuế vụ"

Gửi về email: bientap@trenews.net

vài chuyện vui vui...

ELITA ANH NGUYET (JACKSONVILLE - FL)
Ba và ông xã em câu được 2 con snook, làm gỏi ngon quá trời luôn anh Don:), em định tặng anh một con, tại nghe anh nói anh “mê” cá này, nhưng anh tặng em tôm khô nha. Tôm khô bên em không ngon như biển LA, cũng giống như anh đâu kiếm được snook đâu nè!

- Ha ha. Nghĩ tới là quý rồi. Anh có thể tặng em tôm khô mà không cần trao đổi con “snook” đâu! (ghi chú của Don: snook là loại cá sống ở vùng biển lợ, có nhiều ở Parismira Ranch, Costa Rica. hay vùng Fort Myers, Florida hoặc Gatun Spillway Canal Zone, Panama. Cá này thịt chắc, không tanh, có thể chế biến nhiều món ngon. Luật Florida chỉ cho mỗi người được bắt 1 con trong ngày).

DIEM MY NGUYEN (ST PAUL - MN) Lâu nay em đặt tôm chỗ anh, lúc nào cũng nhận được rất sớm. Nhưng mấy tuần trước, giao trễ đến 3 ngày lận. Có phải càng ngày càng đông khách rồi anh Don đâm ra “chảnh chợ” không vậy?

- Càng đông khách, càng phải chu đáo và quý mến khách hơn chứ! Có nghĩa là mình đang được khách “mến chuộng”, đánh mất sự tín nhiệm đó là tự đào thải mình.

Anh Don luôn tâm niệm điều này. Anh có xem lại lịch đặt hàng của em, vào đúng ngày tiểu bang anh bị đợt lạnh kỷ lục, hôm đó -10° C (không phải độ F nha). Trời mưa nên đường bị đóng băng (icy road) và toàn bộ các xe pick-up hàng ngưng hoạt động, nếu họ có nhận hàng cũng đành chịu thua vì các hãng bay cargo cũng cancel hết. Thành thật xin lỗi em và tất cả khách hàng đặt hàng trong đợt lạnh đột biến trong năm này.

DUNG NGUYEN (CUMMING - GA) Nhờ cháu mà bây giờ cả xóm, rồi mấy bạn trong hăng Delta ai cũng “ghiền” Tôm khô của chú Don! Chú Don biết cháu vui nhất là gì không, ai ăn ngon cũng khen cháu chứ chẳng ai nói đến chú Don hết á. Thím Hải (khó tính nhất trong mấy bà Thím) còn nói: “Muốn nấu cho ngon - món bún riêu - thì hỏi mua tôm khô con Dung nè, tao xài đủ loại tôm, chỉ có chỗ con Dung đặt là được nhất...”

Bây giờ bỗng dưng cháu có biệt danh là “Dung tôm khô”. Hu hu...

- Biệt hiệu đó cũng đẹp mà cháu, nhất là nó mang lại cho người khác niềm vui và hạnh phúc! Chúc mừng cháu :)

Tôm Khô USA! Tôm Khô sạch!!!

MADE IN LA, USA

Quý khách có thể đặt mua tại :
WWW.TOMKHOSACH.COM

Xin gọi anh Don để đặt mua, gởi về tận nhà hoặc tiệm trên toàn tiểu bang Hoa Kỳ:

318-235-4564

CÓ 3 LOẠI: NHỎ (S), VỪA (M) VÀ LỚN (L)

NGOÀI RA CÓ MỘT SỐ LƯỢNG RẤT ÍT LOẠI TÔM RẤT NHỎ (GIÁ RẺ HƠN) VÀ JUMPO

**SỨC KHỎE
LÀ VÀNG!**

TÔM KHÔ SẠCH

TÔM BIỂN LOUISIANA - USA

KHÔNG CHẤT BẢO QUẢN | KHÔNG THUỐC NHUỘM MÀU

**10 LBS
TẶNG 7**

MADE IN USA

**FREE
SHIPPING**

5 lbs trở lên

ORDER

XIN GỌI ANH : ĐƠN

235.4564

BẠN CÓ THỂ ĐẶT MUA TẠI TRANG WEBISTE

WWW.TOMKHOUS.COM

MỖI TUẦN 1 CON SỐ

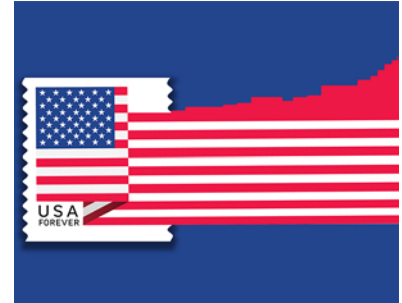
25

triệu vé số một đồng đã được một nhóm cá cược chuyên nghiệp nước ngoài mua để bảo đảm sẽ trúng được lô độc đắc 95 triệu tại Texas vẫn đang được điều tra và giám đốc Sở Xổ Số Texas vừa phải từ chức vì vụ này.

78C

là giá tem mới bắt đầu từ tháng Bảy năm nay, tăng khoảng 7.4% so với năm trước. Chính phủ đang cân nhắc việc tư nhân hóa hay cải đổi dịch vụ bưu điện vẫn đang liên tục thua lỗ, trong năm vừa qua đã lỗ khoảng 9.5 tỉ đô la.

\$3,500

một ounce vàng, giá vàng thế giới tiếp tục biến động và nhiều khách hàng đã tìm mua vàng tại hệ thống siêu thị Costco như cách đầu tư cá nhân. Bắt đầu bán vàng từ năm 2023, vàng là một trong những mặt hàng bán chạy nhất tại Costco.

40

năm kể từ khi thành lập vào năm 1985 tại Texas, hệ thống buffet tại Cici's Pizza đã hoạt động tại khoảng 30 tiểu bang và thu hút nhiều khách hàng bình dân với các loại pizza và salad chưa đến 10 đô la hay chỉ còn \$5 vào thứ Hai và thứ Ba (với coupon).

25%

thuế nhập cảng trên nhôm và thép, hầu hết các hãng sản xuất vật liệu xây dựng và hàng gia dụng liên quan đến nhôm thép đều bị ảnh hưởng nặng, trong đó kỹ nghệ nước giải khát và bia lon cũng bị ảnh hưởng vì giá thành của lon tăng.

4,100

tỉ đô la là GDP của tiểu bang California, nền kinh tế lớn thứ tư trên thế giới nếu so sánh với các quốc gia khác, thua sau Mỹ (29,000 tỉ), Trung Quốc (18,700 tỉ) và Đức (4,650 tỉ) và đứng trên Nhật, Ấn Độ, Anh... trong nhóm các quốc gia đầu bảng thế giới.

30

triệu là giá của loại phi cơ không người lái Reaper tân tiến nhất được dùng cho tấn công hay dò thám, do hãng General Atomics chế tạo cho Bộ Quốc Phòng Hoa Kỳ. Trong tháng Tư này, phiến quân Houthi đã bắn hạ 7 chiếc phi cơ này của quân đội Mỹ.

60%

các hãng khởi nghiệp hàng đầu về AI tại Mỹ hiện nay là do các di dân sáng lập, theo nghiên cứu từ Institute for Progress. AI, lãnh vực trí tuệ nhân tạo được xem là kỹ nghệ tương lai và là một cuộc chạy đua giữa các hãng và các quốc gia.

1.2

tỷ đô la là tài sản của Lucy Gao, 30 tuổi, một nữ tỷ phú tự lập gốc Hoa trẻ nhất. Lucy Gao đồng sáng lập hãng Scale AI từ năm 21 tuổi và sau đó đã sáng lập thêm một số hãng khác.

Xin Đừng Quên Tôi

“Tù Nhân Lương Tâm” (POC: Prisoner of Conscience), thuật ngữ được Peter Benenson đưa ra vào những năm 1960 để cập đến bất kỳ cá nhân nào bị giam cầm vì niềm tin chính trị, tôn giáo hoặc vì lương tâm, nguồn gốc dân tộc, giới tính, màu da, ngôn ngữ, nguồn gốc quốc gia hoặc xã hội...

Cộng sản Việt Nam đang có hàng trăm tù nhân như thế, họ có thể bị bỏ tù vì bất cứ lý do nào, thậm chí chưa kịp có tên trong định nghĩa của Peter Benenson, như dạy học sinh hát một bài nhạc thể hiện lòng yêu nước trong trường hợp thầy giáo Nguyễn Năng Tĩnh...

Noh

Sinh năm 1959

Bị bắt: không rõ

Án tù: 12 năm.

Siu Ben (aka Ama Yon)

Bị bắt: không rõ

Án tù: 12 năm.

Nhi (aka Ba Tiem)

Sinh năm 1958

Bị bắt: không rõ

Án tù: 10 năm.

Bạn vàng...

Trong lúc Việt Nam rộn ràng kỷ niệm 30-4-2025, “bạn vàng” Trung Quốc lảng lạng chơi một ván bài lật mặt. Ngày 24-4-2025, đúng lúc Tập Cận Bình sang thăm, ôm vai bá cổ lãnh đạo Việt Nam, hải cảnh Trung Quốc đổ bộ bãi đá Hoài Ân, cụm Thị Tứ, Trường Sa, giương cao cờ đỏ 5 sao, tuyên bố chủ quyền. Hình ảnh này, được Hoàn Cầu Thời Báo, Tân Hoa Xã tung hô, chỉ công bố khi Việt Nam đang say men chiến thắng, một cái tát thẳng mặt từ Bắc Kinh.

Gần 800 cơ quan báo chí nhà nước, sống bằng tiền thuế dân, lại cam như hến. Mạng xã hội thì sôi sục, nhưng lãnh đạo, sau khi ký 45 văn kiện hợp tác với Tàu Cộng, dường như bận... nhắm mắt cho qua. Năm ngoái, Việt Nam còn lên án Trung Quốc xâm phạm đá Hoài Ân. Giờ thì im lặng là vàng.

Trong nước, quân đội diễu binh rầm rộ, nhưng bảo vệ biển đảo lại đẩy cho ngư dân. Chưa kể, hình ảnh phụ nữ Việt Nam bị báo chí Trung Quốc bôi nhọ, gọi là “vô liêm sỉ” vì trót mê mẩn đội diễu binh “đẹp giai”. Còn dân mạng Việt Nam khuyên nhau không nên hô “Hoàng Sa-Trường Sa là của Việt Nam” để giữ tình “hữu nghị”.

Bình luận Phạm Phú Ngọc: Bỏ ra nghìn tỷ ăn mừng - Mời thẳng chiếm đảo từng búng duyệt binh - Tưởng

Nguyễn Hoàng Thiên Long - Theo dõi

Eiii quan ngại nha trời, có mấy ba má tuổi còn sinh viên hay mới nhứt tự nhiên thấy diễu binh Trung Quốc chuẩn bị di chuyển mà mấy má hô " Trường sa, Hoàng Sa là của VN " mấy ba má ôi yêu nước là giữ trong tim và lên mạng đấu đá nhau thui mấy má hô như vậy là nhà Ngoại Giao VN đau đầu lắm đấy ạ, TQ và VN đang là mối quan hệ thân giao giữa nhiều mặt trong đó có thương mại quốc tế, mấy ba mấy má yêu nước kiểu đó không phải hay là giòi đầu trời, bứt bứt cái mỏ lại không ưa thì nhìn thôi cũng được, nghe hô xong thấy quãi đi về luôn mất hứng 🙄 Tôn trọng đối thủ cũng chính là đang Tôn trọng chính giấc ngủ ấm no mà các lãnh đạo đang cố gắng xây dựng đấy, thiệt chán cái tâm dân trí 🙄

9 giờ Thích Trả lời

74

Dân mạng Trung Quốc sỉ nhục phụ nữ Việt Nam, dân mạng Việt Nam khuyên nhau không nên hô "Hoàng Sa-Trường Sa là của Việt Nam" để giữ tình "hữu nghị" (FACEBOOK)

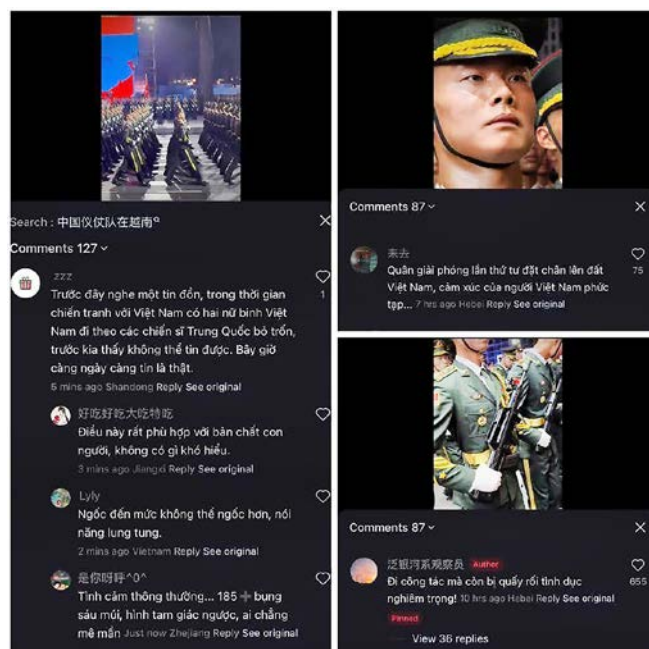

Cờ Tàu ở Đá Hoài Ân - Trường Sa, nơi Việt Nam tuyên bố chủ quyền ngày 24-4-2025. Dòng chữ tiếng Trung có nghĩa (đại ý) là Hải cảnh Trung Quốc lên bãi cạn theo đúng luật pháp và trưng bày lá cờ đỏ 5 sao. (ẢNH: GETTY IMAGES)

là kết mối thâm tình - Đâu ngờ ngoài biển tàu mình nó tông

Bình luận Phong Thanh: Chẳng ăn thua gì mất đảo thì còn hổ (chưa mưa) vẫn không sao cả...

Bình luận Đỗ Việt Tiến: Bây giờ nhận giặc làm cha - Đất liền, biển đảo chắc là phải dâng

Tiền trong dân sắp hết...

Phó Thủ tướng CSVN - Hồ Đức Phớc tuyên bố: Ngân sách chỉ ra trong năm nay sẽ tăng lên vì khi tình giãn bộ máy phải chi trả tiền cho cán bộ thôi việc, nghỉ hưu trước tuổi khoảng 170,000 tỷ VND, theo thống kê chưa đầy đủ.

Có nghĩa là con số 170 ngàn tỷ VND là chưa chính thức. Đó là chưa kể chi phí Điều binh "ăn mừng" 50 năm cướp miền Nam có thể đã vượt qua 1,000 tỷ VND - số tiền đủ để dựng cả chục bệnh viện hoặc cứu đói cả một vùng quê. Nhưng lịch sử cần "đẹp", còn dân thì buộc phải "tự hào" - ai không tự hào sẽ bị bạo lực mạng đến mức muốn tự sát.

Dân, những "ông chủ" đích thực, chỉ biết ngậm ngùi nhìn tiền thuế chảy vào các màn phô trương tục tĩu, trong khi dân chúng vật lộn với thất nghiệp, tiền điện tăng chóng mặt, phí vận chuyển đê đầu...

Bình luận Nguyễn Bá Ngọc: Kể ra cũng vô lý người lao động nghỉ thì bị trừ hết % - còn cán bộ thì được tiền tỷ, bọn chúng tìm mọi cách để hút máu dân.

Bình luận Song Ngư: Chúng tôi là bọn còn lại ăn nhiều hơn số đó.

Bình luận Camlâm: Dịch cúm Tàu, dân lao động có được hỗ trợ các nào đâu?

Hồ Đức Phớc
(ẢNH: HỒNG PHONG/
DANTRI.COM.VN)

VN EXPRESS

**Xúc động với khoảnh khắc con gái
cồng mẹ 100 tuổi đến xem tổng duyệt
điều binh vào lúc 2h sáng**

Già không bỏ, nhỏ không tha khi cần tuyên truyền (FACEBOOK)

Sự thật mất tiền

Ở Hải Phòng, ông L.N.S., một cư dân quận Hải An, vừa bị công an "sờ gáy" với mức phạt 7.5 triệu VNĐ vì tội "Xúc phạm cảnh sát giao thông (CSGT)" qua bài đăng trong nhóm "Giao Thông Hải Phòng". Nội dung bài viết chỉ châm biếm vu vơ: "Có mấy con chó không xích đang chặn xe máy. Chim lợn biết hót đang quỳ ở quán nước chè ngã tư Phúc Tăng." - kèm ảnh một CSGT đậu xe bên chú chó (cả hai đều không bị... xích).

Những bài viết với nội dung như trên rất nhiều, vì phần đông CSGT ở Việt Nam thích núp lùm, rình và nhào ra phạt vạ người dân, không đứng ngay ngắn công khai để thi hành pháp luật. Trong khi thuốc giả, sữa giả, thực phẩm giả... tung hoành, lừa đảo khắp nơi hàng chục năm thì công an ngơ ngác không hay, từng bình luận của người dân lại bị rình rập, phạt vạ để chặn họng.

Bài viết trị giá 7.5 triệu VND
(ẢNH: FACEBOOK)

Bình luận Địch Địch: Lộ bí mật quốc gia

Bình luận Thanh Phạm: Việc nào cũng là 1 nghề, không nghề nào cao quý hơn nghề nào. Nhưng CSVN đã biến cái công việc của họ thành cao cả, dân phải biết ơn.

Bình luận Hoàng Ngọc Dũng: Đảng ta là đảng cầm quyền chỉ có đúng không có sai. 1,000 tỷ VND tham nhũng cảnh cáo vẫn là đúng.

Thu Thu · 3 phút · 🌐

Có mấy con ch-ó không xích đang chặn xe máy là chủ yếu

🐷 lợn 🐷 biết hót đang quỳ quán nước chè ngã 4

Ngã 4 Phúc Tăng

Nhân-quả hoang dã

Ngày 4-9-2024, tại xã Vĩnh Xuân (Vĩnh Long), cháu Bảo Trân (nữ sinh lớp 8-14 tuổi) đang trên đường đến lớp thì bị xe tải do Nguyễn Văn Bảo Trung lái lấn đường, cán chết tại chỗ. Từ đó, công lý bắt đầu hành trình trốn chạy.

Sau "quá trình điều tra", Công an huyện Trà Ôn kết luận: "Không đủ yếu tố khởi tố hình sự vì người gây nguy hiểm cho xã hội đã chết." Ai chết - cháu bé! Và từ đó, không khởi tố vụ án, không truy cứu trách nhiệm bất kỳ ai.

Gia đình đội đơn kêu oan suốt nhiều tháng trời, từ xã lên huyện, từ tỉnh về trung ương, và đổi lại chỉ là ánh mắt lạnh lùng, những cánh cửa đóng sập. Đến ngày 28-4-2025, người cha tuyệt vọng Nguyễn Vĩnh Phúc ôm súng tự chế đến tiệm vật tư nông nghiệp Nga Bình tìm chủ tiệm Nguyễn Văn Bảo Trung - cũng là tài xế ở vụ án trên. Sau đó ông Phúc bắn vào người ông Trung rồi sau đó cũng tự bắn vào đầu mình.

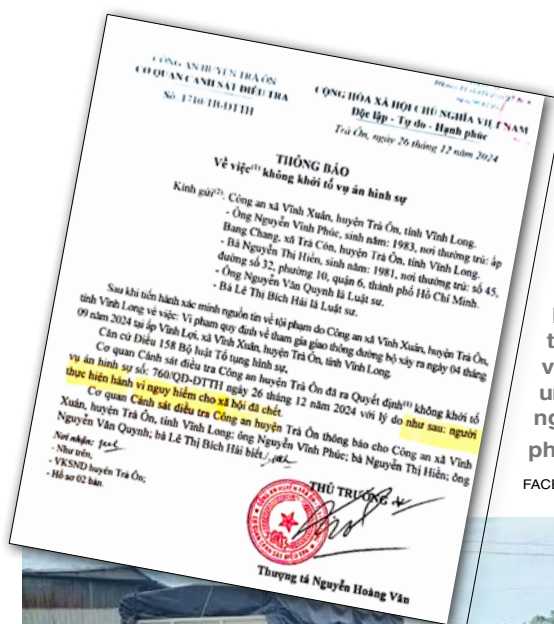
Công lý chết trước nạn nhân, trước khi làm chuyện đại dột, người cha gào thét trong tuyệt vọng trên trang cá nhân hàng tháng trời không ai chú ý, như "Ông trời ơi công bằng ở đâu vậy trời. Luật pháp là luôn luôn bảo vệ mạng sống của con người. Mà sao con của tôi không được bảo vệ. Bị xe tải vượt ẩu lấn đường cán chết mà giờ phải mang tiếng oan là "người gây nguy hiểm cho xã hội". Trời ơi có ai thấu hiểu được nỗi đau của người làm cha không."

Bình luận Quy Đình Kim: Dân đen sao đối đầu với gốc gác, phe cánh được? Tâm họ không phục, dẫn tới tự giải quyết.

Bình luận Thăng Phan: Hầu hết lái xe tải đi cực kỳ bố láo.

Bình luận Hiền Dinh: Khi công lý bị bẻ cong, thì người dân sẽ tự thi hànhđau xót

Kêu oan khắp nơi không được, người cha tự thực hiện nhân-quả vì ông không tin vào công lý (ẢNH: TUOITRE.VN)

Nạn nhân bị xác nhận là "người thực hiện hành vi nguy hiểm cho xã hội", còn tài xế xe tải vẫn sống ung dung ngoài vòng pháp luật (ẢNH: FACEBOOK)

Xe tải đi ngược chiều và lấn hết phần đường bên kia, khiến nữ sinh bị nạn (ẢNH: FACEBOOK)

Bài viết Giới thiệu Video Ảnh

Nguyễn Ngọc Bảo Long

8 thg 2 · 🌐

Con gái yêu của cha.trước duy ảnh của con. Nếu cha còn sống trên đời này ngày nào cha sẽ kêu oan cho tới cùng.trời ơi luật pháp ở đâu. Luật nhân quả ở đâu. Gio cha nhớ con cha chỉ biết nhìn duy ảnh của con mà cha thầm gọi tên con. Ông trời ơi công bằng ở đâu vậy trời. Luật pháp là luôn luôn bảo vệ mạng sống của con người.mà sao con của tôi không được bao vệ. Bị xe tải vượt ẩu lấn đường cán chết mà giờ phải mang tiếng oan là người gây nguy hiểm cho xã hội đã chết.trời ơi có ai thấu hiểu được nỗi đau của người làm cha không.

Quan "ngõ ngang" dân "bàng hoàng"

Công an Phú Thọ vừa "tóm cổ" ông Nguyễn Văn Hùng, Giám đốc Công ty TNHH Famimoto Việt Nam, sau khi "đào được kho báu" hàng giả: 71,000 lít dầu ăn, 40 tấn mì chính, 22 tấn hạt nêm, 9 tấn bột canh giả, cùng 84 tấn phụ gia và hơn 1.5 triệu vỏ bao bì... Tất cả sẽ được "hô biến" thành "Dầu ăn thượng hạng Boat Brand" hay "Bột ngọt Famimoto - công nghệ Nhật Bản", khoác áo "xuất xứ Singapore" để lừa dân chúng. Nguyên liệu? Mua từ một công ty ở Hoàng Mai, Hà Nội.

Trong 4 năm, Famimoto tung ra thị trường 625 tấn hàng giả, từ dầu ăn đến hạt nêm, và Hà Nội là "thị trường vàng", đặc biệt là các bếp ăn tập thể của công nhân viên, học sinh...

Hài hước hơn, lãnh đạo xã Thụy Vân "ngõ ngang" vì không biết công ty này làm gì hơn 4 năm qua, dù xưởng rộng 5,000m - nằm chính ỉnh trên đất thương mại. Xã bảo "không có thẩm quyền kiểm tra". Ở Việt Nam, hàng giả sống lâu hơn hàng thật, vì những kẻ sản xuất hàng giả luôn biết quy luật "đầu tiên" là "tiền đầu" và luôn hào phóng thực hành quy luật đó.

Bình luận Minh Huyền: Chắc con số công bố chỉ là 1 phần doanh thu của cái bọn này.

Bình luận Xuyen Trinh: Ma túy chỉ có một số ít người dùng còn những hàng giả, độc hại này mỗi người dân đều dùng hằng ngày, nhất là người già và trẻ nhỏ... tội nặng hơn ma túy, nhưng được xử nhẹ hều.

Bình luận xyz Connect: Lúc nào cũng đánh trống bỏ dùi. Sau chiến dịch thì bọn hám lợi bắt chấp tội lỗi lại mọc như nấm sau mưa, chỉ làm ăn chân chính mới sợ!

Lãnh đạo xã 'ngõ ngang' khi nghe tin Công ty Famimoto sản xuất mì chính, hạt nêm giả

Liên quan đến vụ Công an tỉnh Phú Thọ tạm giữ hàng trăm tấn mì chính, hạt nêm, dầu ăn giả của Công ty TNHH Famimoto Việt Nam, lãnh đạo UBND xã Thụy Vân (TP Việt Trì) cho biết xã không có thẩm quyền kiểm tra và công ty này cũng không báo hoạt động.

Nhà xưởng Công ty Famimoto - Ảnh: Công an tỉnh Phú Thọ

Lãnh đạo xã "ngõ ngang" khi nghe tin Công ty Famimoto sản xuất mì chính, hạt nêm giả (Ảnh: TUOITRE.VN)

100%

Nguyễn Hòa Bình (2016-2024), Lê Minh Trí (2024-nay), Trần Hữu Linh - Cục trưởng Cục Quản lý và Phát triển thị trường CSVN

Năm nào cũng vậy, Chánh án Tòa án Nhân dân Tối cao Nguyễn Hòa Bình (2016- 2024) hay vị đồng cấp Lê Minh Trí (2024-nay) đều sẽ như những con robot, luôn đồng thanh tuyên bố: "Chưa từng thấy có án oan nào!". Trong khi oan sai ngập tràn, từ hẻm nhỏ đến phiên tòa lớn.

Song song đó, Cục Quản lý Thị trường, dưới ô

dù Bộ Công Thương CSVN, năm nào cũng tự vỗ ngực "hoàn thành xuất sắc" hay "hoàn thành tốt" 100% nhiệm vụ được giao. Hàng giả, từ sữa bột đến thuốc chữa bệnh, từ bằng cấp đến cả lương tâm, tràn lan như cỏ dại. Ai cũng thấy, trừ những người được trả lương để nhìn.

Chuyện nhà ai vừa đổ xe gạch xây toilet cả tỉnh/thành phố xôn xao, nhưng mấy khu nhà chà bá lửa hàng trăm căn ngay đất vàng xây không phép thì không ai biết - Công thức chung cho mọi thứ.

Bình luận Thụy Tran: Chả biết các ông quản cái gì mà để doanh nhân, doanh nghiệp bản họ làm hàng giả giữa thanh thiên bạch nhật hàng năm trời... Còn làm ăn đàng hoàng thì bị đi tới nóc.

Bình luận Nga Nguyen: Học hàm Học vị đẩy mình, bóng lộc dồi dào mà tới khi sai thì không thẳng nào chịu trách nhiệm hết.

Bình luận Nguyễn Minh: Nhiều khi tôi thấy mấy ông quan chức giống người giả, nói chuyện y chang nhau như máy móc.

Báo Trẻ Tiếng Việt - Nối Kết Cộng Đồng

TÌM VIỆC MIỄN PHÍ

Chuyên mục TÌM VIỆC MIỄN PHÍ là nơi dành cho quý vị cần việc làm. Quý vị có thể tự giới thiệu về bản thân, sở thích, khả năng và nghề nghiệp mong muốn.

Chuyên mục này được đăng tải miễn phí, với mục đích kết nối những người cần việc làm với các cơ hội công tác phù hợp. Báo Trẻ mong sẽ là nhịp cầu nối kết, chung tay giúp đỡ lẫn nhau, tạo cơ hội cho quý đồng hương.

Xin vui lòng gửi thông tin ngắn gọn, không quá 30 chữ.

Quý độc giả ở khắp nơi có thể viết thư gửi qua bưu điện

Địa chỉ thư tín: "TÌM VIỆC MIỄN PHÍ"

3202 N. Shiloh Rd., Garland, TX 75044

hoặc email đến tòa soạn: info@trenews.net

TPB MAI VĂN THỐNG

Sinh năm 1954

Số quân 74/150.862.

Trung sĩ

Mọi sự giúp đỡ xin liên lạc ông Mai Văn Thống:

ĐỊA CHỈ: **Tổ 2 - H16, ấp 1, xã Xuân Quế, huyện Cẩm Mỹ, tỉnh Đồng Nai.**

ĐIỆN THOẠI:

con trai: **035 688 4694**

TPB NGUYỄN CHÍ ĐÂY

Sinh năm 1950

Số quân 632.605. Binh 1

Mọi sự giúp đỡ xin liên lạc ông Nguyễn Chí Đây.

ĐỊA CHỈ: **Tổ 20, thôn 2 Phước Cẩm, xã Bình Tú, huyện Thăng Bình, tỉnh Quảng Nam.**

ĐIỆN THOẠI: **0914 188 092 * 0905 058 809**

Xin cảm ơn quý ân nhân

BẢN VIẾT TẮT CÁC CHỮ DÙNG TRONG QUÂN ĐỘI

Trong hồ sơ thương binh đăng trên báo Trẻ, chúng tôi thường viết tắt các danh từ thường được dùng trong Quân Đội, chúng tôi xin có bản chú thích như sau:

- TPB: Thương Phế Binh	- ND: Nhảy Dù	- CK: Chi Khu
- SQ: Số quân	- TQLC: Thủy Quân Lục Chiến	- TR.Đ: Trung Đội
- QP: Quả phụ	- PB: Pháo binh...	- ĐĐ: Đại Đội
- ĐPQ: Địa Phương Quân	- ĐĐT: Trung Đội Trưởng	- TĐ: Tiểu Đoàn
- NQ: Nghĩa Quân	Tiểu Đoàn Trưởng	- SĐ: Sư Đoàn
- CLQ: Chủ Lực quân	- ĐĐT: Đại Đội Trưởng	- SĐ23BB: Sư Đoàn 23 Bộ Binh
- BDQ: Biệt Động Quân	- TK: Tiểu Khu	- QYV: Quân Y Viện.
		- V.I, II, III...CT: Vùng I... Chiến thuật.

Quy định về số quân

NQ: Số quân của Nghĩa Quân chỉ có 6 số, không có hai số đầu.

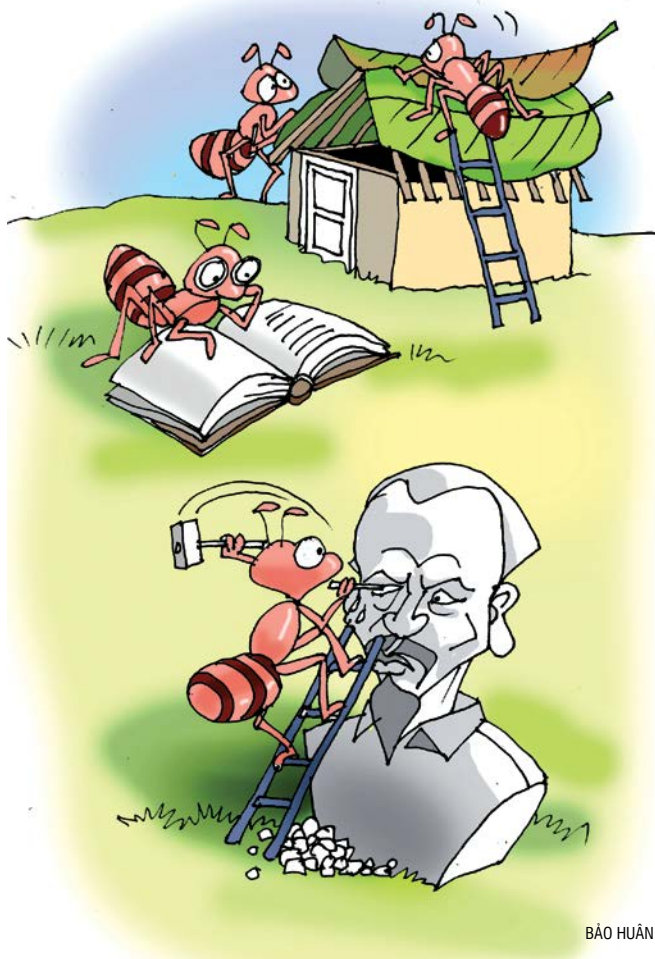
kiểm tra

Trong một buổi tổng kết cuối năm tại đại học Kiến, thầy giáo giảng giải:

- Tuy chúng ta rất bé nhỏ nhưng loài người luôn nỗ lực phục chúng ta. Họ luôn đem chúng ta để đo lường chuẩn mực của họ..

Cả lớp vỗ tay:

- Tự hào quá. Ngạo nghễ quá...
- Khi chúng ta ngủ, cả thế giới sẽ chìm trong tăm tối, khi nào thì con người sẽ mở mang trí tuệ, khai sáng văn minh?
- **Kiến...** thức!
- Nếu chúng ta xây dựng đắp tổ, dựng hang, dựng tượng thì gọi là gì?
- **Kiến** trúc sư!
- Một đất nước tan hoang, như Ukraine, muốn tái tạo lại thì sao?
- **Kiến** thiết!
- Để an ủi một em bé bị chích đau, người ta thường nói sao?
- **Kiến** cắn.
- Các em đã pass cuộc kiểm tra. Xin chúc mừng!

THÔNG NGUYỄN
(Sapa - sáng tác, tặng các anh Kim Lân,
chị Hồng Hạ, cháu Vũ Tiến Quân)

BẢO HUÂN

BẢO HUÂN

phân biệt

Một thực tập viên theo một chuyên gia động vật hoang dã tìm hiểu về rắn.

Bỗng cậu ta trông thấy một con rắn vằn vện nấp sau một tảng đá, run rẩy hỏi:

- Thưa thầy, làm sao mình phân biệt được rắn độc và rắn không độc ạ?
- Rất dễ. Khi bị rắn không độc cắn, chúng ta không hề hấn gì cả. Nhưng nếu rắn độc cắn thì chúng ta sẽ chết.

HOÀNG THỊ ANH THẢO